

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

VIII НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

*«Роль коледжів та професійних училищ
у здобутті вищої освіти»*

Збірник тез доповідей

Одеса
2021

СКЛАД ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Трішин Федір Анатолійович

проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент

Заступник голови:

Лукіяник Олександр Григорович

в.о. директора Механіко-технологічного фахового коледжу ОНАХТ

Члени оргкомітету:

Дец Надія Олександрівна

директор Навчального центру організації освітнього процесу ОНАХТ, к.т.н., доцент

Ланженко Любов Олександрівна

начальник Навчально-методичного відділу Навчального центру організації освітнього процесу ОНАХТ, к.т.н., доцент

Глушков Олег Анатолійович

директор Фахового коледжу нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу ОНАХТ

Єпур Ольга Сергіївна

директор Фахового коледжу промислової автоматики та інформаційних технологій ОНАХТ

Іванова Лілія Вікторівна

директор Одеського технічного фахового коледжу ОНАХТ

Секретар оргкомітету:

Кириллова Тетяна Юріївна

Заступник директора з навчально-методичної роботи Механіко-технологічного фахового коледжу ОНАХТ

НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

1. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного та змішаного навчання
2. Сучасні вимоги до оцінювання якості освіти
3. Інноваційні методики викладання в освітньому процесі
4. Кадрова політика фахових коледжів: шляхи удосконалення якості освіти
5. Сучасна профорієнтаційна робота: реалії та шляхи покращення

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності

*Н.І. Дурбалова, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»..... 7*

Використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, інформаційна та кібернетична безпека

*І.І. Яровий, к.т.н., викладач-методист вищої категорії,
ВСП «МТФК ОНАХТ»..... 10*

Використання додатку CISCO PACKET TRACER під час дистанційного навчання студентів

*Р.В. Стоянова, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»..... 13*

Застосування методу “перевернутого навчання”, як засобу стимулювання пізнавального інтересу студентів на заняттях фізики

А.С. Мазур, викладач-методист вищої категорії, ВСП «МТФК ОНАХТ» 15

Мотивація студентів для здобуття вищої освіти

Н.М.Ільчишина, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ»..... 17

Запровадження е-портфоліо з метою формування професійної готовності викладачів та здобувачів освіти фахового коледжу до використання хмарних технологій

Н.В.Краснієнко, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ»..... 20

Застосування технологій розвитку критичного мислення студентів у процесі вивчення англійської мови в сучасному закладі освіти

*О.В. Молодіт, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»..... 24*

З досвіду впровадження квест-технологій та віртуальних екскурсій у викладанні суспільних дисциплін

*Н.К. Пеньковська, к.п.н., викладач вищої кваліфікаційної категорії,
Т.Г. Левчук, викладач-методист, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
Т.К. Пеньковська, викладач-методист, викладач вищої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»..... 26*

І. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання

*Ю.В. Кваснікова, викладач другої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»..... 32*

Організація освітнього процесу в умовах дистанційного та змішаного навчання

*Г.В. Бородуліна, викладач другої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»..... 33*

Цифрові інструменти для ефективного управління навчальним процесом	
<i>Ю.В. Воронкова – викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ»</i>	36
Ефективна цифрова взаємодія зі студентами в умовах дистанційного навчання	
<i>А.Є. Ділова, викладач першої категорії, ВСП «МТФК ОНАХТ»</i>	38
Цифрова взаємодія із студентами в умовах дистанційного навчання	
<i>А.О. Ряба, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ»</i>	39
Досвід роботи зі студентами і курсу фахової передвищої освіти на заняттях Всесвітньої історії	
<i>Поплінська І.Б., викладач другої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»</i>	42
Організація виховної роботи в умовах дистанційного навчання у коледжі	
<i>О.М. Кічук, заст. директора з виховної роботи, викладач-методист вищої категорії, О.Г. Лукіяник, в.о.директора, викладач другої кваліфікаційної категорії, ВСП «МТФК ОНАХТ»</i>	44
ІІ. СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	
Якість фахової передвищої освіти (точка зору, тема для роздуму та пропозицій)	
<i>Ю.Б. Кабаков, голова ГО "Українська асоціація досконалості та якості", Н.В. Онофрейчук, викладач вищої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»</i>	46
Розвиток емоційного інтелекту здобувачів освіти як запорука професійного становлення	
<i>Т.О. Ковальська, завідувач навчально-виробничої практики, викладач другої кваліфікаційної категорії, М.В. Данилова, заступник директора з виховної роботи, викладач другої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»</i>	48
Сучасні вимоги до оцінювання якості освіти	
<i>Л.М. Паніот, викладач другої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»</i>	50
Здоров'я як ресурс професійної кар'єри	
<i>Л.А. Пегусова, викладач першої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»</i>	53
ІІІ. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	
Інноваційні методики викладання в освітньому процесі	
<i>Ю.О. Гаврилюк, викладач кваліфікаційної категорії "спеціаліст", ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»</i>	56

Інноваційні підходи до викладання біології у фаховій передвищій освіті <i>В.А. Гонало, викладач другої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ».....</i>	58
STEM, STEAM, STREAM: від концепції до втілення <i>А.А. Кривченко, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	60
Інтегроване навчання як один із видів інноваційних технологій в освітньому процесі <i>Г.Г. Бойко, викладач вищої категорії, К.М. Мелентьєва, викладач першої категорії, ВСП «МТФК ОНАХТ».....</i>	63
Використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі <i>Т.С. Галинська, викладач вищої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКНТІС ОНАХТ».....</i>	65
Квест – технології в сучасному освітньому процесі <i>Р.І. Спірженко – викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	68
Компетентнісно орієнтований підхід при підготовці студентів політехнологічного коледжу <i>Д.І. Колесниченко, викладач кваліфікаційної категорії «спеціаліст», Г.М. Редунов, викладач другої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКНТІС ОНАХТ».....</i>	70
Пошуково - дослідницька діяльність як складова навчально - виховного процесу <i>Г.І. Бурлака, викладач-методист вищої кваліфікаційної категорії, ВСП «ФКНТІС ОНАХТ».....</i>	72
Інноваційні методики викладання математики в коледжі <i>О.А. Комкова, к.т.н., викладач-методист вищої категорії, ВСП «МТФК ОНАХТ».....</i>	73
Пошуково-дослідницька діяльність, як складова навчально-виховного процесу <i>Л.І. Девятьярова, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	75
Використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій при вивченні іноземних мов <i>О.П Хіль, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	76
Пошуково-дослідницька діяльність як складова навчально-виховного процесу <i>О.В. Муравський, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	79
Застосування інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в процесі навчання іноземній мові <i>М.В.Ткач, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	80

IV. КАДРОВА ПОЛІТИКА ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Атестація педагогічних працівників – запорука успіху діяльності
закладу освіти

<i>Ф.А. Трішин, проректор з НП та НР, к.т.н., доцент,</i>	
<i>Н.О. Дец, директор НЦООП, к.т.н., доцент,</i>	
<i>Л.О. Ланженко, начальник НМВ НЦООП, к.т.н., доцент,</i>	
<i>Л.Д. Риженко, методист вищої категорії НМЦЗЯВО, ОНАХТ.....</i>	83

Цифрові інструменти для ефективного управління навчальним
процесом

<i>С.В.Волянська, викладач ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	85
Психічне здоров'я педагогів у сучасних умовах: від теорії до практики	
<i>Н.О. Нічик, викладач вищої кваліфікаційної категорії,</i>	
<i>ВСП «ФКНТІС ОНАХТ».....</i>	87

Освітні послуги як товар закладу фахової передвищої освіти

<i>Г.В. Овсова, викладач вищої кваліфікаційної категорії,</i>	
<i>ВСП «ФКНТІС ОНАХТ».....</i>	90

Емоційний інтелект і можливості його розвитку

<i>В.В. Ольховська, викладач вищої категорії, ВСП «МТФК ОНАХТ».....</i>	92
---	-----------

Психічне здоров'я педагогів у сучасних умовах: від теорії до практики

<i>Н.І.Чорновол – викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	94
---	-----------

V. СУЧАСНА ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА: РЕАЛІЇ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ

Профорієнтаційна робота: актуальність в наш час

<i>А.А. Трубнікова, к.т.н., викладач вищої категорії,</i>	
<i>О.А. Лубенець, завідувач технологічним відділенням, викладач першої</i>	
<i>категорії, ВСП «МТФК ОНАХТ».....</i>	96

Сучасна профорієнтаційна робота: реалії та шляхи покращення

<i>О.Я.Боцуляк, викладач вищої кваліфікаційної категорії,</i>	
<i>Н.Р.Бейлекчі, викладач кваліфікаційної категорії «спеціаліст»,</i>	
<i>ВСП «ФКНТІС ОНАХТ».....</i>	97

Сучасна профорієнтаційна робота: реалії та шляхи покращення

<i>П.В.Кузнецова, викладач,</i>	
<i>В.В.Касаджик, викладач, ВСП «ОТФК ОНАХТ».....</i>	100

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ – ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

**Н.І. Дурбалова, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКНТІПС ОНАХТ»**

Через розповсюдження вірусу Covid-19 сучасні реалії складаються таким чином, що в даний час особлива увага приділяється дистанційному навчанню. Саме сьогодні дистанційна освіта займає своє соціально-значуще місце у всьому світі, і в усіх навчальних закладах України в останній рік відбулося її активне впровадження.

Навчальні заклади різних рівнів досить стрімко почали адаптуватися до нових умов. Заклади освіти не знали, як упакувати контент, правильно подати його здобувачам освіти, правильно вибудувати спілкування зі школярами та студентами в онлайн-середовищі. Багато з них були невідповідними з технічної точки зору.

Сьогодні як ні коли важливою є здатність і вміння викладача постійно працювати над підвищенням власного професійного рівня, без чого неможливе якісне виконання ним професійних функцій.

Досвід вимушеного переходу на самоізоляцію показав, що платформи та сервіси дистанційного навчання надають сучасні можливості для навчання не тільки під час пандемії. Все більшої популярності набуває дистанційне навчання на спеціальних платформах: Skype, Zoom, Viber, Google Classroom, LearningApps, Kahoot, Telegram, Messenger та е-пошта.

В процесі викладання дистанційних курсів викладач може зіткнутися з низкою психолого-педагогічних проблем, обумовлених специфікою середовища Інтернет:

1. Створення сприятливого психологічного клімату при проведенні навчання;
2. Встановлення контактів між учасниками процесу навчання;
3. Формування ефективно-працюючих малих навчальних груп під час навчання у співробітництві;
4. Визначення індивідуальних особливостей сприйняття інформації студентами для більш ефективної організації навчального процесу;
5. Підвищення мотивації навчання [3, с. 262].

Дистанційне навчання має низку переваг перед іншими формами навчання. Так, практично не виходячи з дому чи не покидаючи свого робочого місця, можна підтримувати регулярний контакт з викладачем за допомогою телекомунікаційних технологій, у тому числі відеозв'язку, та одержувати структурований навчальний матеріал, представлений в електронному вигляді.

Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій. Характерні риси дистанційного навчання розглянуто у таблиці 1.

Таблиця 1 - Характерні риси дистанційного навчання

Ознака	Сутність
1	2
Гнучкість	Слухачі, що одержують дистанційну освіту, в основному не відвідують регулярних занять, а навчаються у зручній для себе час та у зручному місці
Модульність	В основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип; кожний окремий курс створює цілісне уявлення про окрему предметну область, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, що відповідає індивідуальним чи груповим потребам
Паралельність	Навчання здійснюється одночасно з професійною діяльністю (або з навчанням за іншим напрямком), тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності
Велика аудиторія	Одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості учнів, студентів та слухачів, спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку студентів між собою та з викладачами
Економічність	Ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване і уніфіковане представлення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання повинні призвести до зниження витрат на підготовку фахівців
Технологічність	Використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини у світовий інформаційний простір
Соціальна рівність	Рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу
Інтернаціональність	Можливість одержати освіту у навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни та надавати освітні послуги іноземним громадянам і співвітчизникам, що проживають за кордоном
Нова роль викладача	Дистанційна освіта розширює і оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес,

	постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій
Позитивний вплив на студента	Підвищення творчого та інтелектуального потенціалу людини, що одержує дистанційну освіту, за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, вміння самостійно приймати відповідальні рішення
Якість	Якість дистанційної освіти не поступається якості очної форми навчання, оскільки для підготовки дидактичних засобів залучається найкращий професорсько-викладацький склад і використовуються найсучасніші навчально-методичні матеріали; передбачається введення спеціалізованого контролю якості дистанційної освіти на відповідність її освітнім стандартам

Джерело [4]

Але існують і недоліки дистанційного навчання:

1. Оцінюючи ефективність дистанційного навчання, важливо враховувати індивідуальні особливості учнів. Різним людям зручніше сприймати інформацію по-різному: візуально або словесно, кінестетично або логічно, при цьому комусь легше працювати в команді, а комусь - індивідуально.

2. У дистанційному навчанні викладачі можуть зіткнутися з проблемою дисципліни. Під час відеоконференції на відстані важче утримувати увагу слухачів.

3. За межами навчального закладу у студентів може бути набагато більше відволікаючих факторів і під час дистанційного навчання важче це контролювати

4. Студентам може бути важко пристосуватися до нової організації навчання, і вони можуть легко відчувати себе ізольованими і втраченими без прямої взаємодії з вчителями та іншими студентами. Психічне здоров'я є серйозною проблемою дистанційного навчання: взаємодія і контакт необхідні для розвитку молоді, а дистанційне навчання може стати бар'єром.

Дистанційне навчання надає здобувачам вищої освіти доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок, а викладачам в свою чергу дозволяє реалізовувати абсолютно нові форми і методи навчання із застосування концептуального і математичного моделювання явищ і процесів.

Розвиток дистанційного навчання буде продовжуватися і вдосконалюватися із розвитком інтернет-технологій і вдосконалення методів дистанційного навчання.

Література

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 р.)
2. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка – Харків.: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. – 409 с.
3. Уміння викладача дистанційної системи освіти, необхідні для успішної комунікативної взаємодії з учасниками навчального процесу /Рязанцева О.В./ «Young Scientist».- 2016.- № 12.1 (40)
4. Кудрявцева С.П. Міжнародна інформація : навчальний посібник / С.П. Кудрявцева, В.В. Колос. – К. : Видавничий дім «Слово», 2005. – 400 с.
5. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jak-vona-prazhuje>.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО – КОМУНІКАТИВНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ, ІНФОРМАЦІЙНА ТА КІБЕРНЕТИЧНА БЕЗПЕКА

**Яровий І.І., к.т.н., викладач-методист,
ВСП «МТФК ОНАХТ»**

Тенденції сучасної освіти направлені на мобільність, персоналізацію та багатоваріантність навчання. Як наслідок - фокусування уваги навчальних закладів на наявності у них систем дистанційної освіти та якості організації і супроводу процесів дистанційного навчання.

Активно впроваджуються передові форми навчання і на сьогодні одним з чергових рівнів розвитку освітнього процесу визначено принципи адаптивного навчання.

Адаптивність процесу навчання, з точки зору та меж відповідальності викладачів означає готовність надати здобувачам освітню послугу визначеної якості за будь яких умов, звичайно в межах розумного: під час планових та/або позапланових переривів у навчанні, під час виробничої практики і канікул. Тобто здобувач освітнього рівня має отримати можливість навчатись в будь який час, у будь якому місці та за будь яким погодженим сторонами планом навчання.

Практично єдиним доступним засобом для організації системи надання освітніх послуг подібного рівня є рішення, що базуються на web – технологіях.

Однім з таких універсальних, поширених та безкоштовних рішень є програмний комплекс «moodle.org», обраний нашим з.в.о. для організації системи дистанційної освіти.

Відповідно до діючих ліцензійних вимог щодо провадження освітньої діяльності закладів освіти електронний ресурс закладу освіти рівня ОНАХТ має містити навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін, в тому числі в

системі дистанційного навчання: 50% для рівня бакалавра та 60% для рівня магістра.

Відповідно рекомендацій ЦДН пропонується наступна обов'язкова структура дистанційного курсу навчальної дисципліни:

- конспекти лекцій (посібники, вказівки);
- методичні розробки для виконання практичних і лабораторних занять;
- питання для підготовки до екзаменів та заліків;
- тести або контрольні завдання (запитання);
- рекомендована література;
- матеріали для самостійної роботи.

Є доцільним створення наступних видів електронних матеріалів:

- відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів;
- віртуальні лабораторні роботи;
- віртуальні тренажери;
- ділові ігри.

I. Приклад послідовності дій при створенні навчального курсу.

1. Навчальний курс слід забезпечити анотацією.

2. Відповідно до робочої програми дисципліни виконати розбивку навчальних матеріалів (конспектів лекцій) на відповідну кількість тем. Для кожної з тем передбачити конспект (файл в форматі *.pdf), посилання на літературні та інші інформаційні джерела для самостійного опрацювання студентами, список питань для самоконтролю (може надаватись в складі конспекту лекції), тест для дистанційного оцінювання знань.

3. Відповідно до робочої програми дисципліни слід доповнити матеріали курсу іншими методичними документами: методичними вказівками до лабораторних робіт і практичних занять, до виконання курсового проекту або розрахунково – графічного завдання, списком питань для модульного контролю та іспиту.

4. Додавання навчальних документів до електронного ресурсу найпростіше виконати у наступній послідовності: Кнопка **«Редагувати»** (у верхньому правому кутку сторінки курсу) далі ⇒ **«Додати діяльність або ресурс»** ⇒ у новому вікні вибираємо з списку **ресурсів** позицію меню **«Файл»** і **«Додати»** ⇒ у новому вікні обов'язково записуємо **назву** ресурсу (конспект, вказівки, тощо) ⇒ пишемо мінімальний **опис** (документ, таблиця, зображення, тощо) ⇒ до вікна **«Вибрати файли»** перетягуємо підготовлений для завантаження файл документу. Обов'язково натискаємо кнопку **«Зберегти....»**.

5. Для електронних матеріалів з мережі Інтернет слід виконати аналогічну послідовність дій але замість ресурсу **«Файл»** слід обрати позицію **«URL (веб-посилання)»**, після чого, як і у попередньому випадку записати назву та опис ресурсу а потім в рядок **«Зовнішній URL*»** - скопіювати з адресного рядка браузера веб-адресу того електронного ресурсу на який слід направити студента.

В цілому система MOODLE – це потужна платформа (конструктор) для створення системи дистанційного навчання вищого навчального закладу.

При якісному та повноцінному впровадженні система дозволяє швидко створити та ефективно експлуатувати режим дистанційного навчання студентів – заочників а також буде незамінним інструментом для створення навчальних курсів, їх супроводу, удосконалення та організації самостійної роботи студентів.

II. Кібербезпека в освітньому та особистому просторі викладача.

Кібербезпека – це набір засобів, стратегій, принципів забезпечення безпеки, гарантій безпеки, підходів до керування ризиками, дій, професійної підготовки страхування та технологій, які використовуються для захисту кіберсередовища, ресурсів організацій та користувачів.

На жаль, в Україні на сьогодні, ще не визначено таких ключових понять, як кіберзлочинність, кіберзлочинець, кіберпростір, кібербезпека, кіберзахист.

Цю прогалину у законодавстві має ліквідувати державна програма дій, щодо створення безпечного кіберпростору та умов для безпечного функціонування державних та приватних електронних сервісів і їх використання в інтересах особистості, суспільства і держави.

В той же час належний захист від кіберзлочинців першочергово залежить від самих громадян, які дуже часто легковажно та необережно відносяться до своїх персональних даних та зокрема до електронних платежів.

Завдання кожного громадянина, задля власної безпеки – бути пильним і ставитись до своїх дій в інформаційному середовищі, своїх персональних даних та платіжних карток із особливою обережністю та уважністю.

Цитата фахівця відносно захищеності електронних ресурсів підприємств: «Ваша мережева безпека так само сильна, як ваш найменш навчений співробітник». За статистикою 95% інцидентів в сфері інформаційної безпеки викликані людським фактором

В якості дороговказу для розвитку професійних компетенцій викладачів можна привести рекомендації Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя», які визначають вісім основних компетенцій:

1. Спілкування рідною мовою;
2. Спілкування іноземними мовами;
3. Знання математики та загальні знання у сфері науки і техніки;
4. Навички роботи з цифровими носіями;
5. Навчання заради здобуття знань;
6. Соціальні та громадянські навички;
7. Ініціативність та практичність;
8. Обізнаність та самовираження у сфері культури.

Практичні рекомендації з кібербезпеки для викладача та громадянина:

- Використовувати надійні (більш складні) паролі для входу в систему пристрою та в кожен програму (пам'ятайте, що ноутбуки частіше піддаються інфікуванню шкідливими програмами, ніж робочі пристрої).

- Використовувати двофакторну аутентифікацію, як простий, але ефективний спосіб створення додаткового рівня кібербезпеки своїх облікових записів (текстове повідомлення з кодом, що надсилається на ваш телефон).

- Виходити з системи, коли вона не використовується (це слід робити обов'язково - з метою недопущення негативних проникнень).

- Оновлювати програмне забезпечення (розробники ПЗ виправляють в ньому уразливості або вдосконалюють систему кібербезпеки).

- Використовувати додаткові антивірусні рішення (сканування системи на наявність шкідливих програм та застарілого програмного забезпечення).

- Обмежити зберігання, завантаження або копіювання даних на ноутбук (для уникнення викрадення даних у разі інфікування).

Системний та професійний кіберзахист можуть надати лише фахівці відповідного профілю. Сьогодні в Україні спеціалістів із кібербезпеки готує 51 заклад вищої освіти. При цьому попит на таких фахівців в усьому світі зростає з неймовірною швидкістю.

ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКУ CISCO PACKET TRACER ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

**Стоянова Р.В., викладач вищої кваліфікаційної категорії
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

Одним із пріоритетних завдань навчання у коледжі – закріплення лекційного матеріалу практичними (лабораторними) роботами для отримання практичних навичок.

Навчальний план спеціальності «Комп'ютерні науки» має дисципліну «Адміністрування програмних систем і комплексів». Метою навчальної дисципліни є формування знань та практичних навичок з адміністрування та супроводження інформаційних систем, оволодіння методиками та правилами щодо здійснення операції з адміністрування та супроводження програмного забезпечення операційних систем, баз даних, програмних додатків та мережевих компонентів, розташованих на базі сучасного серверного обладнання, персональних комп'ютерів, обладнання комп'ютерної мережі. Програма дисципліни передбачає проведення навчання із застосуванням таких видів занять, як лекції та практичні роботи, виконання практичних тестів, фінального екзамену. Для засвоєння основних тем дисципліни заняття проводяться з застосуванням комп'ютерів, локальних мереж та мережі Internet у комп'ютерних класах із застосуванням сучасного програмного забезпечення.

Під час навчання за необхідності студенти використовували програмне забезпечення NetCracker для моделювання поведінки різних типів мереж. Даний програмний продукт дозволяє виконати моделювання мережі, розглянути поведінку мережі на різних типах обладнання та виконати відповідні налаштування.

Такий формат навчання влаштовував усіх досить довго, студенти отримували необхідні знання з дисципліни, закріплювали навички роботи з мережами.

Дистанційне навчання у 2020 році внесло свої корективи. Частина практичних робіт, яка виконувалася у комп'ютерних класах коледжу стала недоступною. Необхідно було шукати нові формати навчання.

У рамках підвищення кваліфікації викладач дисципліни пройшла курс «Вступ до Cisco Packet Tracer» від компанії Cisco. На засіданні циклової комісії було прийнято рішення про впровадження даного програмного забезпечення в освітній процес.

Cisco Packet Tracer – це емулятор мережі, створений компанією Cisco. Цей додаток дозволяє будувати мережі на різноманітному обладнанні в довільних топологіях з підтримкою різних протоколів. Програмне рішення Cisco Packet Tracer дозволяє імітувати роботу різних мережних пристроїв: маршрутизаторів, комутаторів, точок безпроводного доступу, персональних комп'ютерів, мережних принтерів і т.д. Робота з інтерактивним емулятором дає відчуття налаштування реальної мережі, що складається з десятків і навіть сотень пристроїв. Налаштування, в свою чергу, залежать від характеру пристроїв: одні можна налаштувати з допомогою команд операційної системи Cisco IOS, інші – за рахунок графічного веб-інтерфейсу, треті – через командний рядок операційної системи або графічного меню. Дякуючи такій властивості Cisco Packet Tracer, як режим візуалізації, користувач може відслідковувати переміщення даних по мережі, появу та зміну параметрів IP пакетів при проходженні даних через мережні пристрої, швидкість та шляхи переміщення IP – пакетів.

Аналіз подій, що відбуваються в мережі, дозволяє зрозуміти механізм її роботи та знайти несправності. Cisco Packet Tracer може бути використаний не тільки як симулятор, але і як мережний додаток для симулювання віртуальної мережі через реальну мережу, в тому числі і Інтернет. Користувачі різних комп'ютерів, незалежно від їх місцезнаходження, можуть працювати над однією мережною топологією, виконувати її налаштування та вирішувати проблеми. Ця функція багатокористувацького режиму Cisco Packet Tracer може симулювати побудову не тільки логічної, але і фізичної моделі мережі і, відповідно, отримувати навички проектування. Схему мереж можна накласти на креслення реально існуючої будівлі або навіть міста і спроектувати всю його кабельну проводку, розташувати пристрої в тих або інших будівлях, враховуючи фізичні обмеження, такі як довжина та тип кабелю, що прокладається, або радіус зони покриття безпроводної мережі. Симуляція, візуалізація та багатокористувацький режим та можливість проектування робить Cisco Packet Tracer унікальним інструментом для навчання мережним технологіям.

Для виконання практичних робіт з дисципліни «Адміністрування програмних систем і комплексів» з допомогою Cisco Packet Tracer викладач обрала такі теми:

- створення і налаштування комп'ютерної мережі, використання маршрутизатора;
- налаштування DNS – серверу в створеній мережі;
- налаштування DHCP – серверу в створеній мережі;
- налаштування FTP – серверу в створеній мережі;
- налаштування поштового сервера у створеній мережі;
- налаштування VLAN, використання обладнання Cisco.

Студенти швидко зареєструвалися та опанували основні прийоми роботи в Cisco Packet Tracer. Виконання робіт проходило легко та цікаво, застосували можливість групової роботи. Під час такого практикуму були відпрацьовані наступні навички:

- налаштування основних характеристик серверів;
- зміни характеристик під потреби користувачів;
- налаштування основних параметрів мережі: IP – адресація, пересилка пакетів, відстеження працездатності ПК в мережі і т.д.;
- побудови мереж з різними характеристиками;
- роботи з різним обладнанням та його налаштуваннями.

Впровадження Cisco Packet Tracer в освітній процес дало позитивні результати для студентів. Додаток Cisco Packet Tracer є гарною заміною пакету Net Cracker, який використовувався раніше. Він дозволяє розглянути більше функцій мереж та відпрацювати навички налаштувань роботи мережі та серверів, які в ній працюють. Окрім того, додаток має більш дружній інтерфейс та має більш потужну та сучасну базу обладнання. В наступному році циклова комісія планує рекомендувати впровадження Cisco Packet Tracer під час вивчення дисципліни «Комп'ютерні мережі» для відпрацювання навичок проектування та налаштування роботи мережного обладнання.

Використані джерела

1. Інтерактивний курс «Вступ до Cisco Packet Tracer » [Електронний ресурс]режим доступу: <https://lms.netacad.com/mod/page/view.php?id=4258635>

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ “ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ”, ЯК ЗАСОБУ СТИМУЛЮВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИКИ

**Мазур А.С., викладач-методист вищої категорії,
ВСП «МТФК ОНАХТ»**

”Ми позбавляємо дітей майбутнього, якщо продовжуємо сьогодні навчати так, як навчали цього вчора”

Джон Дьюї, американський філософ, психолог, реформатор освіти.

Перевернуте заняття — це така педагогічна модель, в якій типова подача лекцій і організація домашніх завдань представлені навпаки. Студенти дивляться дома короткі відео-лекції, в той час як на заняттях відводиться час на виконання

вправ, обговорення проектів, дискусії. Відео-лекції часто розглядаються як ключовий компонент в перевернутому підході, такі лекції в даний час створюються викладачем і розміщуються в Інтернеті.

«Перевернуте заняття» змінює роль викладача у навчальному процесі. З головного транслятора знань викладач перетворюється на помічника – консультанта і координатора. А це, у свою чергу, сприяє тісній співпраці з студентами на заняттях. Роль студентів також змінюється. Вони більше вже не спостерігачі, вони самі відповідають за отримані знання, спрямовують навчальний процес, шукають практичне застосування отриманій інформації.

Хочеться зауважити, що інформаційно-комп'ютерні технології - це досить потужні механізми, які мають багато можливостей. Але вони не замінюють викладача, а можуть бути тільки інструментом у руках викладача. Причому таким інструментом, який є потужним у своїх функціях, і має дуже великий ресурс використання.

Сучасна педагогічна модель «перевернутого навчання» має великі перспективи в майбутньому. Ключові елементи – відеолекції, вільний доступ до стислої інформації, можливість навчатися дистанційно – вже активно використовуються в різних країнах світу. Перша «перевернута школа» ще в 2010 р. повністю перейшла на принцип «перевернутого навчання» в м. Детройті (США).

У практиці закордонних педагогів зустрічаються такі види “Перевернутих занять”:

Типове (The Standard Inverted Classroom). Студенти отримують домашнє завдання, яке передбачає перегляд відеолекцій, ознайомлення з матеріалами, що стосуються теми наступного заняття, під час якого на практиці застосовують отримані теоретичні знання, а викладачі мають додатковий час для індивідуальної роботи з кожним студентом.

Орієнтоване на дискусію (The Discussion-Oriented Flipped Classroom). Студенти отримують завдання переглянути певні відеоролики або матеріали інтернет-ресурсів. А викладач на занятті організовує обговорення отриманої інформації.

Сфокусоване на демонстрації (The Demonstration-Focused Flipped Classroom). Викладач демонструє необхідну діяльність, а студенти сприймають і аналізують її, а потім виконують певні дії у власному темпі – так, як їм зручно.

Псевдоперевернуте (The Faux-Flipped Classroom). Застосування цієї форми буде доцільним у тому випадку, якщо ви не можете бути впевнені, що ваші студенти точно готуватимуться вдома. Така модель дозволяє студентам дивитися відео на занятті й після цього виконувати відповідні завдання. А викладач може бути впевнений, що всі студенти готові до виконання практичних завдань і переходячи від студента до студента, надавати їм індивідуальні консультації.

Групове (The Group-Based Flipped Classroom). Ця модель спонукає студентів вчитися один в одного, використовувати ефективні способи отримання інформації, проводити наукові дослідження тощо. Перед заняттям студенти мають за власним бажанням або за рекомендацією викладача об'єднатися в

групи, ознайомитися з відповідними матеріалами. А на занятті працювати разом над певною науковою проблемою.

Віртуальне (The Virtual Flipped Classroom). Можна організувати роботу студентів таким чином, щоб весь процес навчання відбувався дистанційно: викладач пропонує студентам матеріал для перегляду, видає практичні завдання, консультує онлайн, проводить тестування і виставляє підсумкові оцінки.

«Перевернутий» викладач (Flipping The Teacher). Не обов'язково всю роботу має виконувати викладач – готувати або шукати відеоматеріали, формувати практичні завдання, консультувати, перевіряти роботи. Певні види робіт можуть виконати студенти, а викладач стежитиме за тим, як буде організовано процес навчання, як буде представлена інформація, і надаватиме у разі необхідності допомогу.

Щоб зробити “Перевернуте навчання” ефективним, необхідно навчальне відео чи інші використовувані ресурси доповнювати чіткими інструкціями і завданнями. Якщо такого завдання немає, запропонуйте студентам сформулювати його самостійно чи скласти декілька запитань, які стосуватимуться теми, що вивчається, або окремих фрагментів переглянутого відео. Запропонуйте студентам скласти конспект або невеликі нотатки переглянутих матеріалів. Відео, пропоноване для перегляду, має бути не надто довгим та інформаційно навантаженим.

У своїй роботі я застосовую деякі принципи “перевернутого навчання”: надаю для перегляду фільми, короткі відео, що стосуються певної тематики, презентації, надаю в якості домашнього завдання опрацювати відповідний параграф підручника за питаннями, а далі на занятті – виконати практичну роботу або короткий розбір проблемних моментів, скласти тест, проаналізувати побачене, прослухане та виконати інші інтерактивні завдання.

Звичайно впровадження “перевернутого навчання” це складна справа. Але перевернуте навчання - це ключ до змін, можливість достукатися до кожного студента. Це не просто зміна простору чи додаткова техніка на занятті, це саме зміна формату взаємодії з студентом. Ця модель може допомогти Вам, стати кращим викладачем. Спробуйте “перевернути” своє заняття!

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Н.М.Ільчишина – викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Освіта – один із найдавніших соціальних інститутів, що виник через потребу суспільства відтворювати і передавати знання, уміння, навички, готувати нові покоління до життя, готувати суб'єктів соціальної дії для вирішення економічних, соціальних, культурних проблем, що стоять перед людством. У сучасному світі освіта – складне і багатоманітне суспільне явище, сфера передачі, засвоєння і перероблення знань та соціального досвіду. Освіта – це певна система навчальних і виховних закладів, що здійснюють різноманітні

форми залучення їх досвіду в засвоєння багатств культури. Освіта інтегрує різні види навчальної і виховної діяльності, їх зміст в єдину соціальну систему, орієнтує їх на соціальне замовлення, соціальні потреби суспільства. Серед соціальних інститутів сучасного суспільства освіта займає одну з провідних позицій. Адже благо людини, становище культури та духовності в суспільстві, темпи економічного, науково-технічного, політичного і соціального прогресу залежать від якості та рівня освіти. Навчання, уміння, вивчення, освіта та інші поняття, терміни використовуються для забезпечення навчального процесу.

Інтеграція України в європейське та світове співтовариство, зростання темпів науково-технічного прогресу, вимагають підготовки висококваліфікованих, конкурентноспроможних спеціалістів, здатних ефективно працювати у новій соціально-економічній ситуації. Пошук і створення нових орієнтирів розвитку суспільства та особистості передбачає удосконалення системи освіти, головним призначенням якої є не лише оволодіння студентами ВНЗ навчальною діяльністю, а й формування цілеспрямованої, активної, впевненої в своїх силах особистості.

Сучасне суспільство висуває високі вимоги до майбутнього спеціаліста: уміння нестандартно мислити, знаходити оптимальні рішення, аналізувати, проводити рефлексію власних дій, співвідносити їх з метою діяльності, мати глибокі, стійкі знання та уміння їх застосовувати у професійній діяльності. Цим умінням, знанням молодого спеціаліста може сприяти високий рівень мотивації навчальної діяльності.

Одним із напрямків підвищення особистої ефективності підростаючої особистості є формування мотивації навчання студентів, що визначає успішність учбової діяльності, задоволення як процесом, так і результатом отримання знань у процесі навчання, прагнення проявити власні здібності, що дає можливість позитивно переживати як сам процес пошуку, так і накопичення нових знань. Крім цього, приділяється велика увага питанням самоосвіти та постійній роботі над підвищенням власної компетентності.

Основною ознакою професійної спрямованості є “становлення професійної домінанти у свідомості студента, сформованість образу професії, усвідомлення себе як суб’єкта професійної діяльності”. Сформованість мотиву набуття знань та отримання професії є невід’ємною складовою ефективності учбової діяльності. При цьому важливо, щоб мотивація була внутрішня, безпосередньо пов’язана зі змістом цієї діяльності, щоб студент “знаходив у ній задоволення найбільш глибоких пізнавальних потреб, інтересів і схильностей, потреби в особистісному саморозвитку”.

Після отримання диплому випускники закладів фахової передвищої освіти продовжують з метою отримання вищої освіти.

Дослідження показують, що все більша кількість студентів мають прагматичні мотиви навчання, такі як соціальний престиж професії, авторитет навчального закладу. З іншого боку, зростає чисельність студентів, які не збираються працювати за фахом, а вступили до навчального закладу, тому що їм подобається певний предмет, задля підвищення інтелектуального рівня. Згідно

досліджень соціологів більшість студентів ВНЗ мають такі мотиви навчання: уникнення служби в армії (у юнаків), можливість спілкування з однолітками, престижність диплома про вищу освіту. Це свідчить про девальвацію вищої освіти, коли цінністю стає не знання, освіта, а документ. Тому важливою метою закладів вищої та фахової перед вищої освіти є мотивація студентів до здобуття вищої освіти, з подальшим працевлаштуванням за фахом.

Одним з видів мотивації студентів коледжів для здобуття вищої освіти є організація різних профорієнтаційних заходів, що направлені, як на спонукання до подальшого навчання, а також на популяризацію та підвищення престижу тієї чи іншої спеціальностей.

На базі ВСП «Одеський технічний фаховий коледж ОНАХТ» застосовується інформаційний підхід в роботі направлений на мотивацію студентів до подальшого навчання в Одеській національній академії харчових технологій. В рамках цього підходу регулярно проводяться:

- освітні виставки, дні відкритих дверей, ярмарки вакансій;
- зустрічі з представниками ОНАХТ;
- презентації, семінари, присвячені профорієнтаційній тематиці.

Крім інформаційного підходу сумісно з представниками академії в коледжі в профорієнтаційній роботі застосовують розвиваючий підхід, мета якого є формування різноманітних знань, умінь і навичок, необхідних для опанування професії. До таких форм розвиваючих методів належать:

- тренінги та майстер-класи, які розвивають окремі компетенції, необхідні для успішного опанування професією або для оптимізації навчання;
- ділові ігри, які дозволяють приміряти на себе різноманітні професійні ролі та відтворити ситуацію трудових стосунків і рішень специфічних задач у групі;
- студентські конференції тощо.

У сучасному сьогоденні важливим є не просто навчання молодої людини предметним знанням, умінням, навичкам, а й розвиток її особистості як активного суб'єкта суспільної діяльності, відповідального за своє життя, життя оточуючих, розвиток всього суспільства.

Список використаних джерел:

1. Дусавицкий А.К. Развитие личности в студенческом коллективе в зависимости от сформированности учебно-профессиональных интересов: учебно-методическое пособие. –Х.: ХНУ имени В.Н.Каразина, 2012. –32 с..
2. Багдасарьян Н. Г., Немцов А. А., Кансузян Л. В. Послевузовские ожидания студенческой молодежи // Социологические исследования. - 2003. - No 2. - С. 22-26.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / [під заг. ред. О. В. Овчарук].– К.: «К.І.С.», 2004. – 112с.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ Е-ПОРТФОЛІО З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ДО ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**Н.В.Краснієнко – викладач
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Вступ. У сучасних умовах поступового впровадження хмарних технологій у навчальний процес провідним завданням є сучасна підготовка викладача фахового коледжу, здатного ефективно застосовувати їх можливості в освітньому процесі з метою забезпечення всебічного розвитку здобувачів освіти. Її успіх визначається необхідністю застосовування таких інноваційних педагогічних технологій та методів навчання, які спрямовані на ефективну організацію самостійної роботи здобувачів освіти, розвиток у них рефлексивних умінь, навичок самооцінки власних досягнень, творчого підходу до виконання самостійної роботи, вироблення комунікативних та інформаційно-технологічних умінь. Серед таких найбільший потенціал має портфоліо, а саме е-портфоліо. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчив, що вчені (Я.Бельмаз, С.Іць, Ю.Пелех, О.Смолянінова, Н.Хміль та інші) розглядають використання портфоліо в освіті в різних аспектах, а саме, як: форму, технологію та метод навчання; засіб контролю навчальних досягнень, розвитку творчої активності та рефлексії. Проте, проблема використання е-портфоліо в процесі опанування засобів використання хмарних технологій в освітньому процесі є актуальною на даний момент.

Мета статті: визначити сутність поняття «е-портфоліо», розкрити його педагогічні можливості щодо застосування у фаховій освіті та обґрунтувати реалізацію е-портфоліо як засобу формування професійної готовності викладачів фахових коледжів до використання хмарних технологій в освітньому процесі.

Результати дослідження. Аналіз наукової літератури свідчить, що визначення поняття «портфоліо» знайшли своє трактування у працях вітчизняних та зарубіжних дослідників. Я. Бельмаз трактує портфоліо як систематичний і спеціально організований збір доказів, який слугує засобом системної рефлексії власної діяльності і презентації результатів у одній або більш галузях для поточної оцінки компетентностей чи конкурентоспроможності на ринку праці [1, с. 26]. На думку Ю. Пелеха, «портфоліо студента» – це збирання професійної інформації про себе: індивідуальних освітніх звітів, виконаних під час аудиторної та поза аудиторної роботи; творчих проєктів, зафіксованих у звіті; зразки робіт; документи, рекомендації, резюме; фотографії соціально значущої практичної діяльності студента [3, с. 137]. Поділяючи думку Ю. Пелеха, Н. Хміль зазначає, що цінність портфоліо виявляється в тому, що використання цієї технології у навчальному

процесі сприяє розвитку інформаційно-комунікаційних технологій компетентності викладачів[5, с. 44].

Саме в портфоліо закладено значний потенціал для самоаналізу рівня сформованості професійних здатностей як здобувачів освіти, так і викладачів фахового коледжу.

Детальніше приділимо увагу сутності е-портфоліо. Вивчаючи особливості використання е-портфоліо в навчальному процесі треба розрізняти: блог – як вид електронного портфоліо, веб-портфоліо, електронне портфоліо в LinkedIn.

Основними перевагами е-портфоліо можна вважати наступне: швидке оновлення даних про себе, перевірка правильності і коректності вмісту, аналіз для створення рейтингу, можливість для викладача представити себе в мережі Інтернет, повне та актуальне резюме, проведення рефлексії власної діяльності. С. Іць визначає веб-портфоліо (web-портфоліо) як інноваційну технологію, яка характеризується:

- гіпертекстовою побудовою веб-ресурсу, що дозволяє реалізувати зв'язок між компонентами моделі портфоліо найбільш наочно у вигляді перехресних посилань;
- структурованістю, відкритістю, платформонезалежністю, гнучкістю веб-ресурсів, що дозволяють їх модифікувати, проводити пошук і порівняльний аналіз, будувати різні візуалізації контенту (зведені таблиці, діаграми тощо);
- комунікативною спрямованістю веб-ресурсів, що дозволяє здобувачам освіти здійснювати інформаційну взаємодію на базі своїх портфоліо [2].

Отже, веб-портфоліо здобувача освіти є неодмінною складовою для збору доказів професійних і особистісних досягнень, для презентації майбутнім роботодавцям його талантів і унікальних здібностей, для підвищення конкурентоспроможності на ринку праці та веб-портфоліо викладача - для створення контенту, ведення особистого сайту-портфоліо, організації дистанційного освітнього процесу, взаємодії адміністрації, педагогів, здобувачів освіти, батьків, розширення інформаційно-освітнього простору, професійного розвитку викладача.

Розглянемо більш детально основні інструменти і сервіси мережі Інтернет для створення веб-портфоліо викладача із використанням хмарних технологій [4].

1. Створення веб-сайту, що відображає рівень досягнень, освіченості, професійного розвитку свого власника, інструмент для самопрезентації із використанням Google Apps for Education.
2. Хмарне сховище інформації (файлів, документів та ін.), заповнення особистого віртуального простору, використання електронної пошти Gmail, засоби миттєвого обміну повідомленнями Google Talk, Календар Google (з можливістю викладачам та здобувачам освіти складати свій розклад та обмінюватись календарями та подіями, інтегрований в Gmail), документи Google Docs, таблиці Google Sheets, презентації Google Slides, засоби для створення сайтів Google Sites, сховище даних Google Vault. На сторінках Google-сайту є можливість

інтегрувати текст, фото, відео, графіку, вставляти таблиці і презентації та багато іншого.

3. Інструменти для формування резюме, наприклад, Smart Solutions, записників, планів, ведення блогів, участі в форумах.

4. Інструменти для створення співтовариств по інтересах, наприклад, «На Урок», участі в спільнотах, уявлення сторінок сайту для обговорення в спільнотах, пошуку друзів і приватного листування з іншими користувачами.

5. Сервіси для організації внутрішньої соціальної мережі освітньої установи, роботи в мережевих спільнотах (навчальних, професійних, наприклад, *LinkedIn*, спільнотах за інтересами).

Перераховані вище інструменти мережі забезпечать кожному користувачеві створення і наповнення персонального віртуального простору, яке стане базою для створення віртуального «Я», спілкування, обміну досвідом, особистісного та професійного зростання.

Систематизуємо інформацію в веб-портфоліо викладача тобто його рекомендовані частини:

1. Загальні відомості про викладача (анкетні дані, документи про освіту, підвищенні кваліфікації, про попередню присвоєну кваліфікацію, нагороди, грамоти і т.ін.).

2. Результати навчально-методичної роботи (результати моніторингу знань, методичні розробки, участь на міжнародних, всеукраїнських, міських заходах, публікації, доповіді та виступи і т.ін.).

3. Приватне портфоліо - особиста інформація і захоплення у вільний від роботи час.

4. Портфоліо досягнень - це колекція робіт, це спосіб фіксування, накопичення, демонстрація і оцінки індивідуальних чи колективних досягнень викладачі і його учнів в тій чи іншій області. Це результати діяльності викладача, який пов'язує окремі аспекти результатів його роботи в більш повну картину.

5. Портфоліо відгуків - збираються відгуки про роботу викладача, про його навчальну, методичну, наукову, громадську діяльність.

6. Портфоліо документів - це набір документів (дипломів, сертифікатів, свідоцтв, посвідчень, подяк, грамот та ін.), які демонструють отриману освіту і вміння викладача вирішувати завдання своєї професійної діяльності, вибирати стратегію і тактику професійної поведінки та призначений для оцінки рівень професіоналізму.

Основними перевагами використання е-портфоліо, а саме веб-сайту є можливість включення на сторінки портфоліо різних мультимедійних елементів (відео, звук, анімація, картини і ін.).

Здобувачі освіти вчаться висловлювати свої думки (питання, відповіді) в письмовій формі в вигляді коментарів, мають змогу брати активну участь в обговоренні записів, сторінок портфоліо один одного, формувати на їх основі завдання і спільно їх вирішувати.

До обговорень можуть приєднуватися абсолютно різні люди, які також цікавляться цією темою.

Є можливість простежити напрямок міркувань певної людини. Завжди є можливість повернутися до пройденого матеріалу, навіть після завершення проходження курсу. При використанні веб-портфоліо навчання не залежить від часу і місця. Веб-портфоліо сприяє залученню здобувачів освіти в активну взаємодію один з одним і викладачем в ході вивчення дисципліни і, можливо, навіть після завершення. Спільне планування і наповнення навчального контенту, власних електронних освітніх ресурсів. Можливість поділитися тим, чого вони навчилися, не тільки зі своїми однокурсниками і викладачем, а й з усім світом.

Продовження в мережі дискусій, обговорень, діалогів, розпочаті під час аудиторних занять - ті, яких навчають більше часу приділяють продумування і обговоренню навчальних питань. Портфоліо належить користувачеві. Після закінчення навчального закладу портфоліо залишиться у здобувача освіти, а освітня організація зможе дізнатися про його працевлаштування і професійні досягнення.

Проте хмарні технології, що використовуються для створення і підтримки е-портфоліо мають загалом як переваги, так і недоліки. Вони доволі економічні та не потребують значних ресурсів персонального комп'ютеру, але вони вимогливі щодо доступу до Інтернет. Це означає, що повинен бути безперебійний швидкісний доступ до Інтернет для реалізації навчального процесу за допомогою хмарних технологій. Іншим недоліком є те, що хоча постачальники послуг і намагаються працювати он-лайн, але завжди бувають випадки, коли сервер може бути офф-лайн і тоді доступ до послуг буде відсутній. Отже, проблемами використання хмарних обчислень є:

- потреба постійного з'єднання з мережею Інтернет;
- певні обмеження щодо програмного забезпечення, яке можна розгортати у хмарах і надавати користувачам;
- збереження конфіденційності даних, що зберігаються у хмарах;
- надійність даних, що зберігається у хмарах;
- безпечність – хмара є надійною системою, але проникнення до неї дає доступ до сховищ даних, можливість використання вірусів;
- велика вартість обладнання – для побудови власної хмари потрібне коштовне обладнання.

Висновки. У підсумку, хотілося би відзначити, що автор вже має досвід застосування е-портфоліо (див. рис. 1) саме на базі Google Sites та застосування його у організації змішаного навчання при викладанні спецдисциплін зі спеціальностей 121 «Інженерія програмного забезпечення» та 123 «Комп'ютерна інженерія», а також використання системи підтримки дистанційного навчання Moodle для здобувачів освіти спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» ОКР бакалавр.

Рисунок 1. – Приклади е-портфоліо викладача із використанням хмарних технологій

Список використаних джерел.

1. Бельмаз Я. М. Викладацьке портфоліо як один із провідних методів професійного розвитку викладача вищої школи. Проблеми саморозвитку та самовдосконалення особистості в умовах модернізації педагогічної освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 22 листопада 2017 р. / Комун. закл. «Харків. гуманітар.-пед. академ.» Харків. облради. Харків, 2017. С. 26–29.
2. Іць С. В. Технологія використання Web-портфоліо у професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/11268/1/Its.pdf> (17.12.2017).
3. Пелех Ю. В. Ціннісно-смысловий концепт професійної підготовки майбутнього педагога: монографія ; за ред. М. Б. Євтуха. Ріне : Тетіс, 2009. 400 с. 7. Романенко Ю. А. Портфоліо студента: дидактичний аспект. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2012. № 2. С. 38–40.
4. Панюкова С.В., Гостин А.М., Самохина Н.В. Создание и ведение веб-портфоліо преподавателя. Методические рекомендации: учеб. пособие, 2017 г. – 52 с. Режим доступа: https://4portfolio.ru/theme/4portfolio/files/metod_prepod.pdf
5. Хміль Н.А. Веб-портфоліо як засіб формування професійної готовності майбутніх учителів до використання хмарних технологій в освітньому процесі. Web of Scholar. 2018 р. Режим доступа: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream>

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

**Молодіт О.В., викладач вищої кваліфікаційної категорії
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ**

Видатному американському мислителю Д. Дьюї належить твердження про те, що фундаментальна мета сучасної освіти полягає не у тому, щоб просто

надавати інформацію, а у тому, щоб розвивати критичний спосіб мислення. Освіта орієнтована на майбутнє, яке не може бути наперед визначеним, а отже першочерговим є розвиток тих умінь і навичок мислення, що дають змогу адекватно оцінювати нові обставини й формувати стратегію подолання проблем, які можуть виникнути.

Критичне мислення – це інтелектуально організований процес, спрямований на активну діяльність щодо осмислення, застосування, аналізу, узагальнення або оцінки інформації, отриманої або створеної шляхом спостереження, досвіду, рефлексії, міркувань або комунікації як керівництво до дії або формування переконання. Така активна розумова діяльність розвиває такі риси, як гнучкість та наполегливість. Якщо студент не готовий сприймати ідеї інших, він ніколи не зможе стати генератором власних ідей і думок. Часто стикаючись з важким завданням, ми відкладаємо рішення на потім. Розвиваючи наполегливість у напрузі розуму, студент обов'язково доб'ється кращих результатів у навчанні.

Проблемою розвитку критичного мислення є те, що освітою, до недавнього, фактично нав'язувалося догматичне мислення. А реальний стан сучасної освіти свідчить про певний дисбаланс у розвитку пізнавальних процесів серед студентів. Досить активно формуються та розвиваються механізми пам'яті, а мислення та уява залишаються не досі навантаженими у освітній діяльності. Завдання сучасної освіти полягає не тільки і тому, щоб дати відповідні професійні знання, а в мовах переходу до інформаційного суспільства підготувати фахівця, який глибоко знає і розуміє свою роль у суспільстві, вміє творчо використовувати здобуті знання на практиці, критично оцінює досягнуте. Тому великого значення набуває підвищення ефективності навчання й якості знань, формування життєвої та професійної компетентності сучасної молоді, у тому числі і засобами інноваційних технологій і активних методів навчання, до яких належить і технологія розвитку критичного мислення.

Модель сучасного освітнього процесу орієнтована на перехід від «школи знань» до «школи мислення», що потребує освоєння стратегій пізнавальної діяльності. Хоча здатність критично мислити була важлива у всі часи, тим, хто житиме в XXI ст., без неї просто не обійтися. Численні дані по Україні показують, що вкрай необхідні такі форми навчання англійської мови, які дозволили б студентам мислити більш продуктивно. Адже реформи, що відбуваються в системі освіти України, передбачають не тільки надання студентам знань, умінь і навичок з англійської мови, а й розвиток особистості кожного студента, формування компетенцій, необхідних у житті. Особливу увагу потрібно приділяти використанню сучасних методів та технологій у викладанні іноземних мов, здатності студентів приймати нестандартні рішення, інформаційній і комунікативній культурі студентської молоді.

Таким чином, розвиток критичного мислення стає найактуальнішим за часів інтенсивних соціальних змін, коли неможливо діяти без постійного пристосування до нових політичних, економічних та інших обставин, без ефективного вирішення проблем, значна частина яких не передбачувана. У

цьому сенсі життєва необхідність критичного мислення для вітчизняної освітньої системи очевидна. Тільки таким шляхом ми можемо думати про розвиток відповідно до вимог світового інформаційного суспільства та просуватись далі у напрямі демократії.

В нашому коледжі навчаються як підлітки, так і досить дорослі студенти, тому навчальні та робочі програми з дисциплін «Іноземна мова» та «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» передбачають загальномовні завдання, що є проміжним ступенем підготовки до більш складних завдань, що допомагають зорієнтувати навчання на розвиток критичного мислення, мовлення студентів. Критичне мислення – це самостійне мислення, в якому початковим етапом є інформація. Вона починається з запитання, будується на базі ствердження. Ця технологія дає можливість визначати і ставити особливу мету, підтримати активність на заняттях, викликати продуктивну дискусію, сприяє тому, щоб учні самостійно могли будувати і ставити запитання, допомагає висловлювати власну думку, підтримує мотивацію до читання, виховує повагу до думки іншого.

Тобто, за допомогою поєднання різних видів мовленнєвої діяльності з технологіями розвитку критичного мислення викладачі можуть забезпечувати високий рівень підготовки студентів, якість освіти, спрямованість навчання на розвиток професійно важливих знань і умінь, формувати освічену, творчу особистість; сприяти студентам у здобутті мовленнєвих компетенцій.

Список використаної літератури

1. Павлюк Людмила
http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/49741/
2. Пометун Олена
http://www.criticalthinking.expert/book-criticalthinking/FREE_tehnolog%D1%96%D1%97_rozvitku_kritichnogo_mislennja_uchn%D1%96v.pdf
3. <http://www.criticalthinking.expert/instrumenty/struktura-interaktivnogo-uroku-z-rozvitku-kritichnogo-mislennja/>

З ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЙ ТА ВІРТУАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ У ВИКЛАДАННІ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**Н.К. Пеньковська, к.п.н., викладач вищої категорії,
Т.Г. Левчук, викладач-методист, викладач вищої категорії,
Т.К. Пеньковська, викладач-методист, викладач вищої категорії,
ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»**

Ключові слова: активні форми навчання, квест, віртуальна екскурсія, досвід застосування квест - технологій.

В умовах сучасності, реальність якої постійно та стрімко змінюється, конфігурується безліччю варіантів, потребує швидких, неймовірних та вірних рішень, суспільству необхідні професійально підготовлені, нестандартно

мислячі, творчі люди. Саме тому основою нового освітнього процесу є компетентнісний підхід до засвоєння знань та навичок в обраній сфері діяльності. Вступаючи до коледжів та університетів, студенти мають не тільки оволодіти теоретичними основами певних дисциплін, але вже вміти досить ефективно застосовувати їх. На жаль, формат аудиторних занять (уроки, лекції, семінари, круглі столи, конференції) не завжди може забезпечити достатній досвід для подальшої успішної роботи, що неминуче звертає увагу викладачів на такі інтерактивні методи навчання та виховання, як тренінги, майстер-класи, квести, віртуальні лабораторії та екскурсії, які можна використовувати як у навчальній, так і в поза навчальній роботі. Освітні квести набувають все більшої популярності. Мета цієї ігрової технології - отримати знання через захоплюючу діяльність. Це викликає позитивні емоції та дозволяє максимально проявити свої особисті якості.

Освітній квест – це можливість реалізувати освітні завдання, що відрізняються від навчального процесу елементами сюжету, рольовою грою, пов'язані з пошуком і виявленням місць, об'єктів, людей, інформації, для вирішення якої використовуються ресурси будь-якої території або інформаційні ресурси [1].

На наш погляд, квест-технологія є своєрідною формою взаємодії педагога і учнів, спрямована на формування навиків розв'язування наукових і навчальних завдань через реалізацію певного сюжету. Квест може об'єднувати в собі елементи тренінгу і творчого уявлення, дискусії та сюжетно-рольової гри чи психологічної драми, а отже, він може виконувати ряд розвиваючих завдань.

Подібне інтегрування та об'єднання технологій, дозволяють створювати нові форми роботи. Крім того, більшість квестів унікальні не тільки за формою, а й за змістом. Один і той же сценарій, завдяки свободі дій учасників, спонтанності розвитку сюжету, може привести до різних наслідків.

Впровадження квесту чи віртуальної екскурсії може бути як короткочасним (на 1-2 заняття), так і довгостроковим, тобто проходження квесту протягом тижня або місяця (наприклад, запровадження циклу віртуальних екскурсій: «Мандруючи кращими музеями світу», «Титани епохи Відродження», «Літературна, музична, театральна Одеса» під час викладання «Культурології»).

Можна виділити три форми квесту: реальна подорож (вулицями міста), віртуальна подорож (віртуальна екскурсія) та ігрова подорож.

Ігровий квест - це програма, в якій зазвичай бере участь кілька команд, які йдуть за певним маршрутом, відвідують «станції», де виконують різні завдання і отримують за це бали. Маршрут (порядок відвідування станцій) вказується на маршрутних листах, які видаються командам. Також в маршрутному листі записується зазвичай кількість балів, набрана командою на кожній станції. Найбільш яскраво ця особливість ігрових завдань квестів проявляється в квестах-путівниках. Саме такий різновид квесту, традиційно проводиться викладачами коледжу під час профорієнтаційної роботи серед школярів, які відвідують наш заклад. А цього року (під час карантинних заходів) додатково

розроблено віртуальну 3-D екскурсію коледжем. Це стало однієї з дієвих форм профорієнтаційної роботи, які потребують подальшої розробки.

Залежно від типу освітніх завдань розрізняють наступні форми віртуальних екскурсій і квест-технологій:

- ✓ створення плакатів, презентацій або оповідань по заданій темі;
- ✓ розробка планів або проектів, відповідно до заданих умов;
- ✓ трансформація отриманої інформації, її узагальнення та подання до кінцевого вигляді (наприклад, за результатами участі у пошуковому квесті підготувати доповідь для участі обласній конференції);
- ✓ різноманітні творчі роботи (п'єси, вірші, пісня, малюнок і т.д.);
- ✓ пошук і систематизація інформації по заданій темі або проблематики;
- ✓ складання головоломки, історії, детектива і т.д.

Квест, або віртуальна екскурсія як навчальна гра, може складатися з декількох етапів, кожен з яких важливий для виконання. В даний час існує два варіанти структури проведення освітньої віртуальної екскурсії або квесту.

Перший варіант, рекомендуємо використовувати для квестів - подорожей: пролог (початковий) - ознайомлення учасників з сюжетом квесту, розподіл ролей. Експозиція (пошук) - виконання завдань, проходження етапів, дозвіл ситуацій і вирішення завдань. Епілог (заклучний) - підведення підсумків, виділення найбільш активних учасників, нагородження.

Другий варіант, рекомендуємо використовувати для проведення віртуальних екскурсій: введення - вступне слово педагога, постановка мети, розподіл ролей, складання попереднього плану роботи, загальний огляд заходу. Завдання - чітка постановка завдання, воно повинно бути зрозуміло всім учасникам квесту та можливість досягнення. Позначення очікуваного кінцевого результату. Ресурси - список ресурсів, які можуть надати допомогу в проходженні екскурсії або квесту (рішення завдань). Процес роботи - опис всієї процедури роботи, яку повинен виконати кожен учасник для успішного проходження. Оцінювання - опис за якими критеріями і параметрами буде оцінюватися виконання, рішення поставлених освітніх завдань.

Педагогу, що розробляє віртуальну екскурсію або квест, на попередньому етапі підготовки, необхідно визначитися з темою; сформулювати цілі і завдання проведення, на підставі яких підготувати сценарій і вибрати форму проведення (квест, віртуальна екскурсія або рольова гра); детально описати правила для учасників; сформувати команди для групової роботи; розподілити ролі в команді; описати маршрут проходження; продумати підведення підсумків і систему оцінювання (систему бонусів і штрафів, призи та заохочення учасникам).

Завдання повинні мати пошуково-дослідницький характер і бути спрямовані на розумовий розвиток в цілому.

Викладачі коледжу накопичили величезний досвід проведення різноманітних реальних, містом або на території коледжу, та віртуальних квестів (краєзнавчий квест «Фантастичні тварини та їх місця проживання», квест - гра «Юридичний аукціон») та віртуальних екскурсій («Історія у живопису. Картини

розповідають», «Музика, втілена у камені», «Титани Відродження», «Степова Україна», «Антична культура», «Музей історії органів внутрішніх справ Одеської області»).

На прикладі організації краєзнавчого квесту вулицями міста під назвою «Фантастичні тварини та їх місця проживання», ми хочемо зауважити наступні особливості розробки та проведення подібних заходів.

На підготовчому етапі вибирається місце для проведення, позначаються станції і розробляються завдання (ребуси, загадки, назви, рішення логічних задач, історичні подробиці, які учасники повинні з'ясувати и т.п.) для кожного об'єкта дослідження (історичної будівлі, елемента декору, історія створення тощо).

На початковому етапі учасники знайомляться з: темою квесту (тематика повинна бути цікавою та бажано мати чіткій сюжет - «легенду», певну фінальну мету і етапи її досягнення); з основними поняттями, правилами (для кожної групи учасників було розроблено власний маршрут, з однаковими «станціями», але у різній послідовності виконання), надавався роздатковий матеріал (карта центру міста).

Наступне завдання це, розподіл ролей у команді (кожна команда повинна була мати капітана- координує дії учасників, штурмана - саме він орієнтується по карті, та зв'язного - цей член команди фотографує знайдений об'єкт та відправляє ведучому, отримує відповідь - чи вірно знайдено будинок, адреса, архітектурний елемент, пам'ятник, тощо; отримує підказки та наступні завдання; інші члени команди виконували роль дослідника (історика-пошуковця) - використовуючи Інтернет-ресурси, вивчають історію будинку, вулиці, різноманітних міфічних тварин, елементів архітектурного декору).

Правила поведінки в квесті - найважливіший момент гри, який не можна упустити. При нечіткому формулюванні правил поведінки можуть виникати конфліктні моменти, помилки в підрахунках штрафних та заохочувальних балів. Будь-яке пересування по місту пов'язано з небезпеками, які допоможе уникнути невелика інструкція з техніки безпеки, це є обов'язковою умовою, особливо під час самостійного переміщення студентів вулицями міста. Ось чому необхідно вкрай відповідально підійти до цього етапу. Основна увага, безумовно, робиться на інтелектуальну складову, проте, для досягнення фінальної мети, потрібно проявити не тільки розумову, а й фізичну активність, тому дуже важливо розрахувати час, який відведено на виконання завдання. Такий квест це синергія реальної подорожі та екшнквеста.

На думку авторів, на етапі пошуку, під час якого учасники вивчають історичні відомості, архітектурні стилі та об'єкти, команди учасники повинні самостійно рухатися по маршруту.

Команда спільно підводить підсумки виконання кожного завдання, учасники обмінюються матеріалами для досягнення спільної мети. Творчий етап також необхідний при проведенні подібних заходів.

Освіта не тільки має прищеплювати нові знання, а й допомагати учням творчо мислити. Назва команди, емблема, девіз, театральне інсценування - все

це не тільки об'єднує колектив, сприяє вмінню орієнтуватися, корисна, особливо іногороднім студентам, а й дозволяє ознайомитися з архітектурним різноманіттям міста, збагачує кругозір, а також дає новий стимул для розвитку та вдосконалення.

Один з найважливіших етапів - заключний. На ньому розглядаються дії команди під час гри, підраховуються бали. Оцінюється внесок кожного в досягнення командного результату. Команда, яка не тільки найшвидше виконала всі завдання, але й найякісніше опрацювала матеріал під час пошуків, нагороджується не тільки солодощами, але й можливістю підготувати доповідь для участі у виховному заході коледжу, використавши отримані знання, фотографії будівель та архітектурних елементів, власні враження від участі у квесті. Саме таким чином, команда переможець презентувала свою роботу під час квесту на конференції студентів 1-2 курсів під назвою «Одеса - моє рідне місто», яке проходило як виховний захід, підготовлений комісією суспільних дисциплін нашого коледжу. Незвичність цього дослідницького матеріалу та його презентації переможцями квесту, викликала жвавий інтерес серед запрошених на конференцію студентів і викладачів. Участь студентів у такому квест - мандрюванні це завжди цікавий досвід.

Аналітичний етап призначений в основному тільки для організаторів квесту. Відбувається обговорення того, чи виконані цілі і завдання квесту або екскурсії, легкими або важкими були завдання, що недооцінили або переоцінили організатори гри і які висновки можна з цього зробити. Квест, як і будь-яка рольова гра, вимагає постійного вдосконалення. Велика кількість учасників різних груп, спеціальностей, різнопланові завдання, пошуковий маршрут, розтягнутий на сотні метрів або кілька кілометрів, численні помічники на станціях - все це утворює єдиний організм, робота якого безпосередньо залежить від умінь учасників аналізувати виконану роботу на фінальній частині квесту.

В процесі проведення віртуальної екскурсії є свої особливості - розповіді про історичні будівлі чи предмети мистецтва чергуються з інтерактивними завданнями - загадками, питаннями, завданнями, переглядом відео фрагментів, які допомагають учасникам наблизитися до фінальної мети. В даному випадку донесення музейної інформації досягається шляхом поєднання гри з традиційною і найбільш поширеною формою музейно-педагогічної діяльності - екскурсією

Звичайно справедливою є думка про те, що краще один раз побачити, ніж сто разів почути, але іноді життя диктує нам особливу поведінку. Для того, щоб скласти яскраве враження нам може не вистачати грошей, або часу, а подекуди обставини життя змінюють наші можливості, - так сталося під час пандемії, яка змінила звичний хід навчального і виховного процесів. Реальні можливості подивитися і вивчити, наприклад, історію архітектури нашого міста, водночас були зупинені карантинном. І тут не можна було придумати нічого кращого, як зануритись у це питання за допомогою віртуальної екскурсії - пошуку. Треба було не просто розповісти про історію будівлі і розвитку архітектури, а пошукати маловідомі студентам сторінки цього будівництва та розвитку.

Студенти відділення «Інфраструктури» при підготовці віртуальної – екскурсії «Музика, втілена у камені» стали не просто дослідниками архітектурних пам'яток міста, а і провели по них віртуальну екскурсію, з дуже цікавими презентаціями, для студентів II курсів. На заключному етапі заходу, організували вікторину між командами-гостями на знання віршів і пісень про місто Одесу. Це була пізнавальна, цікава і весела подія.

Дослідницький елемент є пріоритетним у багатьох формах квесту. Матеріали з історії України дають можливість урізноманітнити форми пізнання, зробити їх цікавими та захоплюючими. Рольові квести навчають студентів не тільки працювати у групі, плануючі спільні дії та формуючи загальні висновки, а й, що є дуже важливим для особистого розвитку та становлення, виробляють свою власну позицію, своє ставлення до того чи іншого героя, події, явища. Подібна гра піднімає самооцінку учасника, його відповідальність у виконанні завдання. Розбираючи теми історії давньоруської літератури, козацтва можна запропонувати студентам квести- дослідження із розподілом ролей для більш об'ємного вивчення теми. Зміст та значення літературних пам'яток – билин можуть вивчати зі своїх позицій студенти, які отримали ролі художників, істориків, географів, гусярів, психологів. Відповідно готуються завдання за текстами билин, наприклад: про які події розповідається у сюжетах, показати можливі розбіжності, характеризувати реальні особи, які є прототипами билинних героїв (для істориків). Географи досліджують місцевості, маршрути, міста, про яких йдеться у тексті. Художники та гусяри відповідають за творчу складову гри, а саме – демонструють картини за сюжетами билин, відеоматеріали із записами давньоруських пісень. Не менш цікавими є дослідження пов'язані із історією козацтва. Психологи характеризують етнопсихологічні особливості козацтва, як соціальної групи, військові експерти аналізують військову тактику та озброєння козаків, шеф-кухарі розкривають секрети козацької кухні. Досить емоційними та творчими є дослідження студентів у роботі «Історія у живопису. Картини розповідають». Студент-мистецтвознавець намагається розслідувати ідентичність портрета Устима Кармалюка художника В. Тропініна оригіналу, аналізує умови малювання портрету, одяг героя, його психологічний портрет, дату написання картини. Доповнюються квести музикальним та художнім супроводом. Подібні завдання цікаві для виконання і виховують навички аналізу.

Освітні квест-технології та віртуальні екскурсії передбачають виконання різних завдань, які змушують учасників самотійно здійснювати пошук необхідної інформації та на її підставі приймати подальші рішення. Крім того, формують вміння працювати в колективі, приймати рішення спільно, і бачити кінцевий результат роботи всієї команди.

Існує велика кількість варіантів проведення квестів у рамках навчального процесу. У майбутньому, цілком можливо, навчальні заклади більш активно почнуть використовувати квести, засновані на використанні певних органів почуттів, або дистанційні квести. Такі форми, на наш погляд, можуть викликати інтерес у аудиторії і сприяти кращому засвоєнню знань, при умові, що

впровадження таких форм в практику буде здійснюватися з урахуванням особливостей і цільових установок педагогічної діяльності.

Використані джерела:

1. Осяк, С.А. Образовательный квест - современная интерактивная технология [Электронный ресурс] / С.А. Осяк, С.С. Султанбекова, Т.В. Захарова, Е.Н. Яковлева, О.Б. Лобанова, Е.М. Плеханова // Современные проблемы науки и образования. - 2015. - № 1; URL: www.science-education.ru/125-20247
2. Сокол И. Н. Классификация квестов / Сокол И. Н. // Молодой ученый. – 2014. - № 6 (09). – с.138-140 [Электронный ресурс]: - Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/klassifikatsiya-kvestov>
3. Кулішов В.С. Застосування квест-технології у професійнотеоретичній підготовці учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти: навчально-методичний посібник / В.С. Кулішов. – Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2018. – 86 с.

I. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

**Кваснікова Ю.В., викладач другої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

В сучасному світі термін «дистанційне навчання» виник завдяки потребам суспільства та за короткий період часу об'єднав всі переваги використання сучасних технологій у освітньому процесі, а саме використання соціальних мереж спілкування та мультимедійних засобів разом із традиційними методами.

Українське законодавство підтримує стрімкий розвиток дистанційної освіти. Про це запевняють різні положення та нормативні документи законодавства України стосовно цієї тематики, а саме Закон України «Про освіту», «Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні», «Положення про дистанційне навчання», державна програма «Освіта» та ін.

Існує безліч підходів та тлумачень терміну «дистанційне навчання». Наприклад, за «Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні» від 20.12.2000 р. «дистанційне навчання – сукупність технологій, які доставляють студентам, або будь-яким особам, які навчаються, основний обсяг матеріалу та забезпечують інтерактивну взаємодію студентів і викладачів під час освітнього процесу, методом надання студентам працювати самостійно».

Отже, очевидним є низка переваг дистанційного навчання у закладі освіти:

- доступ до отримання знань, незалежно від місцезнаходження студента чи викладача;
- зниження витрат закладу освіти (оренда приміщення, комунальні послуги, тощо);
- можливість проведення занять для досить великої аудиторії студентів;

- збільшення обсягу самостійної роботи;
- підвищення рівня знань, за рахунок використання сучасних засобів ІКТ.

Технології дистанційного навчання представляють собою багато нових можливостей для викладання іноземних мов, що дозволяють ще більше розширити спектр навчальних прийомів так само, як мовні лабораторії, телебачення та комп'ютери збільшили стандартний клас. Важливим є перегляд цих варіантів дистанційного навчання, щоб розрізнити їхні рівні здатності, оскільки ці системи мають різні обмеження на освітній процес.

Використання дистанційного навчання в освітніх програмах було досить проблематичним питанням, так як живе особисте спілкування між вчителем і студентом було відсутнє. Сьогодні ця проблема вирішена за допомогою найсучасніших інструментів для синхронного та асинхронного зв'язку, які удосконалюються з кожним днем задля підвищення інтерактивності. Слід зазначити, що тільки завдяки поєднанню педагогічних знань і сучасних технологій можна реалізувати успішний курс дистанційного навчання іноземної мови.

Все більше і більше педагогів та студентів знайомиться з технологіями, використовують їх і включають у свій стиль навчання, і ці технології надають практичні та творчі ідеї та змушують їх створювати свої власні сучасні методи навчання.

Використання системи дистанційної освіти під час викладання іноземної мови – це великий прорив у навчанні студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні року: Постанова від 20 грудня 2000 [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України // Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.

2. Єдине інформаційне середовище [Електронний ресурс] // Сайт системи підтримки дистанційного навчання Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». – Режим доступу: <http://login.kpi.ua>.

3. Особливості дистанційного навчання іноземної мови [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/74165/3/Gulak_bac_rob_pdf.pdf;jsessionid=16CB5E97762F6A15A926C029745D1A35

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

**Бородуліна Г.В., викладач другої кваліфікаційної категорії
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

Пандемія внесла несподівані корективи і змусила всіх терміново опановувати цифрові інструменти й нові педагогічні підходи та методики. Вимушене дистанційне навчання стало викликом для всіх учасників освітнього

процесу: викладачів, студентів. Організувати якісне навчання з використанням цифрових технологій, надихати й мотивувати учнів, давати раду технічним проблемам виявилось зовсім не просто. Але Україна не виняток — жодна держава, жодна освітня система у світі не була готова до цього.

Дистанційна форма навчання передбачає доступ до Інтернету, технічне забезпечення (комп'ютер, планшет, смартфон тощо) в усіх учасників освітнього процесу, а також те, що викладачі володіють технологіями дистанційного навчання.

Викладач зобов'язана виконувати освітню програму для досягнення учнями передбачених результатів навчання, тобто надавати інформацію щодо обсягу та змісту навчального матеріалу, завдань на його закріплення, перевіряти й оцінювати їх та надавати відгуки на виконані завдання. має розуміти мету, план виконуваних завдань, інструментарій для праці, її обсяг та методику оцінювання виконаної роботи.

Студенти мають опрацьовувати навчальні матеріали для оволодіння відповідними компетентностями та досягнення передбачених освітньою програмою результатів навчання, дотримуючись принципу академічної доброчесності. Зі свого боку, батьки зобов'язані забезпечити належні умови для навчання, сприяти виконанню студентом завдань та досягненню передбачених результатів.

Перед початком роботи бажано зробити онлайн-конференцію із студентами та їхніми батьками, обговорити форми співпраці та інші організаційні питання, скоординувати роботу всіх у зручному форматі.

Для будь-якого навчання комунікація є невід'ємним складником педагогічного процесу. Від рівня комунікації залежить її ефективність, і дистанційне навчання тут не виняток. Взаємодія між студентами та викладачами в дистанційному навчанні відбувається в межах штучно створеного комунікативного простору. Комунікативний простір передбачає сформовану ситуацію взаємодії, в якій є місце, час та взаємне бажання для спілкування, спрямовані на досягнення цілей процесу навчання. В умовах дистанційного навчання цей процес складніший, породжений необхідністю спільної діяльності, сприйняття та розуміння інших у віртуальному просторі.

Найскладнішою частиною в дистанційному навчанні є проведення практичних та лабораторних робіт, на відміну від лекцій. Розглянемо на прикладі дисципліни: «Електротехніка та основи електроніки». Для проведення он-лайн лекцій можливо скористатися найпростішим ZOOM чи Google Meet, в яких конференція проходить на основі відео-зв'язку. Якщо розглядати проведення лабораторних чи практичних робіт в звичайному режимі, тоді ми можемо уявити цей процес таким чином: студент готується заздалегідь — ознайомившись з методичними рекомендаціями до лабораторної роботи, потім в аудиторії збирає необхідну за методичкою схему, а потім вже після знімає показники, та проводить необхідні розрахунки. Під час дистанційного навчання такий варіант не можливий, але є три альтернативних варіанта, які ми зараз розглянемо.

1 варіант – викладач в аудиторії розповідає та сам виконую практичну чи лабораторну роботу, студенти через відео – зв'язок записують показники та проводять необхідні розрахунки. Такий варіант можливо використовувати як в он-лайн версії так і в записі. Складність у проведенні таких лабораторних робіт є - необхідна матеріальна база викладача (штатив для камери або якісна веб камера; основи з монтажу відео). Для такого варіанту необхідно витратити багату часу.

2 варіант - використання інтерактивних симуляцій PhET.

Проект PhET з інтерактивного моделювання, HTTP // phet.colorado.edu надає симуляції (сіми, SIMS), спеціально розроблені і протестовані для підтримки навчання студентів. Однак те, що студенти роблять з сімами так само важливо, як самі моделювання. PhET сіми можуть бути використані в самих різних видах діяльності, власники вважають, що сіми є найбільш ефективними в діяльності, при використанні яких відбувається кероване викладачем дослідження, що дозволяє студентам будувати своє власне розуміння наукових процесів і явищ.

Симулятор PhET надає змогу студентам у віртуальній лабораторії з віртуальним обладнанням проводити необхідні лабораторні чи практичні роботи. Такий симулятор є корисним і цікавим для студентів та викладачів. На сайті є не тільки віртуальні лабораторії з електротехніки, а також з фізики та хімії. Недоліком цього симулятора є обмежена кількість лабораторних робіт.

3 варіант – використання програми створеної спеціально для проведення лабораторних робіт з дисципліни «Електротехніка та основи електроніки». Основне призначення даного конструктора - допомога студентам у вивченні процесів і явищ, що протікають в електричних ланцюгах. Ця навчальна програма представлена як мультимедійне додаток і дозволяє досліджувати особливості роботи схем, а також виконати вимірювання електричних величин подібно до того, як це відбувається в реальному експерименті. Програма представлена як плата на якій необхідно зібрати схему, та набір інструментів, які допоможуть при виконанні лабораторної роботи. Переваги цієї програми полягають в тому що можливо її використовувати і без доступу до інтернету, а також в даній програмі є приклади лабораторних робіт.

Для забезпечення дистанційного навчання студентів викладач може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси на свій вибір. При цьому обов'язково надати студентам рекомендації щодо використання ресурсів, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо. Щоб привчати студентів до академічної доброчесності, важливо завжди давати коректні посилання на джерела використаної інформації.

Список використаних джерел

1. Рекомендації міністерства освіти і науки для проведення дистанційного та змішаного навчання <https://mon.gov.ua/ua>.
2. Інтерактивний симулятор для проведення лабораторних та практичних робіт <https://phet.colorado.edu/uk/>

3. Програма Начало Електроніки для проведення лабораторних та практичних робіт.
http://radio-stv.ru/radio_tehnologii/izuchenie-radio-programm/programma-nachala-elektroniki

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ

**Ю.В. Воронкова – викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Сучасне бізнес-середовище є динамічним і вимагає постійних змін, які зумовлені розвитком технологій і зміною свідомості користувачів і споживачів. Особливого значення набуває діджиталізація - впровадження цифрових інструментів в діяльність підприємств і організацій, зокрема закладів освіти.

Сфера освіти зазнає значних змін, пов'язаних з апробацією та впровадженням цифрових інструментів на підставі інтернет-рішень, мережевої взаємодії і інформаційних технологій в навчанні. Справжнім викликом для закладів освіти стало запровадження загальнонаціонального карантину у зв'язку з пандемією Covid – 19 та різкий перехід на дистанційну форму навчання. В той же час, заклади освіти вже давно постали перед необхідністю адаптації під нові запити сучасного покоління здобувачів освіти, які надають перевагу онлайн спілкуванню за допомогою цифрових пристроїв порівняно з класичними формами комунікації.

Ефективне управління навчальним процесом насамперед повинно передбачати «навчити студентів вчитись», тобто забезпечити ефективну взаємодію здобувачів освіти та викладачів в процесі навчальної діяльності, зформувати здатність цілеспрямовано оволодівати професійними навичками, розвивати вміння комунікувати, знаходити та опрацьовувати дані, проявляти свій творчий потенціал, знайти шлях до самовираження та реалізації себе в житті.

Головна задача навчального закладу полягає у виборі оптимального співвідношення найкращих традицій чинної освітньої системи та інструментарію інформаційно-комунікаційних технологій. Нагальною потребою сьогодення є проблема пошуку найбільш ефективних освітніх технологій, що здатні допомогти у вирішенні даної проблеми. Інноваційне навчання - навчальна та освітня діяльність, яка зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі, ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Вирішенню цих завдань може сприяти впровадження в освітній процес сучасних інтерактивних та дистанційних технологій навчання. В першу чергу, використання онлайн засобів дає змогу ефективно реалізувати ідеї змішаного навчання – найбільш перспективного підходу до організації навчального процесу. Крім того, розроблення навчальних програм, що передбачають застосування системи дистанційних технологій навчання, оптимізує перехід від

предметного принципу побудови змісту освіти до компетентнісної орієнтації навчальних курсів, а також сприяє розвитку навичок співробітництва.

Метою дослідження даної статті є аналіз особливостей застосування та обґрунтування ефективності використання сучасних цифрових інструментів інтерактивного навчання в освітньому процесі.

ВСП «Одеський технічний фаховий коледж ОНАХТ» також постав перед проблемою пошуку нових форм, методів і засобів навчання, які передбачають ефективне використання ІКТ та враховують інтереси та потреби учасників освітнього процесу. На даний момент в навчальному процесі коледжу використовують різноманітні цифрові інструменти та освітні платформи для забезпечення ефективності навчання, при цьому основна увага приділяється врахування потреб і можливостей здобувачів освіти. Порівняльний аналіз окремих інструментів навчання наведено в таблиці.

Інструменти навчання	Переваги	Недоліки
Програма відео конференцій «Zoom»	Ефект «живої» присутності. Можливість комунікації з навчальною групою одночасно. Можливість контролювати процес виконання роботи.	Часові обмеження безплатної версії програми. Відсутність зорового контакту, не всі учасники вмикають відео. Прив'язка до певного періоду часу.
Google class room	Широкий спектр сервісів щодо розміщення навчальних матеріалів. Можливість створення відомостей оцінювання досягнень студентів. Здобувачі освіти мають можливість виконувати завдання в зручний час.	Неможливість об'єктивної оцінки самостійності виконання завдань. Неможливість розкриття творчого потенціалу студентів. Затримка комунікації в часі.
Онлайн платформа «Всеосвіта»	Широкий вибір тестових опитувань з автоматичною оцінкою результатів. Наявність навчальних матеріалів. Зручність використання.	Неможливість розкриття творчого потенціалу студентів. Спрямованість переважно на загальноосвітню підготовку.

Забезпечення ефективності навчального процесу у ВСП «Одеський технічний фаховий коледж ОНАХТ» зумовлено не тільки широким спектром онлайн інструментів під час проведення занять, крім зазначених в таблиці активно також використовують Discord, Google meet, Moodle тощо, але і свободою вибору цифрових інструментів для забезпечення максимальної продуктивності співпраці викладачів і здобувачів освіти.

Підсумовуючи сказане слід зазначити, що використання потенціалу цифрових інструментів в навчальному процесі не тільки підвищує ефективність співпраці учасників освітнього процесу, але і неминуче для досягнення нової якості системи фахової передвищої освіти і задоволення запитів сучасного суспільства.

ЕФЕКТИВНА ЦИФРОВА ВЗАЄМОДІЯ ЗІ СТУДЕНТАМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

**Ділова А.Є., викладач першої категорії,
ВСП «МТФК ОНАХТ»**

Постановка проблеми. В умовах сьогодення важливою є здатність і вміння викладача постійно працювати над підвищенням власного професійного рівня, без чого неможливе якісне виконання ним професійних функцій.

Дистанційне навчання диктує нову роль викладача та вимагає швидкої адаптації до специфіки системи, яка обумовлена опосередкованою взаємодією учасників процесу навчання. Будь-який навчальний процес будується на явищі комунікації, оскільки виховання особистості здійснюється лише в комунікативному середовищі. Викладач має усвідомлювати, що головна відповідальність за успіх комунікації покладена саме на нього як фахівця, який може і повинен знайти вихід із будь-якої комунікативної ситуації. Зазначене зумовлює висунення нових вимог до викладача та необхідність розробки переліку умінь, що має опанувати викладач для успішного здійснення педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти.

Мета полягає у визначенні переліку основних умінь викладача, необхідних для успішного здійснення педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти.

Для більшості студентів навчання за новітніми телекомунікаційними технологіями – це, як правило, можливість поєднати навчання і роботу. Основною вимогою до дистанційного навчання в даний час є забезпечення його ефективності. Для дистанційної форми навчання явище комунікації, невід’ємної складової будь-якого педагогічного процесу, набуло визначального характеру, від рівня втілення якого залежить ефективність навчального процесу.

Слід зазначити, що особливе значення для активного співробітництва у навчальному процесі має робота в малих групах, яка активізує компоненти визначення людини у суспільстві. Сучасні комунікації полегшують доступ студентів до викладача, дозволяють об’єднувати зусилля при розв’язанні різноманітних проблем.

Будь-який навчальний процес будується на явищі комунікації, оскільки виховання особистості здійснюється лише в комунікативному середовищі. Організація дистанційного освітнього процесу, що реалізується за допомогою комп’ютерної телекомунікації, сприяє відкритості обговорення результатів діяльності студентів і своєчасній корекції їх роботи.

Ефективність дистанційного навчання на основі комп'ютерних комунікацій залежить від стилю роботи викладача, орієнтованого на роботу в групах. Для викладання через комп'ютерні комунікації більш придатними є курси, які ініціюють дискусії, обмін думками і дебати, ніж курси, які оперують конкретними фактами і процедурами.

Викладач за допомогою різноманітних засобів навчання (тестові завдання, тренажери, дискусії, відеоконференції, голосові листи, форуми тощо) створює умови для виконання студентами як репродуктивних, так і творчих видів діяльності, що забезпечує досягнення навчальної мети.

Дистанційна освіта вимагає спеціальної підготовки викладача до здійснення педагогічної комунікації. Він використовує як інноваційні так і традиційні методи навчання для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів та має володіти низкою комунікативних умінь.

Це уміння: застосовувати форми вербальної і невербальної комунікації; проводити віртуальну дискусію, встановлювати контакт з аудиторією в on-line режимі; залучати до дискусії, висловлювання власної думки та встановлення міжособистісної взаємодії; оптимально використовувати засоби ІКТ для здійснення комунікативної взаємодії; правильно обирати комунікативні стратегії і тактики у відповідності до мети навчання; проводити навчальні заняття з урахуванням психологічних особливостей поведінки студентів у віртуальному середовищі; знаходити індивідуальний підхід до студентів під час дистанційного навчання; створювати позитивний емоційний фон між суб'єктами дистанційного навчання; застосовувати механізми діагностування комунікативних конфліктів, усунення бар'єрів у опосередкованому спілкуванні. Отримані результати можуть бути використані у процесі розробки змісту спеціальних навчальних курсів у педагогічних вищих навчальних закладах, навчальних і методичних посібників, орієнтованих на підготовку викладачів до організації навчального процесу в системі дистанційного навчання.

ЦИФРОВА ВЗАЄМОДІЯ ІЗ СТУДЕНТАМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

**Ряба А.О.- викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Активно впроваджуючи у практику навчальних закладів ідеї технологізації та інформатизації, важливе місце та роль живої безпосередньої взаємодії педагога з учнями не підлягає сумніву. Сьогодні, коли у нашій країні, як і у всьому світі, дистанційні форми навчання все більше розповсюджуються, обговорення цього питання знову стає актуальним.

Для дистанційної форми навчання явище комунікації, невід'ємної складової будь якого педагогічного процесу, набуло визначального характеру, від рівня втілення якого залежить ефективність навчального процесу. У середовищі дистанційного навчання комунікація є електронною. Електронна

комунікація визначає взаємодію комунікантів у системі «людина комп'ютер», де спостерігається людино-машинна взаємодія, наприклад, у процесі самостійного навчання за допомогою електронного підручника, та системі «людина комп'ютер-людина», де комунікація відбувається між людьми за допомогою комп'ютера. В обох випадках комп'ютер є лише технічним пристроєм, що виконує функцію ретранслятора в процесі передання та отримання інформації і не виступає суб'єктом навчання. Проте саме друга система надає можливості реалізувати інтерактивну суб'єкт — суб'єктну педагогічну взаємодію.

Педагогічна взаємодія відноситься до основних сфер педагогічної праці — навчання і виховання. Якщо термін «педагогічна взаємодія» застосовувати виключно до навчання, то виникає новий термін «дидактична взаємодія» — дидактична спільна діяльність, яка включає самоосвіту як учнів, так і вчителя. Найбільш поширеним у дидактиці є застосування словосполучення «педагогічна взаємодія» до будь-яких інтерактивних стосунків педагога та учнів. Проте ми, у слід за Л. К. Велитченко, під терміном «дидактична взаємодія» розуміємо інтерактивний процес виконання пізнавальних завдань, формулювання яких є прерогативою діяльності вчителя. Системна послідовність навчальних завдань складає програмну основу для навчальної діяльності учнів, практичне здійснення якої забезпечує необхідні умови для інтеріоризації навчальних дій і перетворення пов'язаної з ними інформації на знання та особистісні смисли. Функціонально педагогічна взаємодія виявляється у створенні мовленнєвого тексту під час діалогу вчителя й учня.

Його структура та зміст визначається темою уроку, цілями дидактичних завдань. Цілі, в свою чергу, залежать від прояву мотиваційних, операційних.

У зв'язку із необхідністю забезпечення групової взаємодії між дистанційно віддаленими учнями виникли системи комп'ютерної підтримки спільного навчання (Computersupported collaborative learning, CSCL). Комп'ютерна підтримка спільного навчання є педагогічним підходом, який передбачає колаборативне (спільне) навчання у мережі Інтернет і характеризується активним обміном інформацією між всіма учасниками групи та спільним конструюванням знань. У дослідженні визначено функції комп'ютерної підтримки у навчальному процесі, які, на нашу думку, можна поширити і на групову діяльність: інформаційна, інструментальна, моделювання, візуалізація, автоматизація, комунікативна, аналітична (нагромадження даних результативності навчального процесу, їх статистичний аналіз, одержання прогностичних показників тощо).

Ці функції зазвичай реалізовані у системах спільної навчальної діяльності, під якими розуміють програмні середовища, що функціонують на об'єднаних у мережу комп'ютерах. Такі системи забезпечують підтримку групи учнів, які виконують у співробітництві спільне навчальне завдання [8]. Для підвищення ефективності спільного навчання за комп'ютерної підтримки, необхідно задати структури взаємодії учні через чітко визначені сценарії. Сценарій — це послідовність фаз, кожна з яких визначає, як учні повинні взаємодіяти між собою у процесі вирішення навчальних завдань. Кожна з фаз характеризується такими

атрибути: навчальне завдання, спосіб організації групи, спосіб взаємодії, час дії фази

При визначенні змісту діяльності учнів під час різних фаз спільного навчання, потрібно формулювати і приймати до уваги цілі навчання як для групи учнів, так і для кожного окремого учня. Розглянемо основні компоненти систем спільної навчальної діяльності (CSCL), до яких належать:

1. Навчальне середовище групи, в якому відбувається обмін інформацією і виконуються завдання.

2. Синхронні та асинхронні засоби комунікаційної взаємодії (голос, текст, відео).

3. Інструменти управління навчальним процесом (формування груп, реалізація сценаріїв навчання, координація та контроль роботи учасників групи).

4. База даних, у яку записуються результати спільної роботи групи.

5. Засоби представлення навчальних матеріалів. У навчальному середовищі групи відбувається комунікація між учасниками групи та створюються результати спільної навчальної діяльності. Залежно від цілей систем CSCL навчальне середовище групи може бути гіпертекстовим (текстовим), графічним (2D) і віртуальним (3D).

Розглянемо засоби комунікації систем CSCL, які прийнято класифікувати за типами повідомлень і способом організації взаємодії.

Асинхронні засоби комунікації надають можливість передавати і отримувати інформацію у зручний для кожного учасника час, незалежно один від одного (форуми і дошки оголошень, електронна пошта, Wiki, вебкасти).

Синхронні засоби дають змогу здійснювати обмін інформацією у реальному часі і передбачають одночасну участь всіх суб'єктів навчального процесу. До синхронних засобів належать чати, аудіо- та відеоконференції, а також Whiteboard (біла дошка), Breakout rooms («кімнати прориву»), спільна робота з програмними додатками, інтерактивні опитувальники і тестування у режимі реального часу, веб-тури (спільне подорожування вебсайтами), які зазвичай входять до функціоналу віртуального класу, і будуть розглянуті у наступній темі.

Отже, дистанційне навчання грає все більшу роль у модернізації освіти, відкриває студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає зовсім нові можливості для творчості, знаходження і закріплення різних професійних навичок, а викладачам дозволяє реалізовувати принципово нові форми і методи навчання із застосуванням концептуального і математичного моделювання явищ і процесів. Система дистанційної освіти може і повинна зайняти своє місце в системі освіти, оскільки при грамотній її організації вона може забезпечити якісну освіту, що відповідає вимогам сучасного суспільства сьогодні.

Література

1. Johnson, D. W. and Johnson, R. T. Learning Together and Alone: Cooperative, Competitive, and Individualistic Learning. (4th ed.). Needham Heights, Mass.: Allyn & Bacon, 1994. — 360 p.

2. Virtual classrooms in educational provision: synchronous elearning systems for european institutions / [D. Keegan, E. Schwenke, H. Fritsch and others]. — Zentrales Institut für Fernstudienforschung, 2005. — 150 s.
3. Андрианова Г. А. Виды учебной деятельности школьников в дистанционном обучении [электронный ресурс] // Интернет-журнал «Эйдос». — 2004. — Режим доступа: [http:// www.eidos.ru/journal/2001/0516.htm](http://www.eidos.ru/journal/2001/0516.htm). — Назва з екрану. Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах 83
4. Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г., Рибалко О. В., Богачков Ю. М. Технологія створення дистанційного курсу: Навчальний посібник / За ред. В. Ю. Бикова та В.М, Кухаренка — К. : Міленіум, 2008. — 324 с.
5. Житеньова Н. В. Формування пізнавального інтересу учнів 7—9 класів у процесі навчання предметів природничо-математичного циклу за комп'ютерної підтримки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «теорія навчання» / Н. В. Житеньова. - Харків, 2009- 21 с.
6. Лійметс Х. Й. Групповая работа на уроке / Лійметс Х. Й. — Групповая работа на уроке. — М.: Знание, 1975. — 62 с.
7. Мальцев А. О. Средства коммуникаций дистанционного обучения // Фундаментальные исследования. — 2009. — № 3 — С. 106—109.
8. Морозов М. Н. Системы совместной учебной деятельности на основе компьютерных сетей [Электронный ресурс] / Морозов М. Н., Герасимов А. В., Курдюмова М. Н. // Образовательные технологии и общество. — 2009. — Т. 12, № 1. — Режим доступа до журн.: <http://ifets.ieee.org/russian/periodical/journal.html>.

ДОСВІД РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ І КУРСУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

**Поплінська І.Б., викладач другої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

Сучасне життя висовує нові вимоги до ведення освітнього процесу у закладі фахової передвищої освіти. Непрості умови змушують викладачів шукати нові можливості для покращення освітнього процесу.

Головна увага закладу освіти повинна бути зосереджена на подоланні проблем які виникають, при дистанційному та змішаному навчанні, а також покращенню ведення освітнього процесу в умовах карантину.

Дистанційне навчання – одна із форм навчання, яка виникла й удосконалювалася разом із розвитком інтернет-технологій, і на сьогодні має чіткі характерні ознаки, принципи і певні методичні напрацювання. Дотепер дистанційне навчання було камерною формою, зазвичай, для дорослих людей або учнів, які прагнули поліпшити та поглибити свої знання, вміння у певній галузі. Методика проведення дистанційних занять знаходиться у процесі

становлення, а принципи дистанційного навчання та його особливості стали серйозними викликами для системи освіти в цілому.

В умовах реформування системи освіти, що зумовлює використання нових підходів до розподілу повноважень між закладам освіти та їх засновниками, формування системи партнерських відносин учасників освітнього процесу, а також з урахуванням особливостей організації дистанційного навчання (в умовах віддаленості учасників освітнього процесу), важливо брати до уваги:

- Можливість закладу освіти відповідно до частини третьої статті 2 Закону України «Про освіту» діяти у рамках власної автономії та приймати рішення з питань, не врегульованих законодавством (Законами України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про середню освіту» та іншими актами законодавства);
- Визначені законодавством повноваження засновника і керівника закладу освіти;
- Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу.

Актуальність дослідження визначається наступними аспектами:

- 16 жовтня 2020 року Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом МОН від 08 вересня 2020 року № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224 (далі - Положення), МОН надає рекомендації закладам загальної середньої освіти (далі – заклади освіти) щодо організації освітнього процесу під час дистанційного навчання. Відповідно до пунктів 6, 11, 12 розділу І, пунктів 3, 5 розділу ІV Положення заклад освіти у рамках власної автономії має можливість:
- визначати в освітній(їх) програмі(ах) закладу освіти форми організації освітнього процесу для забезпечення дистанційного навчання (навчальні заняття, консультації, вебіари, онлайн форуми, віртуальні екскурсії тощо);
- обирати (схвалювати педагогічною радою закладу освіти) конкретні електронні освітні платформи, онлайн сервіси та інструменти, за допомогою яких організовується освітній процес під час дистанційного навчання (Moodle, Google Classroom, Zoom тощо). Такий вибір полегшує учасникам дистанційного навчання процес організації навчання та користування відповідними електронними ресурсами (перш за все, студентами). Водночас педагогічні працівники обирають форми, методи і засоби дистанційного навчання, а також визначають доцільність проведення конкретного навчального заняття в синхронному або асинхронному режимі. Такі дії педагогічних працівників не потребують погодження/схвалення;
- використовувати електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу освіти, а у разі використання інших електронних освітніх ресурсів - забезпечувати їх перевірку щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти, іншим вимогам законодавства у сфері загальної середньої освіти. Таку перевірку здійснюють педагогічні працівники, які добирають відповідні ресурси для використання в освітньому процесі. Також окремі електронні освітні ресурси,

яким надано гриф МОН, включаються до Електронного реєстру щодо надання грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України, що доступний за посиланням: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/poslugi/grifi-ta-svidoctva/reyster-grifiv-ta-svidoctv-mon>;

- використовувати електронний розклад занять, електронний класний журнал/щоденник;
- здійснювати моніторинг і контроль якості дистанційного навчання в закладі освіти (у тому числі застосовувати схвалений педагогічною радою спосіб здійснення керівником закладу контролю за виконанням освітніх програм).

Таким чином дистанційне навчання може бути реалізовано через дистанційну форму як окрему форму здобуття освіти або технології дистанційного навчання для забезпечення навчання за різними формами, їх поєднання.

Мета доповіді- розкрити особливості дистанційного навчання в сучасних умовах. Проаналізувати можливості для покращення роботи викладачів та студентів під час дистанційного та змішаного навчання.

Отже, події 2020 - 2021 н. р. привернули увагу всього суспільства до технологій дистанційного навчання. Пандемія COVID-19 на кілька місяців унеможливила очне навчання, а дистанційне навчання стало єдиною доступною формою в системі фахової передвищої освіти.

Список використаної літератури

1. Лист МОН № 1/9-609 від 02.11.20 року «Щодо організації дистанційного навчання»
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>
3. Лист Міністерства освіти і науки України «Методичні рекомендації 2020–2021 навчальний рік» від 11 серпня 2020 року № 1/9-430 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Vfw3zal>.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У КОЛЕДЖІ

**О.М. Кічук, заст. директора з виховної роботи, викладач вищої
кваліфікаційної категорії,**

**О.Г. Лукіяник, в.о. директора коледжу, викладач другої кваліфікаційної
категорії,
ВСП «МТФК ОНАХТ»**

На жаль, сьогодні людство переживає складні часи, які пов'язані з розповсюдженням COVID-19. Ця біда не оминула й нашу країну. Навчальним закладам прийшлося змінювати традиційні форми роботи і переходити на нові.

Науково-педагогічний склад Механіко-технологічного фахового коледжу ОНАХТ швидко перейшов на дистанційну форму навчання і продовжив головну мету навчального закладу: підготовку висококваліфікованих спеціалістів для підприємств харчової промисловості.

З початком пандемії і запровадженням дистанційного навчання складним питанням стало як організувати виховну роботу у коледжі як важливішої ланки на шляху реалізації кожної особистості як громадянина України.

Виховний процес у МТФК ОНАХТ здійснюється згідно плану роботи на навчальний рік. При організації та проведенні виховних заходів використовуються перспективні педагогічні та інформаційно-комунікативні технології: тренінги, літературні вечори, студентські конференції, круглі столи, літературно-театральні композиції тощо. Широко використовуються групові, індивідуальні методи роботи, проектні та дослідницькі технології. Велика увага приділяється роботі студентського самоврядування та виховній роботі у гуртожитку.

В організації виховної роботи велика роль належить класним керівникам груп та викладачам гуманітарних комісій коледжу.

Виховна робота – це той аспект формування студентської молоді, який просто не можна відкласти на потім. Навіть карантин не може стати перепорою для проведення заходів, які допоможуть студентам сформувати правильні цінності та всебічно розвиватися.

Наведемо деякі елементи виховної роботи у МТФК ОНАХТ під час дистанційного навчання.

В рамках онлайн навчання були проведені студентські конференції за такою тематикою: «Творча постать Ліни Костенко: сучасне прочитання»; «Своєрідність теми кохання та її втілення в жіночих образах за романом Ф. Стендаля «Червоне і чорне»; «Розвиток підприємств харчової промисловості: проблеми, перспективи, ефективність»; «Ми вдячні нашим ветеранам за мир, врятований за нас»; «Студентське життя в англomовних та європейських країнах».

У коледжі стало традицією яскраво відзначати Дні Європи в Україні. Відповідальні комісії проводили цікаві заходи, на яких наші студенти отримували масу емоцій і задоволення, особливо коли справа доходила до дегустації національних страв.

В умовах карантинних обмежень свято відбулося в он-лайн режимі. Студенти виступили в платформі ZOOM з цікавими презентаціями, читали вірші, співали пісні. Ведучі Ганчева Анастасія та Московчук Андрій підготували цікаву промову щодо історії свята, традицій, культури європейських країн.

З нагоди Дня вишиванки, студентки спеціальності «Харчові технології» приєдналися до всеукраїнського парадку вишиванок у соціальних мережах. Тому що для них вишиванка - це символ патріотизму і любові до Батьківщини, рідного міста та коледжу.

Також в режимі дистанційного навчання 2020-2021 навчального року, викладачами комісії фізичного виховання разом з обласним відділенням

комітету фізичного виховання і спорту проводився дуже амбітний та корисний для здоров'я проект, спрямований на пропаганду фізичного виховання і спорту.

Студенти нашого коледжу викладали свої тренування на сторінці обласного відділення комітету фізичного виховання і спорту та брали участь у челенджі з рухливої активності "Заради руху", який проходив протягом місяця.

Отже, виховна система стабільно функціонує й працює в заданому режимі. Студенти коледжу протягом карантинного періоду були задіяні у виховному процесі, мали і виконували певні доручення, залучались до різноманітних видів роботи. Дистанційний навчально-виховний процес може бути якісним. Так, він потребує більше часу та енергії, але це чудовий досвід, який дає можливість переоцінити свої здібності та навчитися новому.

II. СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

ЯКІСТЬ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (ТОЧКА ЗОРУ, ТЕМА ДЛЯ РОЗДУМУ ТА ПРОПОЗИЦІЙ)

**Кабаков Ю.Б., голова ГО "Українська асоціація досконалості та якості",
Онофрейчук Н.В., викладач вищої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

Як відомо, прогресивні відкриття та досягнення спочатку створюють науковці, потім їх беруть до впровадження підприємці, і тільки після цього з більшим чи меншим відставанням підхоплюють освітяни. Чим менше це відставання, тим прогресивніші знання отримує студент, тим вище якість освіти. (З досвіду, інколи відставання досягає 40-50 років). Що ж таке якість освіти? Ми часто використовуємо це словосполучення, а що при цьому маємо на увазі?

Звичайно, в першу чергу, це багаж знань з яким виходить з навчального закладу випускник, його обізнаність з свого фаху, і по друге – це здатність випускника в процесі трудової діяльності застосовувати набуті знання, набувати нові, вміння ними управляти.

Висока якість освіти, особливо в наш час четвертої технічної революції, є нагальною проблемою як в Україні, так і в світовому масштабі. Так, з метою покращення якості освіти в 2018 році вийшов міжнародний стандарт ISO 21001:2018 «Освітні організації. Системи управління в освітніх організаціях. Вимоги та настанови щодо застосування». З 2019 р. діє відповідний Державний стандарт України. У цьому стандарті описано вимоги до системи управління в освітніх організаціях (від дитячих садочків до університетів). Стандарт узгоджений з ISO 9001, але він, «глибший», бо крім загальних вимог до системи управління будь якої організації в ньому присутні специфічні вимоги саме до освітніх організацій, і «ширший», бо ньому розглянуті й такі сторони діяльності організації, як соціальна відповідальність, доступність та неупередженість, етична поведінка в освітній організації, безпека та захист даних, що виходить за рамки системи менеджменту якості. ISO 21001:2018 базується на 11 принципах,

7 з яких співпадають з відповідними принципами ISO 9001:2015, а останні 4 (соціальна відповідальність; доступність та неупередженість; етична поведінка в освітній організації; безпека та захист даних) відносяться до загальної системи менеджменту освітньої організації.

Розділи ISO 21001:2018 і сформульовані в них вимоги відповідають ISO 9001:2015, містять конкретні вимоги до таких освітніх процесів, як зарахування учнів, надання освітніх продуктів і послуг, підсумкове оцінювання, визнання результатів навчання, додаткові вимоги щодо надання освітніх послуг учням з особливими потребами, ін. Так само освітня організація повинна проводити внутрішні аудити в заплановані проміжки часу для отримання інформації про те, чи її система менеджменту відповідає вимогам ISO 21001:2018 та її власним вимогам та чи працює результативно. В стандарті також є розділ оцінювання дієвості, який ґрунтується на задоволеності адміністрації закладу, викладачів, учнів, батьків, учасників ринку праці, інших зацікавлених сторін. Виконання вимог стандарту поліпшує організаційні процеси надання знань студентам, контроль і оцінювання їх засвоєння, механізм набуття знань досконаліший.

В додаток в Україні нещодавно пройшло обговорення проекту стандарту фахової передвищої освіти з спеціальності 133 «Галузеве машинобудування», в якому сформульовані вимоги до спеціальних (фахових) компетентностей. Це реальні вимоги до конкретної спеціальності, виконання яких повинно забезпечити сучасний високий рівень фахової підготовки випускника коледжу.

Але все-таки питання змісту та об'єму знань, що отримує студент, ще мабуть довго залежатиме від особистості педагога, його обізнаності в останніх досягненнях з свого предмету та креативності подачі матеріалу. І цю залежність кожен знає з власного досвіду (Одні з гордістю – «Цей предмет я вивчав у такого-то викладача» - всі шанобливо на нього подивились; інші з прикрістю – «Це нам читав такий-то викладач» - всі скрушно покивали головами). А обидва викладали за тою ж програмою, затвердженою міністерством, в тому ж навчальному закладі, з однаковими недоліками в матеріальному та програмному забезпеченні дисципліни і оплата їх праці однакова. Системою передбачено поліпшуючі заходи: стажування викладачів на підприємстві - задумано непогано, якби це так виконувалось, як задумано, і для гарантії стажер доповідав колегам, що прогресивного чи навпаки він побачив в виробництві. Діє також періодична атестація викладачів, навчання на курсах підвищення кваліфікації, участь в тематичних конференціях, виставках тощо. І ці заходи діяли й діють для обох розглянутих випадків.

Означений аспект в освітній діяльності надважливий. Як запобігти із розглянутих випадків другому та як розповсюджувати перший? В цьому напрямі викладання потребує прискіпливої уваги та удосконалення. На сьогодні його важливість зросла ще й враховуючи стрімкий розвиток всіх галузей народного господарства та миттєвий доступ до будь-якої інформації через інтернет, в зв'язку з чим навчальний процес повинен вирішувати наступні дві головні задачі освіти.

Перша – визначити і донести студентам необхідний об’єм абсолютних знань.

Друга – навчити студента методикам створення нових знань, вмінню відшукувати та розпізнавати знання в загальнодоступних джерелах, системному збереженню придбаних знань для повторного використання, актуалізацію застарілих, вміння узагальнювати інформацію та створювати презентації (потужний і загальнодоступний засіб), передавати знання колегам та підлеглим тощо.

Тут треба пам’ятати, що донедавна всесвітньовідома теза «хто володіє інформацією, той володіє світом» сьогодні звучить «хто уміє управляти інформацією, той володіє світом». Випускник з такими компетентностями буде востребований на виробництві, створить якнайкращу думку про свій заклад освіти. Але як це зробити? Об’єднання і вирішення цих двох задач – актуальна проблема сучасної освіти, над якою треба працювати. Вкупі з впровадженням згаданих на початку доповіді стандартів це повинно дати очікуваний результат.

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЯК ЗАПОРУКА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ

**Ковальська Т.О., завідувач навчально-виробничої практики, викладач
другої кваліфікаційної категорії,**

**Данилова М.В., заступник директора з виховної роботи, викладач другої
кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

Мета і завдання дослідження полягають у визначенні основних пріоритетів розвитку емоційного інтелекту здобувачів освіти в процесі навчання та передумов розвитку емоційного інтелекту, що у подальшому впливає на професійну діяльність.

В умовах глобалізаційних й інтеграційних процесів, зміни ціннісних пріоритетів і визнання людини як найвищої цінності людського буття, динамічності змін в системі людських відносин в українському суспільстві особливої актуальності набуває емоціогенний характер соціономічної діяльності, викликаний високим ступенем відповідальності, інтенсивними міжособистісними відносинами, стресогенністю, що вимагає ефективної емоційно-вольової регуляції. Тривалий час у системі фахової підготовки здобувачів освіти соціономічних професій (система «людина-людина») домінувала когнітивна орієнтація, для якої характерне ігнорування емоцій. Однією із психологічних складових, що дозволяє інтегрувати когнітивні та афективні процеси, є феномен емоційного інтелекту (EI) який визначається як здатність людини до усвідомлення прийняття і управління емоційними станами і почуттями, як власними, так і інших людей, що формуються протягом життя людини під час спілкування та професійної діяльності. Необхідність розвитку EI здобувачів освіти соціономічних професій обумовлена тим, що він сприяє

результативності та ефективності міжособистісної взаємодії у професійній діяльності, завчасній профілактиці емоційного здоров'я майбутнього фахівця. Процес навчально-професійної діяльності здобувача освіти в процесі навчання у закладі фахової передвищої освіти, його особистісний розвиток визначений Законом України «Про фахову передвищу освіту», де у п. 5 ст. 29 основними завданнями закладу фахової передвищої освіти, визначено виховання у здобувачів фахової передвищої освіти патріотизму, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, академічної доброчесності, формування правової та екологічної культури, моральних цінностей, здорового способу життя, здатності критично мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах. Саме формуванню таких якостей у здобувачів освіти призначено розвиток ЕІ під час навчання у закладі фахової передвищої освіти. Майбутній фахівець соціономічної сфери ще до вступу до навчального закладу сформував певну мету щодо майбутньої діяльності.

У психологічній науці емоційний інтелект людини відображений в різноманітних аспектах. Дослідженням емоційного інтелекту займалися такі зарубіжні вчені, як Д. Гоулман (теорія емоційної компетентності), Х. Вайсбах і У. Дакс (емоційний інтелект як уміння «інтелектуально» керувати своїм емоційним життям), Дж. Майер, П. Селовей, Д. Карузо (теорія емоційно-інтелектуальних здібностей) та інші. У вітчизняній психології ідею єдності афективних та інтелектуальних процесів, що належала Л. Виготському, розвивали С. Рубінштейн (інтелектуальний процес не можливий без участі емоцій) і А. Леонтьєв (мислення має емоційну (афективну) регуляцію). Одним з перших вітчизняних дослідників емоційного інтелекту став Д. Люсін, що представив двокомпонентну теорію даного феномена. Т. Березовська довела можливість розвитку емоційного інтелекту шляхом спеціально організованого навчання. А. Панкратовою був проведений аналіз різних підходів до формування емоційного інтелекту й здібностей, що входять до його складу. Е. Носенко (вивчення ЕІ як детермінант внутрішньої свободи особистості).

Особливості розвитку емоційного інтелекту пов'язані з методологічною спрямованістю та методичним забезпеченням моделі. Дослідниками визначено головні положення таких підходів, як: особистісно орієнтований, діяльнісний та системний. У межах особистісно орієнтованого підходу розуміння людини як суб'єкта власної психічної активності дає підстави шукати джерела її розвитку у самій собі. В цьому випадку пріоритетною є думка, що у процесі розвитку ЕІ слід орієнтуватися на здобувача освіти. Це дасть змогу, керуючись його можливостями і здібностями, забезпечувати процеси професійного саморозвитку та самореалізації, становлення індивідуальності, власного стилю діяльності особистості майбутнього фахівця. Діяльнісний підхід характеризується наступними уявленнями про хід індивідуального емоційного розвитку, які слід враховувати при розробці програми розвитку ЕІ: емоції проходять шлях прогресивного розвитку; діяльність – основа емоційного розвитку; емоційні процеси відіграють важливу роль в регуляції діяльності; процес індивідуального розвитку емоцій розглядається в нерозривному зв'язку із

загальним ходом психічного розвитку на розвиток емоцій впливають всі структурні компоненти психіки. Парадигма системного підходу розглядається з позиції закономірностей системного цілого і взаємодії його частин. Цей підхід дозволяє вивчати розвиток ЕІ як процес, що складається з різних взаємозалежних елементів.

Підготовка майбутніх фахівців у сучасному світі стикається з проблемами сьогодення, пов'язаною з подальшим працевлаштуванням відповідного рівня в умовах роботизації та комп'ютеризації виробництва, загальної залежності від віртуальної квазікомунікації. Вирішення цього питання пов'язують з розвитком ЕІ в процесі навчання у закладах освіти, що дозволить майбутньому фахівцю реалізувати себе в системі «людина-людина», бути готовим до вирішення завдань творчих, креативних та нових.

Література та джерела

1. Закон України «Про фахову перевищу освіту». Чинний від 06.06.2019р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>.
2. Бреус Ю. Эмоциональный интеллект как личностный ресурс профессионального становления представителей социомических профессий / Ю.Бреус // SOCIETY, INTEGRATION, EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. – Rezekne, 2014. – V. I. – p.65-74.
3. Кокун О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: Монографія. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 200 с.

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

**Паніот Л.М., викладач другої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

«Якість вищої освіти» є цілісним поєднанням таких термінів, як «якість», «освіта», «вища освіта», «якість освіти». Для того, щоб отримати чітку концептуальну картину-тло нашого дослідження, зробимо спробу проаналізувати ці поняття, застосувавши так званий «контекстуальний методологізм». Відзначимо, що «класичний методологізм» передбачає існування універсальних і повсякчас значимих методів і правил наукового дослідження; натомість «контекстуальний методологізм» ставить правила у залежність від контексту дослідження.

Освіта - це соціальний інститут, «за допомогою якого здійснюється передача культур, спадщини (професійних знань та умінь, моральних цінностей та ін.) від одного покоління до іншого, а також соціалізація індивіда і підготовка його до оволодіння різними соціальними ролями»; «освіта - не лише спеціалізована діяльність, але й соціальний інститут. І, як кожна соціальна інституція, вона характеризується багатовимірністю - економічно-фінансовою, політичною, світоглядною»; освіта - це комплексне педагогічне явище, «яке інтегрує в собі навчання, виховання і цілеспрямований розвиток людини як особистості», що «має безліч характеристик, одночасно включаючи:

- принципи (концепції, парадигми, моделі та ін.);
- засоби (величезна мережа закладів);
- методи (найрізноманітніші операційні дії для досягнення максимального результату мінімальними зусиллями);
- процес (реальний перебіг отримання сутнісної частини освіти, організація якого повинна враховувати нововідкриті закони діяльності людського мозку сучасні характеристики того емоційно-інформаційного поля, в якому зростають підростаючі покоління);
- результати - усе те, що необхідно засвоїти, виходячи зі стін навчального закладу, і використовувати в практичній діяльності»;
- освіта - це «суспільний процес (діяльність, інституція) розвитку і саморозвитку особистості, пов'язаний з оволодінням соціально значущим досвідом, втіленим у знаннях, вміннях, навичках творчої діяльності, чуттєво-ціннісних формах духовно-практичного освоєння світу.

Щодо вищої освіти, то її характерними ознаками, порівняно з іншими освітніми та науковими системами, є «єдність соціального, культурного, економічного та наукового середовища, яке на основі системності та взаємодії формує певний інтегральний модернізаційний результат, що виявляється у процесах удосконаленого відтворення суспільства»; «для вищої освіти показовим є системне відтворення на високому інтелектуальному і культурному рівнях одночасно всіх елементів процесу набуття, відновлення і продукування знань: джерела знань (науки), носія знань (викладача), об'єкта та суб'єкта знань (студента)».

Подані вище визначення дають змогу виділити декілька основних аспектів (контекстів) «прикладання» поняття якості до освіти:

- якість освіти як соціального інституту,
- якість освіти як педагогічного явища,
- якість освіти як суспільного процесу,
- якість освіти як процесу суб'єкт-суб'єктної взаємодії,
- якість освіти як загально-цивілізаційного феномену,
- якість освіти як соціокультурної системи,
- якість освіти як єдності соціального, культурного, економічного та наукового середовища.

Усі названі аспекти можуть стати окремими складовими філософського аналізу якості вищої освіти.

Осмислення поняття «якісна освіта» має відбуватись також із урахуванням тих суперечностей, які характерні сьогодні для більшості освітніх систем: інформаційне перенасичення змісту освіти і неадекватність зусиль з боку вищих органів управління освітою щодо систематизації та стандартизації накопичених знань; поглиблення розриву між тим значенням, яке має освіта для соціуму інформаційної доби, та компетентністю, реальним професіоналізмом безпосередніх носіїв соціального знання - вчителів і педагогів; загострення відносин «покоління - спадщина», посилення суперечності між об'єктивно необхідним відтворенням і новими соціальними реаліями.

Якість вищої освіти - це якість освіти періоду становлення нового інформаційного суспільства, що, безумовно, потребує нової філософії освіти, «адже саме їй під силу розглянути та осмислити сутність та природу всіх явищ у освітньому процесі: онтологію, логіку, аксіологію, етику, методологію та ідеологію освіти», а отже, і її якості.

Існують різноманітні підходи до визначення якості освіти. Розуміючи освіту як соціально-педагогічний процес і розглядаючи її якість як сукупність характеристик цього процесу, В. Воротилов та Г. Шапоренкова виділяють тринадцять підходів до визначення якості освіти:

- інтуїтивно-емпіричний (досвід та інтуїція людини);
- формально-підзвітний (рівень успішності тих, хто навчається);
- психологічний (рівень вихованості та навченості);
- процесуальний (оцінка стану навчального процесу);
- результуючий (оцінка результату педагогічної діяльності освітнього закладу);
- комплексний (зовнішня експертиза матеріальної бази, кадрового складу, програм, форм і методів роботи і таке інше);
- багатопараметричний (оцінка діяльності закладу на основі внутрішньосистемних параметрів);
- методологічний (співвідношення результату з заданими цілями);
- інтегрований (введення категорій, що носять інтегрований характер - компетентність, грамотність, освіченість);
- особистісно-орієнтований (розвиток особи того, хто навчається);
- соціальний (ступінь задоволення індивідуального і суспільного споживача);
- кваліметричний (вимірювання показників за параметрами).

Серед інших поширених в літературі трактувань якості освіти зустрічаємо такі: «відповідність навчально-дисциплінарної динаміки формам культурної інституційної практики»; інтегральна характеристика системи освіти, що відображає ступінь відповідності реальних освітніх результатів, що досягаються, нормативним вимогам, соціальним і особистісним очікуванням»; поняття, яке охоплює три важливі складові: якість учбово-методичної бази, якість педагогічних кадрів та професорсько-викладацького складу, якість об'єкта навчання (рівень підготовки фахівців, здатних до ефективної професійної діяльності); складна філософська, економічна і соціальна категорія, на основі якої формується освітня політика, що здійснюється керівництвом вищого навчального закладу у відповідності з накресленими цілями і завданнями. Вона включає якість навчальної, виховної, наукової, фінансово-економічної, господарчої, зовнішньої, управлінської діяльності вищих закладів освіти» (підкреслено мною - М.К.).

Є.Ю. Владимирська вважає, що «якість освіти» за своїм змістовим наповненням надзвичайно ємне і стосується не лише освіти, а й різних соціокультурних чинників та факторів, поза впливом яких освіта не існує, існувати й розвиватися не може», «це задоволення потреб не так держави і не

лише її, а передусім запитів самої людини». Саме таке розуміння якості освіти вважаємо найбільш вдалим і таким, що відповідає необхідності поглиблення людиноцентричності в сучасній вищій освіті України.

Список використаних джерел

1. Андрущенко Т.В. Соціокультурний вимір освіти. // Вища освіта України. - 2004. - №4 (14), додаток. - С. 47- 48.
2. Болотов В.А. О построении общероссийской системы оценки качества образования // Вопросы образования. - 2005. - №1. - С. 5-10.
3. Борисенков В.П. Стратегия образовательных реформ в России (1985-2005 гг.) // Педагогика. - 2006. - №7. - С. 3-17.
4. Ветрова А.А., Музыченко Р.В. Рейтинговая методика оценки в основе мониторинга и управления качеством образования // Высшее образование сегодня. - 2005. - №7. - С. 8-10.
5. Владимирська Євгенія. Якість освіти як філософія та педагогіка розуміння доцільного// Вища освіта України.- 2006.- №1.- С. 108-113.
6. Воротилов В., Шапоренкова Г. Анализ основных подходов к определению качества образования // Высшее образование в России. - 2006. - №11. - С. 49-51.

ЗДОРОВ'Я ЯК РЕСУРС ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ

**Пегусова Л.А., викладач першої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

Світ увійшов у період дуже бурхливих економічних і технологічних змін. На сьогоднішній день в українських коледжах навчається близько чотирьохсот тисяч студентів і працює до сорока п'яти тисяч педагогів. Потужна система щорічно готує понад сто тисяч фахівців середньої ланки, багато яких зразу стають до роботи, а чимала частина продовжує навчання у закладах вищої освіти.

Відчутно зростає питома вага орієнтації студентів на здобуття освіти і професій, актуальних і потрібних малому і середньому бізнесові, місцевим громадам тощо.

Соціально-економічні трансформації, що відбуваються в Україні, підвищують вимоги не лише до фахової підготовки майбутніх робітників, але й їхньої здатності до самореалізації у професійній діяльності, прийняття рішень щодо подальшого професійного розвитку, наявності адаптаційних навичок в умовах ринку праці тощо. Неналежна підготовленість, у тому числі психологічна, до професійної діяльності негативно впливає на здатність молоді:

- успішно адаптуватися до мінливих умов динамічного ринкового середовища;
- планувати професійну кар'єру;
- особистісно зростати.

Сьогодні саме у коледжах готують фахового молодшого бакалавра. Тобто, коледжі є першою сходинкою, яка значно підвищує рівень підготовленості

молодих людей до творчої активності у побудові професійної кар'єри, успішної самореалізації в професії, сприяє забезпеченню мобільності випускників на ринку праці.

Як, відомо, успішність професійної кар'єри пов'язана зі здоров'ям людини найтіснішим чином. Причому вплив здоров'я на кар'єру і кар'єри на здоров'я обоюдно. З одного боку, добре здоров'я виключає перешкоди на шляху професійного зростання. З іншого, успіх в кар'єрі є одним з найважливіших джерел позитивних емоцій і впевненості в своїх силах.

Отже, здоров'я у поєднанні з якісною професійною підготовкою – головний чинник формування конкурентоспроможності фахівця. Тому, одним із пріоритетних завдань системи фізичної культури та фізичного виховання фахових коледжів є формування у студентів знань і навичок здорового способу життя, осмисленого ставлення до збереження свого здоров'я.

У нашому коледжі, на заняттях з фізичної культури та фізичного виховання, приділяється багато уваги ППФП, тому що її основний напрям це - спрямований розвиток і підтримка на оптимальному рівні тих психічних та фізичних якостей людини, до яких пред'являє підвищені вимоги конкретна професійна діяльність, а також вироблення функціональної стійкості організму до умов цієї діяльності та формування прикладних рухових умінь і навичок.

Щоб реалізуватись у професійній діяльності, працівникам низки інженерно-технічних спеціальностей (електромеханік, механік, технік-технолог, та ін.) потрібно володіти цілим рядом фізичних якостей. Від них вимагається вміння дозувати великі та невеликі силові напрути при користуванні різними ручними і ножними органами управління (кнопки, рукоятки, важелі, педалі), роботи з персональним комп'ютером, дисплейної технікою, осцилографом і т. д. Їх професійна діяльність містить операції, пов'язані з маніпулюванням невеликими предметами, інструментами. Вони повинні мати здатність виконувати швидкі, точні і економні рухи, володіти спритністю і координацією рухів рук, пальців.

Робота же програмістів часто характеризується гіподинамією, тривалим перебуванням у вимушеній позі (сидячи, стоячи) під час проектних робіт, операторської діяльності. Все це говорить про необхідність розвитку статичної витривалості м'язів тулуба, спини, які відчують найбільші напрути під час малорухомої роботи.

У професії діловодів, бібліотекарів важливу роль відіграють психічні якості. При напруженій розумовій діяльності особливо необхідно увага: здатність одночасно сприймати кілька об'єктів (обсяг уваги), виконувати кілька дій (розподіл уваги), швидко переносити увагу з об'єкта на об'єкт (концентрація уваги). Крім того, потрібні оперативне мислення, оперативна і довготривала пам'ять, нервово-емоційна стійкість, витримка, самовладання.

Таким чином, професійна діяльність сучасних фахівців пред'являє до них досить жорсткі вимоги, у тому числі до фізичних і психічних якостей і здібностей.

Необхідність подальшого вдосконалення та впровадження ППФП у систему освіти і сферу професійної праці визначається головним чином наступними причинами та обставинами:

1) час, що витрачається на освоєння сучасних практичних професій, і досягнення професійної майстерності в них продовжують залежати від рівня функціональних можливостей організму, що мають природну основу, від ступеня розвитку фізичних здібностей індивіда, різноманітності та досконалості набутих ним рухових умінь і навичок.

2) продуктивність досить багатьох видів професійної праці, незважаючи на прогресуюче спадання частки грубих м'язових зусиль у сучасному матеріальному виробництві, прямо або побічно продовжує бути зумовленою фізичною дієздатністю виконавців трудових операцій, причому не тільки в сфері переважно фізичної праці, але і в ряді видів трудової діяльності змішаного (інтелектуально-рухового) характеру, як у наладчиків машинних пристроїв, монтажників, будівельників і т.п.; в цілому ж нормальний фізичний стан, без якого не мислиться здоров'я та ефективне функціонування, залишається найважливішою передумовою високої плідності будь-якої професійної праці;

3) зберігається проблема попередження ймовірних негативних впливів певних видів професійної праці та її умов на фізичний стан працюючих; хоча ця проблема вирішується багатьма засобами оптимізації змісту та умов праці, в тому числі соціальними, науково-технічними та гігієнічними, важливу роль серед них покликані відігравати фактори професійно-прикладної фізичної культури, включаючи ППФП.

Отже, кожна професія пред'являє до людини специфічні вимоги і часто дуже високі до його фізичних і психічних якостей та прикладних навичок. У зв'язку з цим виникає необхідність профілювання процесу фізичного виховання при підготовці студентів до трудової діяльності, поєднання загальної фізичної підготовки зі спеціалізованою - ППФП.

Саме такий підхід сприяє тому, щоб кожен випускник був не тільки фахівцем у своїй галузі знань, а й людиною, яка володіє різного роду вміннями і навичками організації свого здорового способу життя, відновлення організму після напруженої праці. Такий підхід забезпечить міцне здоров'я молодій людини, допоможе інтелектуально зростати та збудувати успішну професійну кар'єру.

Література:

1. Кривошеєва Г. Культура здоров'я особистості як соціально-педагогічна проблема// Шлях освіти.- 2020.- №3.- с.35-37.
2. Півень О. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів вищих гуманітарних навчальних закладів / О. Півень, О. Гордієнко // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – № 2 (10). – С. 70–73.

ІІІ. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ **В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ**

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

**Гаврилюк Ю.О викладач кваліфікаційної категорії "Спеціаліст",
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

Інноваційні методи – це методи, що ґрунтуються на діловому співробітництві викладача зі студентами, залучення викладача до їх проблем та надання їм можливості самостверджуватися.

Наразі тема використання інноваційних методик викладання в освітньому процесі є дуже важливою. Це пов'язано з тим, що такі методи спонукають до отримання високого результату засвоєння знань.

«Скажи мені – і я забуду,
Покажи мені – і я запам'ятаю,
Дай мені зробити – і я зрозумію.»

Конфуцій

Інтерактивна освіта - це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності. Вона має на увазі досить конкретні та прогнозовані цілі. Одна з таких цілей полягає в створенні комфортних умов навчання, при яких студент або слухач відчуває свою успішність, свою інтелектуальну самостійність, що робить продуктивним сам процес навчання.

В педагогіці розрізняють декілька моделей навчання:

- Пасивна - студент виступає в ролі «об'єкта» навчання (слухає та спостерігає);
- Активна - студент виступає суб'єктом навчання (самостійна робота, творчі завдання);
- Інтерактивна – взаємодія. Використання інтерактивної моделі навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання ролевих ігор, колективне вирішення проблем. Із об'єкта взаємодії студент стає суб'єктом взаємодії, він сам активно приймає участь в процесі навчання, слідує своїм індивідуальним маршрутом.

Освітній процес, який відштовхується на використанні інтерактивних методів навчання, організовується з урахуванням включення в процес пізнання всіх студентів групи без виключення. Колективна діяльність означає, що кожен вносить свій індивідуальний вклад, в ході роботи йде обмін знаннями, ідеями, способами діяльності.

Інтерактивні методи основані на принципах взаємодії, активності тих, хто навчається, йде опір на груповий досвід, обов'язково присутній зворотній зв'язок. Створюється середовище навчального спілкування, яке характеризується відкритістю, взаємодією учасників, рівністю аргументів, накопиченням колективного знання, можливістю взаємної оцінки та контролю.

У сучасній освіті існує чотири основні концептуальні поняття, які визначають методологію сучасних освітніх програм:

- **Спілкування.** Ключове поняття при навчанні студентів літературним умінням (читанню, письму, умінню говорити, слухати), візуальним видам мистецтва, математиці.
- **Турбота.** Поняття, яке широко використовується при вивченні наукових дисциплін, особливо природничих наук.
- **Спільнота.** Допомагає студентам та викладачам зрозуміти глибинні взаємозв'язки між історією, географією та суспільними процесами.
- **Зв'язки.** Дає можливість студентам зрозуміти взаємопов'язаність усього в житті, допомагає їм висувати нові концепції, виходячи з уже відомих, і сприяє формуванню у студентів співчутливого та турботливого ставлення до навколишнього світу.

Виділяють 3 рівні активності:

- **Активність відтворення** – характеризується прагненням того хто навчається розуміти, запам'ятовувати, відтворювати знання, володіти вмінням застосування по зразку.
- **Активність інтерпретації** – пов'язана з прагненням того хто навчається зрозуміти сенс того що вивчається, встановити зв'язки, оволодіти способами застосування знань в змінених умовах.
- **Активність творча** – має на увазі прагнення до теоретичного осмислення знань, самостійний пошук вирішення проблем.

Робота в малих групах (команді) – спільна діяльність студентів в групі під керівництвом лідера, ця діяльність направлена на вирішення спільної задачі шляхом творчого складення результатів індивідуальної роботи членів команди.

Проектна технологія – індивідуальна або колективна діяльність по відбору, розподілу та систематизації матеріалу за заданою тематикою, за результатами якої створюється проект.

Аналіз конкретних ситуацій – аналіз реальних проблемних ситуацій, що мають місце в відповідній області професійної діяльності та пошук варіантів кращих рішень.

Модульне навчання-використання знань в вигляді окремих модулів, автономних частин, що інтегруються з іншими частинами курсу.

Інформаційно-комунікаційні технології – навчання в електронному навчальному середовищі з метою розширення доступу до навчальних ресурсів, збільшення контактної взаємодії з викладачем, побудова індивідуальних траєкторій підготовки та об'єктивного контролю і моніторингу знань студентів.

Таким чином, перед викладачем стоїть завдання активізації процесу мислення студентів з різним рівнем підготовки до занять. Це можливо в процесі внутрішньогрупової взаємодії. Ситуація, з якою працюють студенти має бути конкретною, проблемною, пов'язаною з їх досвідом та практикою.

Список використаних джерел:

1. Осин А.В. Мультимедиа в образовании: контекст информатизации. – М.: Агентство «Идеальный сервис», 2004 – 320 с.

2. Докучаєва В. В. Теоретико-методологічні засади проектування інноваційних педагогічних систем : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Докучаєва Вікторія Вікторівна ; Луган. нац. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2007. – 44 с.
3. <https://ru.osvita.ua/school/method/1663/>

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ

**Гопало В.А. викладач другої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКПАІТ ОНАХТ»**

Освіта ХХІ століття – це освіта для людини. Це зазначено в проекті концепції розвитку загальної середньої освіти й передбачає виховання відповідальної особистості, здатної до самоосвіти й саморозвитку.

Одним із шляхів модернізації освітньої системи України постає запровадження в навчальний процес інноваційних педагогічних технологій. Інновації (англ. innovation - нововведення) - запровадження нових форм, способів і умінь у сфері навчання, освіти і науки.

Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу. Метою інноваційної діяльності є якісна зміна особистості учня у порівнянні з традиційною системою.

Педагогічну інновацію розглядають як особливу форму педагогічної діяльності і мислення, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі, як процес створення, запровадження і поширення нового в освіті. [6]

Модернізація сучасної освіти передбачає модернізацію змісту шкільної біологічної освіти, запровадження нових технологій вивчення предмета, інтеграцію та диференціацію знань, формування цілісних уявлень про природу. Актуальність використання інформаційних освітніх технологій у навчально-виховному процесі з біології у старшій школі обумовлена тим, що в них закладені невичерпні можливості для навчання учнів на якісно новому рівні, чого вимагає сьогодення. [2]

Серед етапів інформатизації шкільного курсу біології можна виокремити такі:

- використання комп'ютера для підготовки електронних тестів, різноманітних дидактичних матеріалів (завдань, схем, таблиць тощо), планів, конспектів уроків із можливістю їх роздрукування;
- використання електронних підручників, програмно-педагогічних засобів, освітніх ресурсів мережі Інтернет як наочних посібників;
- використання програмних ресурсів для створення вчителями власних навчальних розробок чи посібників за допомогою програм Microsoft Power Point, Adobe Photoshop тощо;
- розробка навчальних проектів, керівництво дослідницькою

діяльністю учнів у навчальний чи позаурочний час, участь у дистанційних олімпіадах, конференціях, турнірах. [7]

Визначною ознакою сучасної освіти є розвиваюча, культуротворча, здатна до самоосвіти і саморозвитку особистість, яка вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого розв'язання проблем, критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію.

Для цього використовуються багато методів, серед яких варто назвати:

- використання проблемного підходу до навчання;
- проектне навчання;
- метод співпраці;
- використання мультимедійних засобів у процесі навчання.

Суть проблемного навчання треба розуміти як організацію навчального процесу, коли під керівництвом учителя створюється проблемна ситуація, а самостійна діяльність учнів спрямована на усвідомлення, сприйняття та її вирішення, у результаті чого набуваються нові знання та вміння.

Проектне навчання – «один з варіантів продуктивного навчання, метою якого є не засвоєння знань і не проходження освітніх програм, а реальне використання, розвиток та збагачення власного досвіду учнів та їх уявлення про світ».[4]

В основі методу проектів лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок учнів, умінь самостійно конструювати свої знання, умінь орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення. Метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність учнів - індивідуальну, парну, групову, яку учні виконують протягом певного відрізка часу. З допомогою методу проектів можливо навчити дітей виявляти і формулювати проблеми, знаходити шляхи їх вирішення, вміти працювати з інформацією. [1]

Цей підхід органічно поєднується з методом навчання у співпраці.

Метод співпраці - це модель використання малих груп учнів. Навчальні задачі структуруються таким чином, що всі члени групи стають взаємопов'язаними і залежними один від одного, але при цьому достатньо самостійними в оволодінні навчальним матеріалом і розв'язанні поставлених завдань. Можна вчитися так, коли поруч з учнем його товариші, у яких можна запитати, якщо щось не зрозумів, можна обговорити вирішення чергових завдань. А якщо від його успіху залежить успіх всієї групи, то він не зможе не усвідомлювати відповідальність і за особисті успіхи, і за успіхи своїх товаришів.[5]

Оптимальним шляхом розв'язання проблем у викладанні шкільного курсу біології з одночасним формуванням інформаційної компетенції та підвищенням інформаційної культури може бути використання на уроках мультимедійних технологій.[2]

Вивчення біології в старшій школі спрямоване не тільки на засвоєння певних знань, але і на розвиток особистості учня. Переконана, що застосування під час викладання біології інновацій, які б спонукали учнів до творчості, створювали атмосферу розкутості, емоційного піднесення, вчили критично

мислити, відстоювати свою позицію є необхідністю сучасності. Інновації, на мій погляд, завжди повинні бути мотивованими і орієнтованими на конкретного вчителя та його учнів. У результаті будь-якого творчо працюючого вчителя складається власна методика навчання й виховання, в основі якої можуть бути різні педагогічні технології.

Список використаних джерел

1. Кларін М. В. Інновації світової педагогіки. - М. - Рига: Педагогічний центр "Експеримент", 1998. - 180 с.
2. Коваль М.С. Роль мультимедійних та інформаційних технологій на практичних заняттях із спеціальних дисциплін // Педагогіка та психологія професійної освіти. – 2009. - № 6. – С.70-76.
3. Костиря Т.М. «Сучасний урок біології: теорія і практика»// Біологія – 2011. - № 22-24
4. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. – Х.: Вид.група «Основа», 2009. – 176 с.
5. Пометун О.І., Пирожено Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.- метод. посіб. – К.: А.С.К., 2003. – 192 с.
6. Руснак Т.М. Сучасні технології навчання. – Х.: Основа, 2007. – 95 с.
7. Сліпчук І.Ю., Мороз І.В. Використання комп'ютерних технологій у процесі реалізації цілей і завдань сучасної біологічної освіти // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. - № 5. – С. 34-41.

STEM, STEAM, STREAM: від концепції до втілення

**Кривченко А.А. – викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Модернізація системи освіти, підвищення конкурентоспроможності економіки, інформатизація суспільства та розвиток науково-технічного прогресу визначають якісно нові STEM - підходи до організації освітнього процесу в умовах провадження Концепції Нової української школи. Це пов'язано з підвищенням мотивації учнівської молоді до вивчення предметів природничо-математичного циклу й водночас з високим запитом виробничої сфери на працівників, що володіють компетентностями для постановки і виконання завдань у сферах: інженерії, медицини, екології, ІТ, фармацевтики, нанотехнологіях, авіабудуванні та інших.

Актуальність теми. Стрімка еволюція технологій веде до того, що незабаром найбільш популярними та перспективними на планеті фахівцями стануть програмісти, ІТ – фахівці, інженери, професіонали в галузі високих технологій. У віддаленому майбутньому з'являться професії, про які зараз навіть уявити важко, всі вони будуть пов'язані з високотехнологічним виробництвом на стику з природничими науками. Значно виросте потреба у фахівцях біо- та нано-технологій. Одним із актуальних напрямів модернізації та інноваційного

розвитку природничо-математичного профілю освіти є STEM – орієнтований підхід до навчання.

Майбутнє за технологіями, а майбутнє технологій – за вчителем нового формату. Тільки творець може виховати творця. У системі STEM –освіти радикально змінюється роль учителя та здобувача освіти. Вчитель виступає менеджером і консультантом. А здобувач освіти – дослідником.

Упровадження STEM-орієнтованого процесу навчання сприяє розвитку здібностей здобувачів освіти до дослідницької, аналітичної роботи, експериментування та критичного мислення. Таким чином, упровадження STEM-освіти змінить економіку нашої країни, зробить її більш інноваційною та конкурентноспроможною.

Запровадження нових підходів вимагає від педагогів працювати на майбутнє, випереджати свій час, що передбачає удосконалення фахової майстерності, постійного аналізу, педагогічної діяльності та внесення коректив відповідно до соціальних запитів протягом усієї професійної діяльності. Втілення інформаційно-комунікаційних технологій радикально трансформує освітній простір, якісно змінює середовище, відкриває нові можливості і є базовим системотворчим чинником розвитку освіти загалом.

Керівництво ліцею, здійснюючи моніторинг ефективності застосування інтегрованих уроків, дійшло висновку, що уроки такого типу більше розкривають творчий потенціал і самого педагога. Це не тільки новий етап у професійній діяльності вчителя, а й чудова можливість для нього вийти на новий рівень стосунків з ліцеїстами.

Широко застосовуємо в освітній діяльності кейс-технології, які об'єднують в собі одночасно і рольові ігри, і метод проєктів, і ситуативний аналіз. Кейс – технології використовуємо як міні- кейси на різних етапах уроку, так і кейс-уроки. Учителі надають перевагу таким типам кейсів: кейс-вправа і кейс-ситуація. При використанні кейс - уроків діяльність учителя полягає в тому, що він систематизує різні розділи, створює необхідні акценти, показує пріоритети, регулює таймінг, пояснює незрозуміле, модерує дискусію, підбиває підсумки й підтримує творчу і позитивну атмосферу. Як наслідок, в учнів виробляються навички пошуку інформації, ведення дискусій, системного і критичного мислення, формулювання проблем та пошук шляхів їх вирішення, розвивається увага, воля, творча уява.

Варто зазначити, що в процесі реалізації моделі STEM-освіти в ліцеї особливу увагу приділяємо питанням упровадження в освітній процес проєктних технологій, які передбачають інтегровану дослідницьку, творчу діяльність учнів, спрямовану на отримання самостійних результатів під керівництвом учителя-ментора.

STEM-проєкти — це педагогічна технологія, зорієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх застосування і набуття нових (часто шляхом самоосвіти). Технологія проєктування передбачає розв'язання ліцеїстами певної проблеми, суть якої полягає у використанні різноманітних методів, засобів навчання, інтегруванні знань, умінь із різних галузей науки, техніки, творчості.

На особливу увагу заслуговує впровадження технології «перевернутого уроку» як елементу STEM-освіти. Це форма активного навчання, яка дозволяє «перевернути» звичний процес навчання, коли із структури звичайного уроку вилучається етап вивчення нового матеріалу. Цей елемент уроку діти опрацьовують удома. У класі ж відбувається практичне закріплення знань, обговорення проєктів, розгляд питань, які викликали затруднення під час самостійного вивчення та перевірка ступеня засвоєних знань здобувачами освіти [2, с. 19].

У технології «перевернутий клас» змінюються ролі вчителя і здобувача освіти. Учитель перестає бути транслятором, перетворюється на організатора, помічника і координатора. Здобувачі освіти більше не спостерігачі. «Перевернуте навчання» дозволяє зосередитися на індивідуальних особливостях дитини і створити умови, які будуть корисні для кожного, хто сприймає інформацію. Підбиваючи підсумок уроку, важливо оцінювати не тільки саму відповідь, а й уміння дитини працювати з інформацією, аналізувати, робити висновки, висловлювати власну думку та аргументувати її.

Доцільно зазначити також і про труднощі при впровадженні технології «перевернутий урок», а саме:

- особливості навчального предмета;
- врахування конкретної теми;
- рівень мотивації до навчання;
- вік та рівень підготовки учнів;
- технічне забезпечення.

Комплексне використання різних методів і прийомів STEM-освіти у старшій школі здійснюється шляхом введення профілізації. Вивчення профільних предметів у поєднанні з ІКТ дає можливість сформувати у свідомості учнів правильну світоглядну картину та обрати у майбутньому сучасні STEM-спеціальності: ІТ-спеціалісти, програмісти, інженери, спеціалісти з біо- та нанотехнологій, що потребують інтегрованих, міждисциплінарних знань. Напрямок профілізації у закладі визначився згідно з інтересами учнів та їхніх батьків з огляду на потреби ринку праці.

Упровадження STEM-освіти спонукає колектив удосконалювати умови освітнього процесу й розробляти нові або істотно модернізувати навчальні програми з природничо-математичних наук, програмування та побудови відповідних педагогічних технологій[3, с. 11-12].

Отже, STEM-технології ефективні тому, що, по-перше, дозволяють створити умови для розвитку інтелектуальних здібностей обдарованих дітей, а по-друге, дають можливість брати участь у цікавій і результативній роботі всім дітям. Крім того, STEM-навчання дозволяє дітям вибрати собі найбільш комфортний характер діяльності. При цьому учні набувають уміння працювати самостійно з першоджерелами, використовувати методики дослідження, визначати мету, розробляти гіпотезу, аналізувати та систематизувати отримані експериментальні дані, робити висновки, розробляти методичні рекомендації.

Таким чином, досліджувати – означає бачити те, що бачили всі, але думати так, як не думав ніхто.

Література

1. Буджак Т. Метод проектів як педагогічна технологія /– 2004. – №1. – С. 43-45.
2. Герман О. Дослідницька діяльність учителя як складова професійної компетентності / Завуч. – 2009. – № 10. – С. 18-20.
3. Савич М. Формування міжпредметних компетенцій у навчання хімії. / Біологія і хімія в школі. – 2009. – № 2. – С. 10-13.
4. Методичні рекомендації щодо впровадження STEM-освіти в навчальних закладах України [Електронний ресурс]. / – Режим доступу: <http://ocntt.dp.ua/index.php/stem2017/item/706-metodychni-rekomendatsii-shchodovprovadzhennia-stem-osvity-v-navchalnykh-zakladakhukrainy>

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

**Бойко Г.Г., старший викладач вищої категорії,
Мелентьєва К.М., викладач першої категорії,
ВСП «МТФК ОНАХТ»**

Анотація: в статті надається визначення інновації та аналізується такий інноваційний метод як інтегроване навчання, доводиться його ефективність на прикладі обоб'єднаного досліджування теми з економіки і соціології. Комплексний підхід допоможе студентам отримати більш повну картину вивчаємого матеріалу.

Ключові слова: інновація, праця, соціологія, продуктивність, інтегроване, економіка, компетенції.

В результаті науково-технічного прогресу і прискореного розвитку виробництва безперечно збільшується обсяг інформації в науковому просторі, необхідного для фахівця. Таким чином, навчання, орієнтоване на запам'ятовування і збереження матеріалу в пам'яті, не задовольняє сучасним умовам.

На сьогоднішній день завдання педагогів полягає в формуванні якостей мислення, які дозволили б самостійно працювати з постійно поновлюємою інформацією.

Необхідні такі методи і підходи в навчанні, які дозволяють самостійно знаходити і засвоювати потрібну інформацію. Місія педагога полягає в тому, щоб направити, вказати шлях, скорегувати, підвести підсумок самостійної роботи.

В останній час в закладах освіти дуже багато часу приділяється інноваційним методам навчання.

Слово «інновація» має латинське походження. «Novatio» означає «оновлення», «зміна», а «in» перекладається як «в напрямку». Буквально

«innovatio» - «в напрямку змін». Причому це не будь-яке нововведення, а після застосування якого відбуваються значні поліпшення ефективності, якості діяльності.[1, с. 230]

Внаслідок цього в системі вищої освіти стоїть завдання навчити студентів вчитися і поповнювати свої знання упродовж усього життя.

Сучасна вища школа повинна розвивати творчі здібності і культуру мислення студентів, уміння самостійно орієнтуватися в потоці науково-технічної і суспільно-політичної інформації.

Впровадження інноваційних технологій в освітній процес сприятиме підвищенню ефективності освіти, отже, якісніші підготовки майбутніх фахівців і їх компетенції. Важливу роль в цьому грають міждисциплінарні зв'язки.

В зв'язку з цим, дуже доречно буде розглядати тему «Соціології праці» в дисципліні «Основи соціології» разом з економічними дисциплінами, з теми «Продуктивність праці, методи вимірювання та фактори зростання».

Розглядаючи тему «Соціологія праці», викладач ставить запитання:

- поняття соціальної діяльності;
- види соціальної діяльності;
- мотивація та організація праці;
- формування і становлення соціології праці.
- соціальна значущість праці, її роль у життєдіяльності людини та суспільства;
- відмінності в трактуваннях соціальної значущості праці Г. Фордом і Ф. Тейлором.

Ефективність виробництва визначається ступенем раціонального поєднання та використання окремих складових ресурсного потенціалу. Оскільки серед ресурсів, вирішальне значення належить людині, від організації її праці, знань та досвіду, залежить ефективність використання засобів і предметів праці, якість виробленої продукції та наданих послуг.

Безумовно однією з проблем, яку необхідно вирішувати, це стимулювання праці. Особлива увага приділяється проблемі мотивації праці, яка є однією з найдавніших і найскладніших в історії соціології і потребує систематичного вивчення. Нині склалися два підходи до мотивації: примушення і заохочування.

Примушення до праці – це система Тейлора була побудована на таких принципах:

- заміні грубих практичних методів виробництва науковими методами ;
- ретельному відборі робітників на основі науково встановлених ознак,
- тренуванні та професійному навчанню кожного з них;
- співпраці адміністрації з робітниками у вирішенні виробничих завдань; -
- рівномірному розподілі праці;
- у розподілі відповідальності за справи виробництва між адміністрацією і робітниками. [2, с. 14]

Інший теоретик і практик примусової мотивації Генрі Форд (1863 – 1947) побудував свою доктрину на гармонії між виробництвом і споживанням, виходячи з того, що: [3, с. 186]

- виробництво породжує попит;
- попит підтримує виробництво, причому масове виробництво потребує масового споживання ;
- споживання стане масовим тільки тоді, коли робітники матимуть високу заробітну плату, а товари продаватимуться за порівняно низькими цінами. Останнього можна досягти, забезпечивши масове безперервне виробництво з мінімальними витратами, постійним оновленням техніки та організації праці;
- науково-технічний прогрес – важливий стимул споживання та одночасно засіб його задоволення.

Розглядаючи тему «Продуктивність праці, методи вимірювання та фактори зростання» з економічної точки зору, викладач поглиблює ці питання:

- Продуктивність праці, як економічна категорія;
- Методи та показники вимірювання продуктивності праці;
- Фактори зміни продуктивності праці;
- Мотивація та резерви підвищення продуктивності праці.

Комплексний підхід до вивчення тем «Соціологія праці» та «Продуктивність праці, методи вимірювання та фактори зростання» допоможе більш повно використовувати знання основ соціології та економіки - є досить виправданим. При розгляді цих питань такі дисципліни як «Основи соціології» та «Економіка, організація та планування» тісно пов'язані між собою, надають більш повну картину при розгляді даних тем, і сприймаються студентами краще і цікавіше в інтегрованому підході, в цьому полягає інноваційний підхід до викладення даних тем. Студенти мають можливість отримати повний обсяг інформації, яка і розглянута викладачами спільно.

Список літератури

1. Базилевич В. Д., Й. А. Шумпетера. Неортодоксальна теорія // історія економічних учень: У 2 ч.—3-е издание. — К.: Знання, 2011. — Т. 2. — С. 320. — 575 с. — ISBN 966-346-150-0
2. Займелин Є.П. Соціальна організація праці. Ульяновск, 1998
3. Пилшенко, В. С. Соціальна регуляція трудової поведінки / В. С. Пилшенко. — К., 1993. —186 с

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

**Т.С. Галинська, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»**

Сучасний період розвитку суспільства характеризується сильним впливом на нього інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які проникають в усі сфери людської діяльності, зокрема сферу освіти.

Наразі система освіти зорієнтована на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Інформатизація освіти спрямовується на удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що надає можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог.

Важливість і необхідність впровадження ІКТ у навчання обґрунтовується міжнародними експертами і вченими, оскільки ІКТ відкривають можливості впровадження абсолютно нових методів викладання і навчання.

Основними чинниками виникнення та розвитку використання ІКТ в освіті є:

- Впровадження ІКТ у сучасну освіту суттєво прискорює передавання знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої.
- Сучасні ІКТ, підвищуючи якість навчання й освіти, дають змогу людині успішніше й швидше адаптуватися до навколишнього середовища, до соціальних змін.
- Активне й ефективне впровадження цих технологій в освіту є важливим чинником створення нової системи освіти, що відповідає вимогам інформаційного суспільства і процесу модернізації традиційної системи освіти.

Упровадження ІКТ в сферу освіти стало початком революційного перетворення не тільки традиційних методів і технологій навчання, але й всієї галузі освіти.

ІКТ здійснюють активний вплив на процес навчання і виховання студентів, оскільки змінюють схему передавання знань і методів навчання. Ці зміни пов'язані із застосуванням комп'ютерів і телекомунікацій, спеціального устаткування, програмних та апаратних засобів, систем обробки інформації. Також створюються нові засоби навчання і збереження знань, до яких належать електронні підручники і мультимедіа; електронні бібліотеки й архіви, глобальні та локальні освітні мережі; інформаційно-пошукові та інформаційно-довідкові системи.

Окремо розглянемо використання мультимедійних засобів навчання в освітньому процесі. Мультимедійні технології дозволяють користувачеві ПК працювати з такими видами інформації: текст; зображення; анімаційні картинки; аудіо коментарі; цифрове відео. Такі технології, надають можливість з допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати, обмінювати різноманітну, інформацію.

Способи застосування засобів мультимедіа в навчальному процесі:

- використання електронних лекторів, тренажерів, підручників, енциклопедій;
- розробка ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор з використанням штучного інтелекту;
- моделювання процесів і явищ;
- забезпечення дистанційної форми навчання;
- проведення інтерактивних освітніх телеконференцій;

- побудова систем контролю й перевірки знань і умінь студентів (використання контролюючих програм-тестів);
- створення і підтримка сайтів навчальних закладів;
- створення презентацій навчального матеріалу;
- здійснення проєктивної і дослідницької діяльності студентів тощо.

Використання засобів мультимедіа в освітньому процесі сприяє:

- підвищенню мотивації студентів до навчання;
- реалізації соціальної мети, а саме – інформатизації суспільства;
- інтенсифікації процесу навчання;
- розвитку особистості студента;
- розвитку навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом;
- підвищенню ефективності навчання за рахунок його індивідуалізації.

Удосконалення системи освіти, на основі інформаційних технологій, широке впровадження в навчальний процес ІКТ привело до появи відкритої системи освіти. Реалізація відкритої освіти може здійснюватися за рахунок дистанційної освіти.

Дистанційна освіта – це педагогічна система відкритих освітніх послуг, що надаються широким верствам населення в країні та за кордоном за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища, котре базується на дистанційних технологіях навчання (мультимедійних, мережних, телекомунікаційних тощо).

Дистанційна освіта передбачає реалізацію нової форми навчання відкритого та доступного для всіх, незалежно від того місця, де проживає людина.

Створення дистанційної освіти – це найбільш швидкий та ефективний шлях до підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, прискорення процесу переходу України до інформаційного суспільства. Важливою перевагою такої освіти є те, що вона дає змогу на базі ІКТ здійснювати адаптацію навчання до рівня базової підготовки конкретного студента, до місця його проживання, до здоров'я, матеріального стану і, як наслідок, відкриває можливість істотно підвищувати якість навчання. Дистанційна освіта на базі ІКТ не має жорсткого календарного плану навчального процесу, студент може його реалізувати, відповідно до своїх здібностей і можливостей. Це підвищує якість навчання і надає додатковий емоційний та інтелектуальний стимули для освіти.

Отже, застосування комп'ютерів в освіті привело до появи нового покоління інформаційних освітніх технологій, що дали змогу підвищити якість навчання, створити нові засоби впливу, ефективніше взаємодіяти педагогам зі студентами. На думку багатьох фахівців, нові інформаційні освітні технології на основі комп'ютерних засобів дають можливість значно підвищити ефективність навчання.

Цей процес супроводжується істотними змінами в педагогічній теорії і практиці освітнього процесу, пов'язаними із внесенням коректив у зміст технологій навчання, які повинні бути адекватними сучасним технічним

можливостям і сприяти гармонійному входженню учня або студента в інформаційне суспільство.

КВЕСТ – ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

**Р.І. Спірженко, викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Реформи в сфері освіти і модернізації сучасного суспільства змушують педагогів постійно вдосконалювати свої знання, переглядати погляди і шукати нові форми, прийоми, технології організації освітнього процесу. Так з'явився освітній квест. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб учні активно, з цікавістю та захопленням працювали на уроці, бачили результати своєї діяльності й могли їх оцінити.

Завдання вчителя сьогодні – ширше поглянути на зміст і методи навчання, навченості зі свого предмету, ввести в канву традиційних умінь з предмета ті, яких сьогодні бракує учням: комунікативної, інформаційної компетенції.

Широке й ефективне впровадження інноваційних методик у навчально-виховний процес сприяє підвищенню його якості, зацікавленості учнів і вчителів. Однією з таких методик, яка вчить знаходити необхідну інформацію, піддавати її аналізу, систематизувати та вирішувати поставлені задачі є методика web-квестів. У педагогіку квест-технологія прийшла зі світу комп'ютерних ігор в кінці ХХ століття.

Освітній квест – це спеціальним чином організований вид дослідницької діяльності, для виконання якої студенти здійснюють пошук інформації за вказаними адресами, що включає пошук цих адрес чи інших об'єктів, людей, завдань тощо. Завдання можуть бути різними за своїм змістом і наповненням: творчі, активні, інтелектуальні.

Освітній квест – інтегрована технологія, яка об'єднує ідеї проектного методу, проблемного та ігрового навчання, взаємодії в команді; поєднує цілеспрямований пошук при виконанні головного проблемного і серії допоміжних завдань.

Алгоритм квесту будується за логікою технології проблемного навчання – від постановки проблеми до шляхів її вирішення, що направлено на розвиток студента, як активного суб'єкта.

Освітній квест – це інтелектуально-динамічна гра, яка полягає у проходженні командою вказаного маршруту за умови виконання спеціальних завдань. У процесі проходження квесту гравці послідовно виконують усі завдання. Квест поєднує в собі елементи мозкового штурму, тренінгу, гри тощо. Під час проходження квесту задіяні розум учнів, їхні фізичні здібності, уява, пам'ять і увага. Окрім цього, учні проявляють кмітливість та організованість. Тому квест дає змогу ефективно поєднувати ігрову та навчальну діяльність учнів, студентів.

Веб-квест – це технологія, зорієнтована на учнів, занурених у процес навчання, яка сприяє розвитку критичного мислення.

Веб-квест в освіті – це сайт в Інтернеті, з яким працюють і навчаються, виконуючи ту чи іншу навчальну задачу, це приклад організації інтерактивного освітнього середовища.

Використання даної технології на уроках дозволить:

- удосконалити навички знаходити інтернет інформацію учнями;
- розвивати мислення учнів на стадії аналізу, узагальнення та оцінки інформації;
- розвивати комп'ютерні навички учнів;
- заохочувати учнів навчатися незалежно від учителя;
- розвивати дослідницькі та творчі здібності учнів, студентів;
- підвищити особистісну самооцінку учня.

Використання технології веб-квесту на уроці суттєво підвищить інтерес учнів до предмета, забезпечить високий рівень внутрішньої мотивації учасників навчально-виховного процесу, урізноманітнить методичний інструментарій вчителя, поліпшить якість і продуктивність уроку.

Квест, як і будь-яка навчальна діяльність, має бути належно оцінений. До критеріїв оцінювання веб-квесту належать: розуміння завдання, виконання завдання, результат роботи, творчий підхід.

Таким чином, освітній квест, як інтерактивна форма навчальної діяльності, дозволяє вирішити такі завдання:

- Освітні – залучення кожного учня, студента в активний пізнавальний процес;
- Розвиваючі – розвиток інтересу до предмета (професії), творчих здібностей, уяви учнів, формування навичок дослідницької діяльності, умінь самостійної роботи з інформацією, розширення кругозору, ерудиції, мотивації;
- Виховні – виховання особистої відповідальності за виконане завдання, поваги до праці та обраної професії, дисципліни, сумлінності, ініціативи, вміння працювати у колективі.

Отже, веб-квест є інструментом для впровадження елементів гри в навчання, який сприяє розвитку критичного мислення, пізнавальної активності учнів, навичок самостійного отримання знань, підвищує їх мотивацію, покращує якість знань студентів. Освітні можливості квест-технології можуть реалізуватися не тільки у межах урочної діяльності учнів, але і як один із способів організації позаурочної навчальної роботи: проектно-ігрова діяльність, підготовка до конкурсів та вікторин, розробка власних квестів. Отже, використання квестів дозволяє педагогу відійти від традиційних форм навчання учнів і значно розширити рамки освітнього процесу, створити найкращі умови для розвитку і самореалізації учасників освітніх відносин.

КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ПОЛІТЕХНОЛОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

**Д.І. Колесниченко, викладач кваліфікаційної категорії «спеціаліст»,
Г.М. Редунов, викладач другої кваліфікаційної категорії
ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»**

Ключовим поняттям відновлення й модернізації освітнього процесу виступає поняття професійної компетентності майбутніх фахівців. Термін професійна компетентність належить до міждисциплінарних, оскільки є предметом вивчення соціологів, психологів, педагогів. Вивчення літератури дозволило стверджувати, що професійна компетентність є поняттям інтегративним, збірним, що характеризує особистість фахівця як суб'єкта, який реалізується в практичній професійній діяльності.

Зміна принципів завжди вимагала зміни підходів, що визначаються певними ідеями, концептуальними положеннями й будуються на провідних для нього категоріях. Так, наприклад, для системного підходу такою визначальною категорією є “система”, для проблемного підходу – “проблема”. Відповідно для досліджуваного нами компетентісного підходу в якості таких категорій виступають поняття “компетенція”, “компетентність” у різному їх співвідношенні одне з одним.

Професійна компетентність – це інтегрована якість особистості, виражена через сукупність знань, умінь, навичок, а також професійно значущих здатностей, що дозволяють фахівцю виявляти готовність до професійної діяльності в галузях харчових технологій й на високому рівні виконувати свої професійні обов'язки.

Діяльність фахівця потребує аналітичного складу розуму, точності, уважності, чіткості, відповідальності, уміння спілкуватися із людьми тощо. Ці фахівці повинні мати широкий кругозір, розбиратися не тільки в тонкощах свого фаху, а й володіти знаннями з економіки та права.

На нашу думку, узагальнену змістову характеристику професійної компетентності випускників можна представити таким чином:

- загальнонаукова компетенція: знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; базові знання фундаментальних розділів гуманітарних і природничо-математичних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння науковим апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати математичні методи в обраній професії; базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій, навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси; базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для опанування загально професійних дисциплін.

- правова компетенція: усвідомлення значення своїх соціальних функцій як громадянина своєї країни, члена суспільства, стійке позитивне відношення до своїх громадських обов'язків. Знання прав та свобод людини і громадянина, вміння їх реалізовувати в різних життєвих ситуаціях; уміння співвідносити власні інтереси з інтересами суспільства; наявність професійно орієнтованих і соціально значущих знань державних законів, умінь і певних навичок керуватися ними в конкретній галузі трудової діяльності, на основі громадянської позиції особи. Важливою складовою професійного розвитку випускників харчових технологій є знання відповідної нормативно-правової документації. Студент повинен мати уявлення про зміст основних нормативно-правових актів та вміти швидко реагувати на зміни в законодавстві й застосовувати їх на практиці

- технічна компетенція: інтегральна якість особистості, що базується на системі знань, умінь, навичок та сукупності професійно-важливих якостей, сформованість яких дозволяє фахівцеві ефективно реалізовувати професійну діяльність щодо володіння навичками складання технічних документів, володіння знаннями з геодезії та обробки геодезичних вимірів у спеціалізованих програмах, таких як, AutoCAD Map, інвентград, Arc GIS, МГ сети, Digitals, КОМПАС, Лира, АВК-5, МОНОМАХ.

- комунікативна компетенція: здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певна сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Вона передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для комунікативного партнера. Комунікативна компетенція формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми.

- управлінська компетенція: орієнтація в різних видах управлінської діяльності; знання засобів та способів діяльності: планування, проектування, моделювання, прогнозування. Вміння побачити й сформулювати проблему, запропонувати (знайти або сконструювати) шляхи її вирішення та обрати найефективніші; готовність прийняти відповідальність за свій вибір.

Професійна компетентність випускника є найголовнішою його якістю й може слугувати гарантією успіху, а компетентнісний підхід – один із чинників, що сприяє модернізації змісту освіти, який збагачує ту низку освітніх інновацій і класичних підходів, що допомагають ВНЗ гармонійно поєднувати позитивний досвід для реалізації сучасних освітніх цілей. Компетентнісний підхід, на відміну від традиційного, є більш ефективним, оскільки дає змогу спонукати до творчості, забезпечує максимальне розкриття потенціалу кожного студента.

Література:

1. Овчарук О.О. Компетентнісний підхід в освіті: загальноєвропейські підходи [Електронний ресурс] /
2. О.О. Овчарук // Інформ. технології і засоби навчання. – 2009. – № 5(13). – Режим доступу до журн. : <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>

ПОШУКОВО - ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛADOVA НАВЧАЛЬНО - ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

**Г.І. Бурлака, викладач-методист вищої кваліфікаційної категорії
ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»**

Пошукова - дослідницька діяльність підвищує інтерес учнів до оволодіння знаннями і є одним з найважливіших засобів підвищення якості освіти і виховання учнівської молоді, здатної творчо застосовувати в практичній діяльності новітні досягнення науково-технічного прогресу. Найважливішими завданнями для реалізації поставленої мети, є:

- розвиток умінь і навичок самостійної роботи з навчальними, науковими і науково-популярними виданнями;
- створення умов для формування у студентів умінь і навичок дослідницької діяльності;
- оволодіння методиками експерименту;
- розвиток логічного мислення: умінь спостерігати, аналізувати, співпоставляти, робити висновки;
- виховання відповідальності за прийняті рішення.

Як бачимо, пошуково-дослідницька діяльність є частиною навчально-виховної активності, спрямованої на роботу з інформацією, її пошук, аналіз, структурування і перетворення її в дидактичний продукт придатний до творчого використання на практиці.

Форми організації дослідницької діяльності студентів: індивідуальні, групові та масові.

Індивідуальні форми організації дослідницької діяльності студентів включають: доповіді, реферати, статті, повідомлення, дослідні, курсові, дипломні проекти і випускні кваліфікаційні роботи і т.д.

Масові форми дослідницької діяльності: можна виділити конференції, форуми, олімпіади, виставки-конкурси пошуково-дослідницьких та дослідно-експериментальних робіт і т.д.

Одна з групових форм дослідницької діяльності студентів - студентські гуртки за різними дисциплінами.

Можна зробити висновок, що пошуково-дослідницька діяльність, незважаючи на різноманіття формулювань, була й залишається однією з основних складових виховання творчої розвиненої особистості. Однією з головних рис навчально-виховного та позанавчального процесу в коледжі є дослідницький характер діяльності учнів, які за допомогою різних форм, методів та прийомів пошуково-дослідницької роботи вчаться творчо застосовувати набуті теоретичні знання.

ІНОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ В КОЛЕДЖІ

**О.А. Комкова, к.т.н., викладач вищої категорії,
ВСП «МТФК ОНАХТ»**

Для викладачів математики вже традиційними стали презентації, тести до занять, поряд із традиційними методами обов'язково треба використовувати інноваційні, що можуть активізувати активну енергію студентів, направивши її в потрібне русло. Важливу роль відіграє «дозування» традиційних та інноваційних.

Виконуючи практичні завдання на заняттях математики, студенти як правило, вирішують їх за поданими алгоритмами, а результат залежить не лише від особливостей мислення, а й від використання проектно-пошукової технології, яка дозволяє зробити кожне заняття цікавим, сформувати інформаційну компетентність в студентів, розвинути творчі здібності та досягти творчої співпраці між викладачем і студентом, формує вміння самостійно здобувати нові знання, збирати необхідну інформацію, висувати гіпотези, робити висновки.

По – перше, на заняттях використовують тестові технології. Тестування на своїх заняттях використовую, як для підсумкової перевірки знань студентів, так і на різних етапах уроку: під час актуалізації опорних знань; під час узагальнення вивченого матеріалу. Але, тестування, як і будь-яка форма контролю знань, крім переваг, має свої недоліки. До недоліків можна віднести той факт, що частіше всього тестові завдання дають уже готові варіанти відповідей. А для того, щоб студенту розвиватися і зростати гармонійно, дуже важливо вміти сформулювати власну думку.

В процесі навчання математики сьогодні впроваджуються такі основні інноваційні педагогічні технології: інтерактивні, проектна, організації групової навчальної діяльності, диференційованого навчання.

Сутність інтерактивних технологій у тому, що навчання відбувається шляхом взаємодії всіх, хто навчається. При застосуванні інтерактивних технологій, як правило, моделюються реальні життєві ситуації, пропонуються проблеми для спільного вирішення, застосовуються рольові ігри. Тому інтерактивні технології найбільше сприяють формуванню в студентів практичних умінь і навичок, виробленню їх власних цінностей, створюють атмосферу співробітництва, творчої взаємодії в навчанні, сприяють розвитку соціальної та громадянської компетентності.

Перевагами інтерактивних технологій навчання перед іншими є те, що вони дозволяють забезпечити глибину засвоєння матеріалу, студенти освоюють усі рівні пізнання (знання, розуміння, застосування, аналіз).

Основними недоліками інтерактивних технологій є те, що засвоєння незначного обсягу інформації потребує значного час. Викладач має менший

контроль над обсягом і глибиною вивчення, часом і ходом навчання. Результати роботи студентів менше передбачувані.

Використання Інтернет-ресурсів перекладає на якісно новий рівень підготовку і проведення занять, відкриває широкі можливості. Комп'ютерні технології і, перш за все, Інтернет, не просто ще один технічний засіб навчання, а якісно нова технологія. Специфіка технологій Інтернет полягає в тому, що вони надають величезні можливості вибору джерел інформації та головною перевагою є можливість швидко знайти потрібну інформацію. Використовувати Інтернет-ресурси можна при проведенні занять-практикумів.

Зокрема, використання методу проектів на заняттях дозволяє створити на занятті дослідницьку, творчу атмосферу. При цьому кожен студент залучений до активного пізнавального процесу, в основі якого — співпраця. Студент у процесі роботи над навчальним проектом осягає реальні процеси, об'єкти, проживає конкретні ситуації, залучається до проникнення вглиб явищ, процесів і конструювання нових об'єктів. У методі проектів дуже важливо показати студентам їх особисту зацікавленість в отриманні знань, які можуть і повинні стати їм у пригоді їм у житті. Щоб реалізувати цей принцип, необхідно розглядати проблему, взятую з реального життя, знайому і значущу для студента проблему, для вирішення якої необхідно застосувати не тільки отримані знання, а й нові, які належить набути. Робота над проектом цікава і водночас складна. Для її спрощення пропоную схему реалізації проекту зі змістом діяльності як викладача, так і студента із зазначення кінцевого терміну підготовки кожного етапу. Оскільки метод проектів дозволяє оцінити, на мою думку, здебільшого практичні навички роботи, необхідно поєднувати його з тестуванням, метою якого є перевірка теоретичного матеріалу.

Щоб уникнути перевантаження й активізувати пізнавальну діяльність студентів, викладачеві на заняттях більше уваги слід приділяти організації групової роботи. Можна групам запропонувати виконати задачі, які мають практичне значення, які є на ЗНО з математики.

Можна констатувати, що для підвищення ефективності навчання на заняттях математики варто розумно комбінувати як традиційні інтерактивні форми і методи, так і новітні інноваційні методи. Саме таке поєднання у навчальному процесі надає змогу створення на занятті природного середовища, допомагає активізувати творчу уяву студентів, розвиває їхнє мислення й формує в них навички, необхідні для сучасного суспільства.

Вважаю, що саме застосування Інтернету, методу проектів та тестових технологій на заняттях математики дозволяє реалізувати більшість завдань, які ставить викладач, готуючись заняття.

На мою думку, метод проектів — це найсучасніша освітня технологія практичного значення, а Інтернет-технологія дієва і має хороші результати. Застосування групової форми організації пізнавальної діяльності на заняттях у поєднанні з іншими формами і методами дає можливість викладачеві значно підвищити ефективність навчально-виховного процесу.

Вищеописаний досвід може бути запропонований для використання у роботі викладачів математики коледжів. Елементи досвіду можуть бути використані і викладачами споріднених дисциплін природничого та фізико-математичного циклів.

ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

**Л.І. Девятьярова, викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

«Дуже важливо, щоб мислення учнів ґрунтувалося на дослідженні, пошуках, щоб усвідомленню наукової істини передувало нагромадження, аналіз, зіставлення і порівняння фактів. Спостерігаючи явища і картини природи, дитина оволодіває формами й процесами мислення, збагачується поняттями, кожне з яких сповнюється реального змісту причинно-наслідкових зв'язків, помічених гострим зором допитливого спостерігача».

В.Сухомлинський.

Сучасна освіта - це цілеспрямований вплив викладача на студента з метою навчання та виховання. Задача сучасної освіти – використовувати у процесі навчання всі особливості студента, та направити їх у сторону придбання професійного досвіду і соціальної адаптації; тим самим, збільшуючи його компетентну здатність, конкурентоспроможність на ринку праці.

Тому в 20 ст. склалися нові типи навчальної та виховної діяльності: проектна, пошукова, дослідницька, експериментальна. Вони стали дуже популярними. Сьогодні сучасний світ спілкується «мовою проектів» в навчальних закладах та на побутовому рівні. Актуальність формування пошуково-дослідницьких компетенцій у студента полягає у тому, що він, на сьогоднішній день, має бути дослідником, оскільки саме він, здобувши спеціальність, повинен буде здійснювати аналіз, підбирати вигідні умови праці, сировину, обладнання, рецептури. В результаті насичення учбового процесу пошуково-дослідницькими завданнями студенти отримують нові знання, вміння та навички, які пов'язані з рішенням конкретної проблемної ситуації. Це спонукає студента до систематичної роботи з довідниковою літературою та іншими альтернативними джерелами інформації.

Пошуково-дослідницька діяльність – це сукупність знань в певній галузі, структури проектів ,вирішування проблеми на основі висування та обґрунтування гіпотез, формулювання мети діяльності, планування, здійснювання збору і аналізу необхідної інформації, виконання експериментів, представлення результатів дослідження у вигляді закінченого продукту: плану, проекту, моделі, пропонування шляхи вирішення проблеми

На базі Одеського технічного фахового коледжу ОНАХТ запроваджуються різноманітні організаційні форми пошуково-дослідницьких технологій навчання. Ефективними засобами формування пошуково-дослідницької

діяльності є: ігрові, практично-орієнтовані, інформаційні, дослідницькі проекти та змішані заняття. Прикладом ігрового проекту може стати проведення заняття - конкурсу з відповідних дисциплін. У формі імітаційної організації роботи заводських, технологічних лабораторій, аукціонів, КВК. Мета ігрового проекту - сформувати вміння та професійні навички по застосуванню синтезу знань, практичній роботі з обладнанням, хімічним посудом, реактивами. Такі заняття направлені на розвиток навичок планувати, формулювати свої думки, розрахувати необхідні значення техно-хімічного контролю, показники якості напівфабрикатів, готової продукції. Отримані розрахові дані студенти мають сформувати в таблиці та побудувати аналітичні графіки, зробити висновки. Ігровий проект припускає поділ студентів на команди з метою підсилення конкурентного змагання між студентами. Кожна команда презентує своїх учасників, як працівників різних відділів, вказує на їх професійні якості та досягнення.

Ефективно використовуються також позааудиторні форми організації пошуково- дослідницької роботи студентів: участь у наукових гуртках, студентському науковому товаристві, дослідницьких проектах, олімпіадах, конференціях. Така діяльність носить фаховий характер, об'єднує студентів подібних спеціальностей, проходить під керівництвом викладача, куратора, зав.відділення та викликає у студента жваву зацікавленість предметом.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

**О.П Хіль – викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Актуальність. Основна мета навчання іноземної, зокрема англійської мови – це розвиток комунікативної компетентності, вміння здійснювати іншомовне спілкування в залежності від ситуації. Згідно освітньому стандарту з іноземної мови, вивчення англійської мови направлено на розвиток іншомовної комунікативної компетентності в сукупності всіх її складових: речової, мовленнєвої, соціокультурної й навчально-пізнавальної. Отже, оновлена навчальна програма з іноземних мов диктує новий підхід до навчання, сутність якого полягає в перегляді методики навчання окремих аспектів мовленнєвої системи, а саме забезпечення соціокультурної спрямованості навчання. При формуванні соціокультурного аспекту при вивченні іноземних мов особливе значення набуває використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій. Стрімкий розвиток інноваційних цифрових технологій в умовах подій, які у світі внесли свої корективи в освітній процес, сприяють більш ефективному використанню в навчальному процесі сучасних засобів і методів передавання знань. ІТ-технології призвели до значних змін в освітньому процесі,

в якому нові засоби навчання виступають ефективним інструментом підвищення якості освіти при вивченні англійської мови.

Мета цієї роботи визначити особливості використання інформаційно-комунікативних технологій у процесі навчання англійській мові та сформувати умови для їх більш ефективного впровадження. Завдання цієї роботи визначити зміст поняття інформаційно-комунікативних та цифрових технологій, проаналізувати зміст методики викладача стосовно формування інформаційно-комунікативних та цифрових умінь та навичок у студентів на заняттях англійської мови та надати методичні рекомендації щодо формування інформаційно-комунікативних та цифрових умінь та навичок у студентів.

Основна частина. Отже, упровадження сучасних інформаційно-комунікативних та цифрових технологій у навчальному процесі створює нові можливості реалізації принципів індивідуалізації та диференціації навчання, позитивно впливає на розвиток пізнавальної діяльності студентів, їхньої творчої активності, свідомості, реалізує умови переходу від навчання до самоосвіти. Нині проблема організації такого навчання у навчальних закладах набуває особливої актуальності та значимості. На сьогоднішній день викладачам довелося усвідомити необхідність і актуальність більш активнішого використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в умовах змішаного чи дистанційного навчання.

Кількість технологій, які використовуються під час навчання англійській мові, стали надзвичайно різноманітними та ключовими в мовній практиці. Використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях англійської мови забезпечує імітацію іншомовного середовища, створює умови для аутентичного спілкування, дозволяє враховувати індивідуальні особливості студентів, дає можливість підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови.

Практика показує, що викладачі та студенти можуть мати зовсім різний рівень досвіду в інформаційно-комунікаційних технологіях. Ставлення до використання цифрових технологій в освіті існує різне. Хоча доступ в світі до цих технологій постійно збільшується як в середині, так і між країнами, все ще існує “цифровий поділ”. Сьогодні абсолютно очевидним є той факт, що технології можуть докорінно змінити навчальний процес, а в деяких випадках вони скоріше використовуються для формування лінгвістичних, соціальних та культурних компетентностей. Вивчення іноземної мови за допомогою цифрових технологій є найбільш успішним, коли вони повністю інтегруються в загальний процес навчання та використовується як міждисциплінарний засіб, ніж додатковий набір навичок, які повинні бути засвоєними до чи під час навчання. Використання комп’ютера при вивченні іноземної мови відіграє особливу роль в самостійному навчанні на основі ігрових видів діяльності. Такий вид навчання може бути особливо ефективним через оперативний зворотний зв’язок. Досягнення студентів є найбільш відчутними, коли викладач спроможний побачити результати навчання студентів, а сам студент усвідомлює, що викладання та все, що з ним пов’язане – основа його постійного руху вперед. Сьогодні використання технології широкосмугового зв’язку має особливе

значення, оскільки вона дає змогу спілкуватися один з одним на відстані, налагодити зв'язок між носіями мови та тими, хто її вивчає та забезпечити можливості для формування міжкультурної толерантності. Цифрові технології доцільно використовувати під час організації таких мовних видів навчальної діяльності як усна практика, формування навичок читання та письма. Інформаційно-комунікаційні технології видаються особливо ефективними, коли їх інтегрують з використанням проектної технології навчання мови, де англійську мову можна засвоїти в природний спосіб через використання тематичних видів навчальної діяльності та різних навчальних дисциплін.

Висновок. Таким чином факт важливості переходу на електронні навчальні ресурси в умовах освіти не потребує додаткової аргументації. Це продиктовано не тільки цілями навчання, але також і формуванням таких важливих якостей як мотивація до навчання, уміння свідомо вибирати напрям та траєкторію навчання. При цьому перехід з традиційної форми навчання в область вільного навчального простору не простий і вимагає багато зусиль в знаходженні оптимальних методів та механізмів управління даним процесом. Використання інформаційно-комунікативних методів навчання повинно привести до якісної зміни навчання. Різноманіття ресурсів електронної складової змішаного навчання, останні досягнення в галузі цифрових технологій відкривають перед викладачами англійської мови широкі можливості для подальшого вдосконалення навчального процесу та підвищення якості здобуття знань. Використання цифрових технологій у мовній освіті виступає одним з перспективних напрямків інформатизації освітнього процесу.

Література:

1. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 6 – 36.
2. Практикум з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах (на матеріалі англійської мови): Посібник для студентів/Кол. авторів під керівництвом С.Ю. Ніколаєвої і Г.С. Бадаянц. – К.: Ленвіт, 2001. – С. 9-18.
3. Ітельсон Є.І. Методика навчання англійської мови в середній школі: Практичний посібник для вчителів. – К.: Рад. шк., 1969. – С. 3 – 15.
4. Агапова О. И. О трех поколениях компьютерных технологий обучения в школе / О.И. Агапова, О.А. Кривошеев, А.С. Ушаков // Информатика и образование. – 1994. – №2. – С.34-40.
5. Голубева Т. И., Репина С. О. Применение информационных технологий в обучении иностранному языку / Т. И. Голубева, С. О. Репина. – Оренбург: ГОУ ОГУ, 2004. – 167 с
6. Gryshchenko Y. Motivating Potential of Online Professional Courses in Studying English at Technical University // Archive. – 2017. – Vol.: 6, No.1.– P. 102-106

ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛADOVA НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

**О.В. Муравський – викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Гуманітарні дисципліни, що викладаються у фахових коледжах є здебільшого дисциплінами розвитку загальної та світоглядної ерудиції й національно-патріотичного виховання. У цьому зв'язку, суттєве місце в плані вивчення і освоєння студентами навчальних гуманітарних дисциплін має також пошуково-дослідницька робота. Її включення у систему викладання гуманітарних дисциплін передбачено як сутністю й специфікою самих цих предметів, так і базується на рекомендаціях і постановах Міністерства освіти і науки України. Тим більше, що протягом перших двох років навчання студенти коледжів засвоюють стандартну шкільну програму старших класів і через це на них поширюються вимоги, які є аналогічними до середніх загальноосвітніх шкіл.

У чому ж сутність пошуково-дослідницької роботи як складової навчально-виховного процесу? Відповідь на це питання слід розділити на три категорії – охоплення, мета і технології.

Звісно, що загальною, тобто такою, що стосується всіх студентів коледжу, пошуково-дослідницька робота бути не може. Її здійснення можливе виключно в середовищі обмеженої, зацікавленої предметом групи студентів, інтелектуальний рівень яких дозволяє її використовувати. Така ж сама практика існує і в загальноосвітніх середніх школах. Відбір таких студентів подвійний. З однієї сторони викладач пропонує зайнятися пошуково-дослідницькою роботою конкретному студенту чи групі студентів, а з іншої – це ініціатива самих студентів. Як показує наша практика і тотожна практика загальноосвітніх шкіл, відсоток студентів, які спроможні і мають бажання займатися пошуково-дослідницькою діяльністю базується в межах 5-8 відсотків. Причому їх мотивація в даному аспекті абсолютно різна. Це і персональна зацікавленість предметом чи конкретною темою, бажання проявити себе краще ніж їх однокласники, вплив викладача та бажання отримати більш високий бал. Вважаємо, що будь яка мотивація в плані залучення студентів коледжу до пошуково-дослідницької роботи є позитивною, що однаково корисно впливає як на конкретного студента, так і на групу взагалі.

Мета пошуково-дослідницької роботи в коледжі стосовно предметів гуманітарного циклу теж різна. З педагогічної точки зору, це залучення студентів до більш ретельного, не стандартного засвоєння, як навчального матеріалу чи окремих його тем, так і задоволення власної зацікавленості аспектами, які в початкову програму не входять. З психологічної точки зору, це спроба студентів коледжу продемонструвати себе на більшому рівні, ніж рівень навчального закладу. Вихід студентів з певними роботами на Малу академію наук чи інші конкурси вкрай позитивно впливає на їх становлення як особистостей, які здатні не тільки обрати і представити власні напрацювання, а також їх відстоювати.

Не слід скидати з рахунків і виключно науково-просвітницьку сторону питання. Не поодинокими є випадки, коли студенти піднімають проблеми, які в сучасній науці розкриті недостатньо. Причому розкривають їх в такому аспекті, що з'являються нові підходи до подальшого дослідження вже фахівцями. І ось тут, велике значення має не тільки фах і професіоналізм, а також уважне ставлення викладача до своїх підопічних, спроможних у вірному напрямку зорганізувати, підтримати і розкрити відповідний інтерес студента.

Особливе місце в плані пошуково-дослідницької діяльності мають технології, тобто ті практичні підходи, завдяки яким і здійснюється даний процес. В нашій практиці на сучасний момент головними технологіями пошуково-дослідницької роботи є: підготовка рефератів по особливим вимогам викладача і зацікавленості студента, створення презентацій, що мають для широкого студентського загалу просвітницький характер, підготовка дослідницьких проектів, створення різноманітних конкурсних робіт.

В цілому, на сучасному етапі, будь який підхід до пошуково-дослідницької роботи слід оцінювати схвально, навіть якщо в результаті на виході є студентська робота здебільшого локального і навіть дещо примітивного характеру. В ситуації загальної і соціальної пасивності, будь яке прагнення студента здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність слід лише вітати.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

**М.В.Ткач- викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Володіння іноземною мовою стає невід'ємною якістю культурної, освіченої, всебічно розвиненої особистості. Інформаційно-комунікативні технології – це та система навчання, яка з'явилась у відповідь на вимоги часу, і тому стрімкий перехід сучасного суспільства до ери глобальної комп'ютеризації не може не викликати змін у викладанні іноземних мов, метою яких є прискорення процесу засвоєння мовного матеріалу при мінімальних енергетичних затратах, оновлення змісту та методів застосування інноваційних підходів до викладання іноземної мови.

Розвитку іншомовної комунікативної компетенції під час навчання іноземній мові сприяє використання інформаційно-комунікативних технологій.

Використання інформаційно-комунікативних технологій дозволяє зробити процес навчання мобільним, диференційованим та індивідуальним, спонукати шукати нові, нетрадиційні форми та методи навчання, які зорієнтовані на активну пізнавальну діяльність учнів і студентів. Застосування комп'ютерних тестів та діагностичних комплексів дозволяє вчителю за короткий час отримувати об'єктивну картину рівня засвоєння матеріалу, що вивчається, і

своєчасно його скоректувати, а учню відразу після виконання тесту отримати об'єктивний результат із зазначенням помилок.

Комп'ютеризоване навчання іноземним мовам має цілий ряд переваг, серед яких основними є індивідуалізація навчання, можливість визначення глибини і послідовності засвоєння вивченого матеріалу; варіативність застосування на різних етапах навчання; полегшення процесу сприйняття та запам'ятовування навчального матеріалу; розгалуження послідовності навчання на основі аналізу помилок студента; формування самооцінки студентів та створення умов для їхньої самостійної роботи. Усі перелічені переваги комп'ютерних технологій у навчанні допомагають вирішити основне завдання мовної освіти – формування іншомовної компетенції.

Питання використання ІКТ розробляли такі вітчизняні та зарубіжні дослідники як В. Андрущенко, Н. Балик, Ю. Батурін, Р. Гуревич, В. Олійник, В. Кухаренко, В. Редько, Н. Вовковінська, О. Войченко, В. Іштуків, О. Данилова, І. Булах, Е. Полат, А. David, R. Williams, С. Maclean, P. Ross та інші. У працях цих авторів розглянуто шляхи підвищення ефективності навчання з використанням ІКТ, специфіка використання програмних засобів у навчальному процесі, теоретичні та методичні засади дистанційного навчання.

В умовах глобалізації сучасного світу дедалі важливу роль серед ІКТ відіграють мережеві технології, а саме можливості мережі Інтернет.

Одним із напрямів використання ІКТ у сфері освіти є мультимедійні технології. Дослідники визначають мультимедійні технології як спектр інформаційних технологій, що використовують різноманітні програмні засоби комп'ютерних технологій з метою найбільш ефективного впливу на користувача. Арсенал мультимедія-технологій включає анімаційну графіку, відеофільми, звук, інтерактивні можливості, використання віддаленого доступу і зовнішніх ресурсів. Мультимедійні засоби можуть бути джерелом нової навчальної інформації, матеріалу для виконання самостійної роботи чи перевірки знань, ілюстрацією до вже відомого матеріалу.

Розширення можливостей навчального процесу при вивченні іноземної мови спирається на широке використання мультимедійних презентацій. За оцінками психологів при подачі інформації на слух або письмово рівень її сприйняття відбувається в межах 12 – 25 %, але коли ця інформація передається за допомогою презентації, у якій поєднується аудіо й візуальне подання матеріалу, то сприйняття зростає до 65% інформації. Публікації та презентації у програмах MS Publisher та MS Power Point допомагають вчителю розробити цікавий наочний матеріал до будь-якої теми, контекстуалізувати мову, створити проблемну ситуацію, а студенту або учневі розкрити свій творчий потенціал, сформулювати вміння користування словником та довідковою інформацією, читати з метою вибіркового отримання інформації, розвинути навички монологічного та діалогічного мовлення, точного та стислого викладу думок, відпрацюванню граматичних навичок.

Використання мультимедійних засобів у навчанні іноземної мови за професійним спрямуванням дозволяє моделювати будь-яку мовну ситуацію, в

якій закріплюються фахова лексика і мовні звороти, та інтегрувати професійні аспекти до процесу навчання. Поєднання інформаційних матеріалів різних форматів дає змогу максимально унаочнити навчальний матеріал, створити спеціальне мовне чи фахове середовище, що сприяє більш якісному засвоєнню матеріалу. Інтеракція студентів з пошуковими системами, порталами, серверами загального та спеціалізованого характеру та з носіями англійської мови значно підвищує мотивацію студентів до навчання, покращує формування мовленнєвих навичок, дає можливість студентам активізувати навчальний матеріал в режимі самопідготовки, підвищити якість навчання.

Сучасний стан розвитку навчання англійській мові пропонує вчителю величезний набір методичних та дидактичних матеріалів. В першу чергу, це автентичні навчально-методичні комплекси видавництва Великої Британії: Oxford University Press, Pearson Longman, Cambridge University Press, Express publishing. Ці підручники націлені на навчання через комунікацію, природну ситуацію, на особистісно-орієнтований підхід до кожного учня. Вони містять не лише аудіо матеріали, а й мультимедійні додатки, які пропонують велику кількість інтерактивних вправ для відпрацювання мовних (лексика, граматики) та мовленнєвих (аудіювання, читання, письмо, усне мовлення) навичок, які можуть бути використані як на занятті так і для самостійної роботи. Специфічними особливостями їх є використання комплексу засобів представлення інформації: тексту, графіки, звуку, відео; індивідуалізація навчання; адаптивність; моделювання завдань та контроль виконання. Вони забезпечують введення навчального матеріалу, моделювання ситуацій спілкування, організацію ігрових завдань, контроль і оцінку знань, дозволяючи використати всі види наочності.

Впровадження інформаційно-комунікативних та цифрових технологій у процес мовної освіти сприяє підвищенню мотивації вивчення мови, формуванню стійкої пізнавальної активності, розвитку критичного та творчого мислення, здібностей і готовності до самостійного вивчення мови, індивідуалізації навчання, інтенсифікації, здатності до співпраці, збільшенню обсягу лінгвістичних і культурологічних знань, формуванню навичок іншомовного спілкування в конкретних професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях. Використання вищезазначених технологій під час навчання іноземній мові дозволяє побудувати нову модель навчання, де домінантне місце належить студентові або учневі, сутністю навчання є не лише передача інформації, а навчання самостійно здобувати знання, вдосконалювати комунікативні вміння та навички, в основі – співпраця викладача та студента/учня.

Список літератури:

1. Андрущенко В. Інформаційні технології в системі інноваційної освіти / В.Андрущенко, А.Олійник // Вища освіта України: Теоретичний та науково-методичний часопис. – 2008. – № 3. – С. 5-16.
2. Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: Навч.посіб./ О. П. Буйницька. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 117 с.

3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 351 с.

4. Інноваційні технології навчання іноземних мов професійного спрямування: тези доп. Наук.-метод.семінару. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 74 с.

5. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов / Л.І. Морська – Тернопіль: Астон, 2008. - 346 с.

6. Плугатарьова О.І. Використання Інтернет-контенту під час вивчення іноземної мови / О. І. Плугатарьова // Англійська мова та література. – 2011. - № 11. С. 14.

7. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. праць. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2000. – 486 с.

ІV. КАДРОВА ПОЛІТИКА ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ – ЗАПОРУКА УСПІХУ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

**Ф.А. Трішин, проректор з НП та НР, к.т.н., доцент,
Н.О. Дец, директор НЦООП, к.т.н., доцент,
Л.О. Ланженко, начальник НМВ НЦООП, к.т.н., доцент,
Л.Д. Риженко, методист вищої категорії НМЦЗЯВО,
ОНАХТ**

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави.

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору [1].

Світ не стоїть на місці, розвиваються технології, з'являються нові винаходи, і, відповідно, нові можливості. Важливою умовою для життя в суспільстві є швидка адаптація до нової інформації. Передові країни світу змінюють освітню систему, дотримуючись концепції навчання протягом усього життя з такими елементами:

- можливість навчатись у будь-якому віці;
- отримання максимальних умінь та навичок;
- формальна й неформальна освіта.

Сучасне суспільство вимагає тримати мозок в тонусі, адже поки ми його тренуємо, доти є молодими. Проте просто вчитись недостатньо, бо теоретичні знання ніщо в порівнянні з практикою. Тому щойно отриману інформацію варто практикувати протягом тривалого часу, щоб досягти досконалості [3].

Тому для педагогічних працівників також так важливе навчання впродовж життя. Таке навчання впливає на професійне зростання педагогічного працівника.

Для того, щоб атестуватись, кожен педагогічний працівник має пройти підвищення кваліфікації, що і є однією з форм навчання впродовж життя.

У Законі про освіту (стаття 50) визначено, що атестація педагогічних працівників - це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників, за результатами якої визначається відповідність педагогічного працівника займаній посаді, присвоюються кваліфікаційні категорії, педагогічні звання.

Атестація педагогічних працівників – одне з найважливіших і найскладніших управлінських та методичних питань. Атестацію слід розглядати як складову частину педагогічної й управлінської діяльності закладу освіти, що здійснюється протягом усього міжатестаційного періоду.

Для закладу освіти дуже важливо якісно організувати атестацію педагогічних працівників – перспективне та поточне планування підготовки до атестації педагогічних працівників, дотримання етапів її проведення, відпрацювання загальних вимог та критеріїв оцінки результативності професійної діяльності педагогів, що дозволяють об'єктивно оцінювати кожного, хто атестується.

Залежно від того, які виклики стоять перед закладом освіти в умовах жорсткої конкуренції педагогічні працівники теж мають перебудовувати свою роботу.

Важливим джерелом педагогічного досвіду є впровадження сучасних педагогічних технологій, завдяки чому формується інноваційна культура педагогів. Педагогічні працівники повинні мати системні змістовні знання, уміння та застосовувати їх в освітньому процесі.

Атестація педпрацівника – це своєрідний іспит для педагога, який покликаний надавати допомогу всім учасникам освітнього процесу. А це досягається за умови створення достатньої матеріально-технічної бази, високого рівня навчально- та науково-методичної роботи, ефективного менеджменту освітньої діяльності.

При присвоєнні (підтвердженні) кваліфікаційних категорій мають встановлюватись вимоги до рівня професійної підготовки та кваліфікації педагогічних працівників. Педагогічний працівник повинен:

- мати повну вищу освіту;
- бути здатним створювати умови для розвитку освітнього процесу;

- володіти широким спектром стратегій освітньої діяльності;
- застосовувати нестандартні форми організації роботи педагогічної діяльності;
- знати основи педагогіки, психології;
- лаконічно, образно, виразно і доступно ознайомлювати учасників освітнього процесу з новою інформацією;
- володіти технологіями творчої педагогічної діяльності, використовувати інформаційно-комунікаційні технології, цифрові освітні ресурси в освітньому процесі;
- постійно вдосконалювати свій професійний рівень;
- активно й ефективно застосовувати та поширювати у професійному середовищі інноваційні освітні методики і технології, педагогічні засоби;
- упроваджувати передовий педагогічний досвід в освітньому процесі;
- продукувати оригінальні, інноваційні ідеї;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу;
- вміти вирішувати педагогічні проблеми, аргументувати свою позицію;
- дотримуватися педагогічної етики, моралі;
- мати відповідний педагогічний стаж.

Використані джерела інформації:

1. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)
2. Типове положення про атестацію педагогічних працівників, наказ Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (зі змінами від 20.12.11 та 08.08.13)
3. Електронний ресурс. Освіта впродовж життя: чому важливо не зупинятись вчитись, <http://gameblog.woc.org.ua/osvita-vprodovzh-zhyttia/>

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ

**С.В.Волянська – викладач,
ВСП ОТФК ОНАХТ**

Однією із основних задач сьогодні щодо вимог освітнього процесу у навчальних закладах фахової передвищої освіти є забезпечення шляхів удосконалення якості освіти за допомогою ефективного впроваджуються в навчальний процес цифрових інструментів, як складової в якості освіти.

Глобальна пандемія суттєво змінила умови та можливості взаємодії викладачів та студентів в процесі навчання. Традиційні форми навчання, коли викладач має безпосередній контакт зі студентами, за новими умовами повинні бути замінені на дистанційні. Сучасна освітня реформа фокусується на трьох напрямках: нова педагогіка, нові навчальні середовища та цифрове навчання.

Метою є покращення навчальних досягнень, формування компетентностей викладачів, які відповідають вимогам потреб сучасності та майбутнього часу,

оновлення педагогіки шляхом експериментів та перетворення навчання в натхненний процес, який відбувається протягом життя.

Використання цифрового навчання під час навчального процесу в коледжі та нові комп'ютерно орієнтовані навчальні середовища (КОНС) поза навчального закладу вимагають від викладачів нового педагогічного підходу для роботи з здобувачами освіти. Для підтримки здатності викладача працювати в таких умовах, забезпечено процес їхнього безперервного професійного навчання. Керівництво коледжів слідкує, щоб усі цифрові матеріали та послуги в навчальному закладі були педагогічно доречними та стимулювали здобувачів освіти до навчання. Викладачі заохочуються до педагогічних інновацій, а найкращі практики пропонується поширювати між колегами. Цифрове навчання на основі гри розглядається на національному рівні як основний підхід до навчання.

В Україні є декілька базових навчальних центрів з дистанційною формою навчання для стажування та отримання доступу до унікальних дистанційних курсів та тренінгів. Це є Prometheus, Все освіта, На урок, Академія цифрового розвитку — проекти масових відкритих онлайн-курсів.

На сьогоднішній день цифрові навчальні матеріали нерідко безпосередньо пов'язані з навчальними платформами через інтерфейси. Це дозволяє гнучко переносити дані навчального матеріалу на навчальну платформу, і навпаки. На додаток до цього багато нових платформ цифрових навчальних матеріалів включають інструменти для оцінки, спілкування та зворотного зв'язку тощо. Наведемо приклади навчальних платформ, кожна з них має свої особливості тому можна обрати більш зручну для себе.

Найбільш популярні платформи для створення дистанційного навчання:

- 1 **Moodle** — об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище.
- 2 **ICloud** — навчальна хмара.
- 3 **Google disk** – це віртуальна хмара для зберігання матеріалу.
- 4 **Google classroom** - імпровізований клас.

G Suite for Education - пакет хмарних додатків Google для побудови інформаційно-освітньої структури закладу освіти.

Всі учасники "G Suite for Education" працюють під корпоративним обліковим записом навчального закладу на підставі Домена + G Suite for Education + рекомендацій МОН.

Переваги застосування в навчальному процесі ефективні рішення для комплексного впровадження в діяльність закладу освіти: G Suite for Education для хмарної взаємодії:

- можливості застосування цифрових інструментів Google для організації взаємодії, спільної діяльності, ефективної комунікації в освітній діяльності;
- в середовищі Google Клас для забезпечення будь-якої форми освітнього процесу: очної, дистанційної, очно-дистанційної;
- ефективні моделі використання Google Meet для проведення індивідуальних, групових, масових відеозустрічей.

- 5 **YouTube** – відео платформа.
- 6 **Telegram або Viber** – додаток – месенджер.
- 7 **Google meet (Zoom)** – он-лайн платформа для проведення відео занять.
- 8 **Skype** – програмне забезпечення.
- 9 **МІЙ КЛАС** - Електронна освітня платформа.
- 10 **PADLET** – мультимедійний ресурс.
- 11 **LEARNING APPS** – конструктор інтерактивних завдань.
- 12 **CLASSTIME** – онлайн - сервіс для навчання.

Отже, освіта в Україні, як і за кордоном. Перебуває на етапі змін і вдосконалення. Тому до сучасних викладачів вимоги відповідні. Сучасний науково-педагогічний працівник має бути творчим й активним, орієнтований у всьому новому і прогресивному. Навчальний процес має відбуватися як творчий процес, який переходить у мистецтво, визначатиметься новаторством, то всі учасники навчальної діяльності тільки виграють. Такі викладачі будуть затребувані у будь-якому закладі, а студенти у таких викладачів будуть мати міцні знання.

Коледжам слід створити умови і можливості для вдосконалення фахової майстерності, запроваджувати програми, спрямовані на вдосконалення професійних вмінь недостатньо кваліфікованих викладачів, а також сприяти формуванню атмосфери, в якій професійні вміння викладачів будуть належно оцінені та заохочувані як оточуючими, так і ними самими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Р.: Вол. обереги, 2011. № 2. С. 552.
- 2 Морозов М.Н., Герасимов А.В., Курдюмова М.Н. Системы совместной учебной деятельности на основе компьютерных сетей. Образовательные технологии и общество. Т. 12, 2009. № 1. С.310-323.
- 3 Редько В.В. Інтерактивні технології навчання. Рідна школа, 2011. № 8 – 9. С. 28 – 36.
- 4 Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. К.: Либідь, 2003. С. 560
- 5 <https://www.digitalacademy.in.ua>

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

**Н.О. Нічик, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»**

Педагог – довірена особа суспільства, якій воно ввіряє найдорожче і найцінніше – дітей, свою надію, своє майбутнє. Доля дітей в руках педагога, в його золотому серці, він має бути джерелом радісного пізнавального і морального зростання своїх вихованців. Жодна інша професія не ставить таких вимог до людини. Люди цієї справи зобов'язані бути яскравими, неповторними особистостями, носіями загально людських цінностей, глибоких і різноманітних

знань, високої культури. Наша професія не зовсім звичайна. Ми зайняті готуванням нашого майбутнього, ми виховуємо тих, хто завтра перемінить нинішнє покоління. Ми працюємо із "живим матеріалом", псування якого прирівнюється майже до катастрофи. Діяльність педагога - це всякий раз вторгнення у внутрішній світ вічно мінливого, суперечливого, що зростає. Потрібно завжди пам'ятати про це, щоб не поранити, не зламати дитячі душі. Ніякими підручниками не можна замінити співдружність педагога з дітьми. Проблема збереження та зміцнення психологічного здоров'я педагога є особливо актуальною в умовах сьогодення, коли кількість стресогенних чинників у професійній діяльності педагога постійно зростає. Сформувані емоційну адекватність та поведінкову гнучкість, забезпечити механізми свідомої саморегуляції педагога, створити розвивальне середовище для відновлення його здоров'я - це ті першочергові завдання, на які варто звернути особливу увагу. Якщо педагог врівноважений та спокійний, має гарний настрій та вміє контролювати свої емоції та реакції за будь-яких умов, то це позитивно впливає також на студентів професія педагога ставить доволі високі вимоги щодо здоров'я фахівця, особливо психологічного. Педагогічна діяльність передбачає наявність у педагога витримки, кмітливості, швидкості реакції, емоційної врівноваженості, вміння володіти своїми почуттями тощо. Традиційно супутниками педагогічної діяльності є дратівливість, тривожність, надмірна схвилюваність, почуття безнадійності, невпевненості, постійне переживання, почуття провини за щось невиконане, що позначається на психічному та психологічному здоров'ї фахівця.

Професійне здоров'я - це цілісний багатовимірний динамічний стан організму, що дає педагогу змогу максимально продуктивно реалізувати свій потенціал у педагогічній діяльності, протидіяти негативному впливу професійних чинників, пов'язаних з цією діяльністю (нерівномірність навантаження, високе нервово-емоційне напруження, можливість виникнення конфліктних ситуацій, нерегламентований графік роботи тощо). Професійне здоров'я педагога позначається на здоров'ї його студентів і на результатах усієї навчально-виховної роботи. Стан професійного здоров'я педагога впливає на студентів на всіх рівнях: емоційно-психологічному, біоенергетичному, інформаційному, виховному. Педагог із низькими показниками здоров'я не може забезпечити учневі необхідний рівень уваги, індивідуальний підхід, ситуацію успіху. Він не зможе займатися і вихованням культури здоров'я студентів, оскільки у цій роботі необхідний особистий приклад.

Стан здоров'я педагога позначається на результатах усієї навчально-виховної роботи, впливає на стабільність результатів праці, забезпечує високий рівень професіоналізму, визначає самоефективність його особистості. Крім того, від професійного здоров'я значною мірою залежить стан здоров'я студентів, їхнє соціально-психологічне благополуччя, «життєстійкість».

Професія педагога належить до професій підвищеного ризику за частотою виникнення невротичних і психосоматичних розладів. У педагогів спостерігається чи не найвищий рівень «накопичення» важких форм неврозів.

Серед педагогів поширені синдром «емоційного вигорання», емоційна нестійкість, дисгармонійність особистості. Деадаптуючими факторами є соціальна незахищеність, неprestижність педагогічної професії, труднощі професійної міжособистісної взаємодії в конфліктогенних ситуаціях, інформаційні перевантаження, багатофункціональність соціально відповідальної діяльності.

Чинниками ризику для професійного здоров'я є висока емоційна затратність і стресовність педагогічної діяльності. Поняття «професійне здоров'я педагога можна визначити як інтегральну характеристику функціонального стану організму, глобальний психічний стан особистості, для якого характерна динамічна гармонійність внутрішніх переживань і пов'язані з цим ефективність та успішність педагогічної діяльності, здатність протистояти негативним факторам, що супроводжують цю діяльність. Цілісність професійного здоров'я визначається взаємодією фізичного, психічного, соціального та духовного аспектів здоров'я.

Комплексний аналіз критеріїв кожної із складових здоров'я дав змогу виділити їх стосовно професійного здоров'я педагога. Педагог вважається здоровим, якщо у нього гармонійно розвиваються потенційні фізичні і творчі сили, що роблять його зрілим і компетентним фахівцем, працездатним і активним суб'єктом життя і професійної діяльності. Для таких педагогів характерні, насамперед: психічна рівновага, високий рівень адаптації, гармонійні стосунки з оточенням, цілеспрямованість, плановість і впорядкованість своїх дій, упевненість у собі, почуття професійного обов'язку, оптимізм, адекватна самооцінка, адекватний рівень домагань, конгруентність, креативність, критичність мислення, пріоритет духовних цінностей, автономність, внутрішня узгодженість.

Індивідуальне здоров'я педагога, як і будь-якої людини, складається з фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я.

Фізичне здоров'я відіграє важливу роль у професійній діяльності педагога. Щоб спрямувати студентів на фізичне виховання й самовиховання, дотримання ними здорового способу життя, педагог повинен бути сам фізично здоровим.

Психічне здоров'я - це стан душевного добробуту, який характеризується відсутністю хворобливих психічних явищ і забезпечує адекватну умовам довкілля регуляцію поведінки і діяльності.

Важливим для педагога є нормальний стан його психологічного здоров'я, який містить в собі невичерпні резерви творчої праці педагога. Важко переоцінити значення психологічного здоров'я для педагога, адже його професія належить до категорії соціономічних і вимагає постійного самовдосконалення, самореалізації в педагогічній діяльності, спілкування з великою кількістю людей: студентами, батьками, колегами тощо.

Відмінними ознаками морального здоров'я педагога слід визначити свідоме і відповідальне ставлення його до педагогічної праці, оволодіння скарбами культури, активного прийняття звичок, що формують здоровий спосіб життя.

Моральне здоров'я можна вважати вищою мірою людського здоров'я.

Духовне здоров'я максимально відображає рівень самореалізації особистості і характеризується такими якісними ознаками як альтруїзм, емпатія, відповідальність за долю світу. Це апогей морального здоров'я.

Соціальне здоров'я відображається через такі характеристики, як адекватне сприйняття соціальної реальності, інтерес до навколишнього світу, адаптація до фізичної та суспільної сфер, наслідування соціальних, моральних норм, наявність соціальних знань, умінь і навичок, відповідальність перед іншими, демократизм у поведінці. Ми всі - люди та характери наші різні, в кожного є свої особливості, тому і кажуть, що люди бувають різні та з усіма можна знайти спільну мову.

Педагога називають інженером людських душ, архітектором характеру, лікарем хвороб росту, тренером інтелекту і пам'яті... Цей список можна продовжити. І все це - чиста правда. Тільки, на відміну від інших професій, педагогу не дано відразу насолодитися плодами своєї праці. Педагогу потрібно працювати роками, щоб побачити предмет свого творіння, буває, минають десятиріччя і ледве – ледве починає позначатися те, що він замислив. Працівникам цієї сфери потрібно чи мало мужності та сил, щоб щоденно з посмішкою заходити у аудиторію поглядом усіх своїх неповторних вихованців і дарувати їм любов та мудрість. Нікого так часто не відвідує почуття незадоволення, як педагога, ні в якому ділі помилки і невдачі не ведуть до таких наслідків, зобов'язаний – перед суспільством, перед батьками – педагогічному правильно, тільки добре, кожна крихта людської краси – це його безсонні ночі, сивина, безповоротні хвилини його особистого щастя – так, праця педагога приносить більше користі суспільству, ніж педагогу.

ОСВІТНІ ПОСЛУГИ ЯК ТОВАР ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

**Г.В. Овсова, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»**

Надаючи освітні послуги як товар суспільного споживача в нематеріальній формі, коледж працює одночасно на двох рівнях: на ринку освіти і ринку професійних кадрів. Товаром закладу фахової передвищої освіти можна вважати освітню програму.

Освітня програма як комплекс освітніх послуг, забезпечений кадровим і матеріальними ресурсами ФПО, продається фізичним особам (студентам) та юридичним особам-роботодавцям, яким необхідні фахівці певного освітньо-кваліфікаційного рівня. Тому на ринку праці кваліфікаційні кадри - дипломовані випускники ФПО виступають як товар. Фактично ФПО пропонує обом своїм ринкам - ринку освіти і ринку праці один товар, а саме знання та вміння випускників і навички користуватись ними у повсякденній життєдіяльності. ФПО вступає зі студентами і роботодавцями в економічну угоду «гроші – товар».

На ринках праці конкурують дипломи престижних ФПО, тому головним ринковим сегментом успішного вищого навчального закладу має бути ринок праці, а товаром - дипломований спеціаліст. У такому разі випускник стає рекламою ФПО і може сприяти збільшенню набору студентів.

Комплекс маркетингу «7Р» включає всі елементи комплексу маркетингу «4Р» (product, price, place, promotion), а також такі елементи, як:

«People» - персонал, всі ті, хто прямо або побічно залучені в процес маркетингу.

«Process» - процедури, механізми та послідовності дій, які забезпечують маркетинг.

«Physical evidence» - обстановка, середовище, в якому надається послуга, продається товар.

Головна ідея цілком проста, об'єднавши всі ці елементи, автор довгострокової стратегії отримає виграшну комбінацію в боротьбі за лідерство. 7 Р - один з найсильніших маркетингових комплексів, розрахованих на продаж першу чергу послуг.

Проведення профорієнтаційної роботи згідно комплексу маркетингу освітніх послуг:

1.Послуга (Product) визначається переліком спеціальностей.

2.Ціна (Price) характеризується рівнем цін на ринку освітніх послуг, стабільністю цін під час навчання, періодичністю оплати за навчання.

3. Місце (Place) характеризується місцем розташування ФКНТІС.

4.Просування (Promotion) це профорієнтація, періодичні заходи, де студенти представляють ФКНТІС.

5. До персоналу коледжу (People) належать: викладацький склад, адміністративно - управлінський персонал, допоміжний персонал, студенти та абітурієнти.

6. Процес або спосіб надання послуг (Process) характеризується формами навчання(денна та заочна, формами організації навчального процесу, різними видами навчальних занять, різними видами практичної підготовки.

7. Матеріальне оточення (Physical Evidence) визначається матеріально – технічною базою коледжу, інформаційним забезпеченням, можливістю застосування сучасних інформаційних та мультимедійних технологій.

Аналіз моделей маркетингових стратегій.

Маркетингова стратегія коледжу повинна бути багатоваріантною, адаптованою до змін внутрішнього та зовнішнього середовищ.

Для ефективної маркетингової стратегії необхідне поєднання інтересів, з одного боку, коледж (адміністративно-управлінського персоналу, викладацького складу), а з іншого, - студентів та роботодавців.

Ефективність стратегії маркетингу коледжу залежить від достовірності та повноти інформації про маркетинг – мікс 7Р і товаром коледжу на ринку освіти та ринку праці.

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МОЖЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ

**Ольховська В.В., викладач вищої категорії,
ВСП «МТФК ОНАХТ»**

Розвиток емоційного інтелекту – запорука успішного навчання. Цілісне сприйняття навчального матеріалу відбувається тоді, коли студент не лише аналізує події, а й ставиться до них емоційно.

Першою науковою працею у сфері досліджень емоцій вважається робота Ч. Дарвіна щодо важливості емоційного прояву для виживання та адаптації, датована 1872 роком. Вчений приділяв велику увагу емоційним явищам, а саме їх зовнішньому прояву у поведінці. Так за виразом обличчя людини, особливостями її рухів та за напруженістю тіла можна визначити, що вона переживає: страх, гнів, радість чи інші емоції.

Зростання невизначеності і мінливості освітнього середовища загострює проблему гармонійного співвіднесення внутрішнього (емоційного здоров'я) і зовнішнього (професійна адаптивність) благополуччя педагога. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження ролі емоційного інтелекту педагога, його здатності до розуміння та управління емоціями.

Оскільки емоції виникають відповідно до сприйняття особистістю навколишньої дійсності та можливостей для задоволення її мотиваційно-потребнісної сфери, одна і та ж ситуація для кожного суб'єкта має свої емоційні відтінки.

Сформованість емоційного інтелекту проявляється в умінні педагога встановлювати емоційний контакт зі студентами, з кожним зокрема, створювати на занятті атмосферу взаєморозуміння і довіри, керувати почуттями та думками, а також власними психоемоційними станами, тобто вміти залишати власні емоційні проблеми поза межами колективу і не проявляти їх у професійній діяльності.

Емоції завжди існують, ми завжди щось відчуваємо. Та у коледжі часто можна почути: „Будь спокійним і серйозним! Будь раціональним!“ і не схвалюють емоційності. Зазвичай сфера студентських почуттів залишається поза колом педагогічних інтересів, але ж завдяки існуванню емоційного інтелекту людина відрізняється від сучасного комп'ютера зі штучним інтелектом.

Ефективність навчального процесу залежить не лише від здібностей студентів, але й від наявності в них емоційних переживань, від їх навченості, здатності навчатися, старанності, працелюбності і, звичайно, емоційного інтелекту.

Емоційний інтелект передбачає наявність певних якостей, формуванню і розвитку яких сприяють певні стратегії педагогів:

- Відкритість новому досвіду. Педагогічною стратегією, що забезпечує формування такої риси, є постійне розширення рольового

простору кожного студента, включаючи його в різноманітні види діяльності, що створює можливості для творчої самореалізації та накопичення досвіду соціальних стосунків.

- **Внутрішня свобода.** Для її становлення потрібно постійно створювати студентам ситуації вибору, як у навчальній так і позааудиторній діяльності. Ситуація вибору стимулює пізнавальний інтерес, почуття відповідальності та власної гідності. Вибір студентами напрямів та завдань для самостійної роботи, гнучка система організації освітнього процесу з урахуванням здібностей, нахилів, побажань, можливість реалізувати себе в обраних видах діяльності є головною умовою формування внутрішньої свободи та відповідальності особистості.

- **Емоційна стабільність та стресостійкість.** Розуміння особливостей цієї сфери, уміння здійснювати емоційний обмін під час спілкування, відчувати почуття інших, допомагати їм та самому собі у складних, емоційно напружених ситуаціях. Проблема становлення емоційної культури особистості, розвиток емпатії є нині одним з найбільш важливих завдань кожного викладача.

- **Адекватна самооцінка.** Вагомим чинником, що впливає на успішність навчальної діяльності студента є формування адекватної позитивної самооцінки, або, іншими словами, позитивного мислення. При цьому студент, який переконаний у своїй спроможності виконати поставлене перед ним завдання, засвоює новий матеріал набагато швидше і продуктивніше, ніж той, хто зневірився у своїх здібностях.

- **Рефлексивність і спонтанність.** Стратегію розвитку цієї якості є включення студентів у процес самоаналізу. Рефлексія може відбуватись на рівні усвідомлення психічних процесів та засобів оптимізації пізнавальної діяльності, аналізу моральних вчинків та соціальних ролей, що створює сприятливі умови для самоактуалізації особистості.

Педагог не може і не повинен бути байдужою людиною. Він має радіти досягненням і гідним вчинкам студентів. Викладач повинен уміти раціонально витрачати свою психічну енергію, знати як її можна поповнювати, відновлювати. Це допоможе йому усвідомлено й ефективно розподіляти власні сили протягом кожного дня, тижня, місяця, року, володіти ситуацією і собою, зберігати працездатність і оптимізм, бути упевненим у собі, і, нарешті, успішно працювати.

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

**Н.І.Чорновол – викладач,
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Професійна діяльність – найважливіша сфера людського життя, а професійна ідентичність практично повсюдно виступає як основа особистісної ідентичності, визначаючи тим самим всю ієрархію потреб і духовних смислів кожної конкретної людини і всього суспільства. У зв'язку з цим, професійний статус особистості, рівень професійної компетентності і працездатності у значній мірі впливають як на об'єктивну оцінку соціальної значущості кожного з людей, так і на самооцінку. Тому, чим більше розвинене суспільство і, відповідно, чим вищий у ньому рівень розвитку виробництва, тим більше уваги приділяється такому фактору, як психічне здоров'я людей.

В останні роки все більше працівників піддаються впливу психосоціальних ризиків, що виникають через зміни в організації праці і в трудових відносинах, ненадійні умови зайнятості та посилення напруженості сучасного трудового життя. Внаслідок цього стає все важче досягати гармонійного і сприятливого для здоров'я балансу між роботою і сімейним життям. Психосоціальні ризики прямо пов'язані з тим, як організовується робота і визначається її обсяг, і можуть призводити до таких наслідків, як виробничий стрес, почуття неспокою і тривоги, депресія та інші порушення психічного здоров'я.

Для підтримки “багатогранного” здоров'я на класичному для ХХІ століття робочому місці в умовах гіподинамії і психологічного стресу необхідна підтримка нормального стану як фізичного, так і психічного здоров'я.

Педагог, учитель, керівник гуртка – довірена особа суспільства, якій воно ввіряє найдорожче і найцінніше – дітей, свою надію, своє майбутнє. Сучасні умови розвитку педагогічної освіти вимагають від педагога все більш інтегрованих знань ефективної організації навчально-виховного процесу, треба бути не лише кваліфікованим фахівцем, а й, передусім, компетентним. Педагог повинен не лише володіти певними знаннями, уміннями та навичками, а й ефективно реалізовувати їх у своїй професійній діяльності, завжди розвиватися та вдосконалюватися.

Одним із найважливіших напрямів професійної діяльності в педагога є турбота про здоров'я тих, із ким він взаємодіє, проте слід не забувати і про власне здоров'я. На жаль, більшість людей цінність здоров'я тільки декларує. Зумовлено це перш за все, недостатньою компетентністю в питаннях збереження та зміцнення власного здоров'я, ефективності і безпеки.

Педагог, який розуміє цінність здоров'я, зможе забезпечити необхідний рівень організації навчального-виховного процесу, бути прикладом у питаннях

здоров'язбереження. Не можна не погодитися з твердженням про те, що хворий учитель не може виховувати здорових учнів.

Проблема збереження та зміцнення психологічного здоров'я педагога є особливо актуальною в умовах сьогодення, коли кількість стресогенних чинників у професійній діяльності педагога постійно зростає. Сформувати емоційну адекватність та поведінкову гнучкість, забезпечити механізми свідомої саморегуляції педагога, створити розвивальне середовище для відновлення його здоров'я — це першочергові завдання. Якщо педагог урівноважений та спокійний, має гарний настрій та вміє контролювати свої емоції та реакції за будь-яких умов, то це позитивно впливає також на учнів та студентів.

Професія педагога ставить доволі високі вимоги щодо здоров'я фахівця, особливо психологічного. Педагогічна діяльність передбачає наявність у педагога витримки, кмітливості, швидкості реакції, емоційної врівноваженості, вміння володіти своїми почуттями тощо. Традиційно супутниками педагогічної діяльності є дратівливість, тривожність, надмірна схвильованість, почуття безнадійності, невпевненості, постійне переживання, почуття провини за щось невиконане, що позначається на психічному та психологічному здоров'ї фахівця.

Отже, усе, що оточує людину, — це відображення її власних думок. Спостереження за навколишнім світом допомагає їй зрозуміти себе і змінити щось у собі. Людина дивиться на реальність через фільтр, яким вона сама і є. Лише вона одна обирає, в якому світлі бачити все навколо — в негативному, стресовому чи позитивному.

Використана література:

1. Журналу «Охорона праці і пожежна безпека» за матеріалами Управління Держпраці у Миколаївській області
2. Вознюк, О. В. (2013) *Розвиток особистості педагога в умовах цивілізаційних змін: теорія і практика*. Інший. Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, Житомир.
3. Мельниченко О. Збереження психічного здоров'я педагога. Практикум для молодих
4. Венгер Г. Профілактика стресів у педагогічній практиці // Практичний психолог: школа. — 2013. — № 12.
5. Болотова Ю. Робота щодо збереження психічного здоров'я педагога// Практичний психолог: школа. — 2013. — № 11.

V. СУЧАСНА ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА: РЕАЛІЇ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА: АКТУАЛЬНІСТЬ В НАШ ЧАС

**Трубнікова А.А., к.т.н., викладач вищої категорії,
Лубенець О.А., завідувач технологічним відділенням, викладач першої
категорії,
ВСП «МТФК ОНАХТ»**

Нині в умовах національного карантину, що пов'язаний з пандемією коронавірусу, профорієнтаційна робота набуває особливо важливого значення.

Дуже важливу роль для сучасних старшокласників, згідно результатів профорієнтаційних досліджень, відіграють емпатія, альтруїзм, допомога іншим. Це все цінності покоління Z. Зауважимо, що в 2021 році до 40% населення Планети складає покоління Z. Цим людям зараз від 13 до 23 років. Це соціально свідоме покоління, що займається «активізмом» та досить часто дотримується вегетаріанського способу життя. Вони сприймають ідею, що розділ на жінок та чоловіків не настільки чіткий, як вважалося раніше. Це іміджеве покоління яке хоче отримувати досвід, а не володіти речами, і їм важливо, який вигляд їх життя матиме в Інстаграмі. Реальність ними сприймається через екран телефону, де 90% фото оброблені фільтрами та фотошопом. До того ж, вони соціально ізольовані, бо можуть спілкуватися з іншими, залишаючись вдома. З одного боку, це добре для їхніх батьків, з іншого – діти зростають більш тривожними і менш пристосованими до життя в суспільстві.

Нинішні «тінейджери» не так фіксують увагу на ідеї однієї, «довічної» професії. Також вони ставлять під сумнів корисність здобуття професійної освіти. Існує розбіжність між тим, чого вони хочуть, і тим, що їм потрібно. Якщо раніше всі бажали стабільності в роботі та житті, то зараз молоді люди все частіше прагнуть гнучкості.

За прогнозами дослідників, у найближчі десять років, буде актуальною робота, що пов'язана з харчовим виробництвом, інформаційними технологіями та діджиталізацією. Працівник, який має великий досвід та знається на сучасних технологіях, – автоматично у виграші.

Варто додати, що чимало дослідників та експертів вважають, що технічний прогрес рухається не такими темпами, щоб замінити живих людей у багатьох аспектах і спровокувати масове безробіття. За їх словами, навіть якщо процеси автоматизації набудуть чималих масштабів, то люди все ж залишаться, щоб навчати та контролювати роботу машин.

У сучасному просторі України доцільно акцентувати увагу школярів на можливостях майбутніх професій. Якщо в час, коли навіть трирічна дитина вміє користуватися сучасними «гаджетами», наприклад, мобільним телефоном, використовувати застарілі методи реклами як газети, то ніяких змін це не принесе.

Основну увагу молоді зараз можна отримати, якщо розмовляти із ними на їхній мові – мові Інстаграму, Тік-Току, тощо. Тобто для привернення уваги до навчального закладу необхідно займатися його рекламою у соціальних мережах, знімати різноманітні відеороліки, які здатні показати яскраві фарби навчання у тому чи іншому навчальному закладі.

Але не слід забувати, що великий вплив на вибір школярів мають їх батьки, а це люди які дивляться телебачення, сидять в мережі інтернет та слухають радіо. Саме тому не слід забувати і про рекламу навчального закладу в такому ключі.

Профорієнтаційна робота буде актуальною завжди, адже у кожному навчальному закладі з'являються нові спеціальності, про які раніше не розповідалось, які не закінчували сусіди, що можуть завжди порадити навчальний заклад своїм друзям.

Отже, з усього вищепереліченого можна прийти до висновку, що найактуальнішим у наш час є профорієнтаційна робота з залученням засобів масової інформації та використанням сучасних соціальних мереж.

СУЧАСНА ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА: РЕАЛІЇ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ

**О.Я.Боцуляк, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
Н.Р.Бейлєкчі, викладач кваліфікаційної категорії «спеціаліст»,
ВСП «ФКНТІС ОНАХТ»**

В умовах наближення демографічного спаду до своєї критичної точки профорієнтація є пріоритетним напрямком роботи навчального закладу. Ефективність цієї роботи забезпечить якісне виконання держзамовлення на підготовку кваліфікованих кадрів, формування позитивного іміджу навчального закладу. Структура роботи з професійної орієнтації молоді розглядається, як багатовекторна цілісна система, яка складається із взаємодіючих компонентів, об'єднаних спільністю мети.

Профорієнтаційна робота повинна проводитися в коледжі впродовж року, згідно наказу директора та плану, затверджені педагогічною радою.

Відповідно до наказу директора коледжу на початку навчального року необхідно:

- створити комісію з профорієнтаційної роботи;
- затвердити режим роботи приймальної комісії;
- затвердити правила прийому, професії та обсяг прийому абітурієнтів;
- призначити відповідальних за складання питань з тестування та співбесід на професійну придатність для абітурієнтів на базі повної та неповної загальної середньої освіти;
- затвердити план профорієнтаційної роботи з учнями шкіл міст та районів.

Наказом директора всі педагогічні працівники коледжу закріплюються за школами міст та районів, з їх числа формуються виїзді бригади. Профорієнтаційна робота в навчальному закладі має бути системною. Тому діяльність педагогічного колективу повинна бути злагодженою і керованою. Так, координатором профорієнтації є заступник директора з навчально-виробничої та профорієнтаційної роботи, функціями

якого є: вироблення стратегії взаємодії суб'єктів, відповідальних за педагогічну підтримку самовизначення школярів; налагодження зв'язків загальноосвітнього закладу з соціальними службами, громадськими організаціями, центрами зайнятості населення, які впливають на самовизначення учнів основної та старшої школи; планування роботи педагогічного колективу з формування готовності учнів до профільного та професійного самовизначення; здійснення аналізу і корекції діяльності педагогічного колективу (консультації викладачів-предметників, класних керівників щодо організації системи навчально-виховної роботи, спрямованої на самовизначення учнів); проведення педагогічних рад з проблеми профільного та професійного самовизначення старшокласників; організація участі обдарованих дітей у предметних олімпіадах різного рівня; організація системи підвищення кваліфікації класних керівників (тьюторів, коучів, кураторів), викладачів-предметників, психолога з проблеми професійного самовизначення учнів; організація занять учнів у мережі допрофільної підготовки та профільного навчання; здійснення адміністрацією навчального закладу контролю роботи класних керівників (тьюторів, коучів, кураторів), викладачів-предметників, психологічної служби з проблеми профільного та професійного самовизначення учнів та студентства.

Коледж повинен плідно співпрацювати з управліннями освіти і науки міст та районів. Перед тим, як закріпити педагогів за школами, необхідно провести аналіз кількісного складу учнів 9-11 класів в кожній школі. Необхідно мати банк даних учнівської молоді, який щорічно повинен оновлюватися. В коледжі повинна створюватися ефективна система, яка включає різні дієві сучасні форми і методи профорієнтаційної роботи.

Однією з дієвих форм профорієнтації є організація агітаційно-роз'яснювальної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах міста та районів. Необхідно формувати агітаційні бригади, які будуть відвідувати коледж та використовувати відеофільми про коледж, фото, макети, стенди, студентські вироби, різні друковані відомості про початковий заклад. Під час таких зустрічей учні повинні одержати детальну інформацію про коледж та професії, які можна здобути в ньому, про правила вступу до коледжу, а також де зможуть визначитися у виборі майбутньої професійної діяльності. Учні повинні отримати достатньо інформації для вибору спеціальності, яка їм сподобається.

Значну роль в профорієнтаційній роботі займає рекламно-інформаційна діяльність. Для цього необхідно активно використовувати засоби масової інформації - розміщувати оголошення в газетах, у громадському транспорті, в місцях масового перебування населення, різноманітні друковані (буклети, плакати, календарики, листівки) та відео інформаційні матеріали.

Дієвою формою профорієнтаційної роботи є участь наших студентів в обласних, міських, районних заходах. Для профорієнтації дуже ефективною формою роботи являється проведення Днів відкритих дверей, куди необхідно запрошувати випускників шкіл міст і сусідніх районів, їх батьків, викладачів та представників адміністрацій шкіл. Дні відкритих дверей - це багатолюдне свято з ярмарком професій, екскурсіями гостей по коледжу, спортивними змаганнями, концертами, зустріччю з адміністрацією коледжу. Тут головне провести роботу по інформуванню населення про ці заходи. Для цього необхідно використовувати студентів коледжу, які будуть доводити цю інформацію до

кожного населеного пункту, де вони проживають. Крім цього буде брати участь кожен педпрацівник коледжу в закріпленій школі. Але при всій різноманітності форм і методів роботи з майбутніми абітурієнтами не можна забувати про те, що головним для них при виборі навчального закладу буде його авторитет на ринку освітніх послуг, який забезпечується систематичною і кропіткою роботою всього педагогічного колективу над формуванням і підтримкою його високого рівня.

Саме тому, найбільш ефективною виявляється профорієнтаційна робота, яку будуть проводити наші студенти серед однолітків, в школах, які закінчили, в населених пунктах де проживають. Багато опитаних абітурієнтів відповідали, що знають про наш коледж від друга чи сусіда, який у нас навчається, або навчались батьки та родичі. Вдячні відгуки випускників про навчання, високі оцінки роботодавців про якість підготовки наших фахівців, пропозиції про працевлаштування з боку підприємств, бажання батьків - колишніх наших випускників дати освіту своїм дітям саме в стінах нашого коледжу - все це говорить про те, що колектив перебуває на правильному шляху. Ми повинні створити хороші умови для навчання: гарні навчальні кабінети, лабораторії, які забезпечені сучасними технічними засобами, гуртожитки, які мають все необхідне для комфортного проживання, організовувати цікаве дозвілля для студентів, саме тому вони виявлять бажання навчатись саме у нас. Судячи із стійкого інтересу до нашого коледжу з боку абітурієнтів, цілеспрямована профорієнтаційна робота педагогічного колективу визве бажання в учнів шкіл поступити в наш навчальний заклад.

Щорічно в травні починає роботу приймальна комісія, першочерговим завданням якої є максимальна увага до Особи кожного абітурієнта. Бесіда із вступником, його батьками, індивідуальне і групове консультування по виборі професії з урахуванням особистих характеристик, допомога в отриманні повної інформації щодо вступу з боку членів комісії і викладачів - обов'язкові вимоги, які повинні виконуватися колективом неухильно. Організація роботи приймальної комісії повинна знаходитися під постійним контролем адміністрації. Члени комісії повинні одержувати вказівку щодо комплектації особистої справи кожного абітурієнта в суворій послідовності. Важливе місце у профорієнтаційній роботі належить офіційному сайту коледжу. Він повинен мати інформацію для випускників шкіл, їх батьків, молоді, незайнятого населення. На сторінках сайту можна відстежити останні новини про заходи, які відбулися в освітньому закладі, ознайомитися з його історією, переліком освітніх послуг та навчально-виробничою діяльністю, професійною рекламою тощо.

Необхідно також використати таку форму роботи, як участь у батьківських зборах шкіл міста та районів. Кожен педагогічний працівник закріплений за конкретною школою повинен домовлятися з дирекцією та виїздити на батьківські збори. Вони, як правило, проводяться наприкінці грудня. Повинні презентувати навчальний заклад батькам, розповідати про переваги спеціальностей та навчального закладу. Повинні практикувати проведення зустрічей учнів з представниками підприємств та організацій міст та районів, нашими кращими випускниками, які досягли високих успіхів у професійній діяльності.

Вся інформація про абітурієнта повинна вводитися в комп'ютерну базу даних. У кінці серпня практичний психолог повинен проводити аналіз зарахованого контингенту, де узагальнюються дані щодо кількості учнів за професіями, інформація про динаміку

вступу з кожної міської і районної школи, регіонального, національного складу, середнього балу за фахом, соціального стану учнів та інше. Ці дані входять в основу навчальної, виховної і профорієнтаційної роботи на навчальний рік.

Вибір майбутньої професії - це серйозний крок, який випускники роблять на підставі інформації, отриманої з різноманітних джерел, рівня своїх знань з профільюючих предметів та власних природних здібностей. Вступ до вищого навчального закладу є для них важливим життєвим проектом, над яким майбутні абітурієнти працюють разом з вчителями та батьками.

Звертаю увагу на три напрямки формування у старшокласників інтересу до професії:

- ознайомлення з характером та особливостями різних професій і спеціальностей. Це можливо здійснити тільки в процесі навчання, коли учні знайомляться з різними видами праці.

- практичне спрямування старшокласників на вибір професії, коли учні особисто переконуються в правильності свого вибору.

- створення умов для оволодіння задатками трудових спеціальностей допомагає старшокласникам оволодіти практичними вміннями та навичками в тій або іншій галузі, дозволяє учням виявити свої творчі здібності.

З метою формування в учнів професійного самовизначення потрібна система науково-практичної діяльності школи, сім'ї, підприємств, ПТУ, профорієнтаційних центрів, яка називається професійною орієнтацією. Вибір професії — один з головних життєвих виборів, який здійснює людина в юному віці. Він має велике значення як для самої людини, так і для суспільства. Вибір професії — це, по суті, вибір життєвого шляху, вибір долі.

Робота з профорієнтації школярів повинна бути диференційованою, проводитися виходячи з особистісних особливостей учнів. З учнями, в яких склався професійний намір, що проявляється у виборі конкретної професії, доцільно проводити роботу із закріплення їх профнамірів шляхом поглиблення й розширення знань про обрану професію. Школярів, у яких менш виражені професійні наміри, що виявляється в коливаннях, зміні інтересів, необхідно широко знайомити із професіями, сферами людської діяльності, галузями економіки та ІТ.

В умовах наближення демографічного спаду до своєї критичної точки ми побачимо перспективи своєї діяльності в більш широкому охопленні профорієнтаційною роботою всієї території регіону, запровадження нових форм профорієнтаційної роботи.

СУЧАСНА ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА: РЕАЛІЇ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ

**П.В.Кузнецова, В.В.Касаджик – викладачі
ВСП «ОТФК ОНАХТ»**

Сучасна система профорієнтації покликана забезпечити прийнятні умови для усвідомлення свого професійного покликання та самостійного пошуку професії з урахуванням власних інтересів, уподобань, можливостей.

На даний момент існує багато проблем у молоді в професійному самовизначенні. В кон'юнктурі ринку праці ще закладені професії, які вже починають зникати, а ті, що з'явилися, ще не представлені належним чином. Саме тому, молодій людині дуже важко зорієнтуватись в цьому вирію професій. Тому на допомогу йдуть навчальні заклади, які ставлять профорієнтацію пріоритетним напрямком в роботі навчального закладу.

Організація профорієнтаційного процесу повинна базуватися насамперед на профільному самовизначенні майбутнього абітурієнта, його активної участі у процесі свідомого ставлення до вибору майбутньої професії, також у самостійному визначенні попиту та потреби суспільства у відповідних фахівцях, але й не забувати про власні бажання та амбіції.

Сьогодні в світі існує близько 7000 професій, але серед випускників шкіл з року в рік популярністю користуються тільки кілька десятків з них. У більшості випадків молода людина вибирає професію не тому, що його приваблює зміст діяльності, а скоріше вибирає певний спосіб життя, де професія лише засіб для певного престижу і популярності в суспільстві.

Щоб зробити правильний вибір професії, старшокласникам необхідно знати світ професій, знати, які вимоги пред'являє професія до людини, також їм потрібно вивчити самого себе: свої особистісні особливості, особливості мислення, нервової системи, характеру.

Очевидно, чим краще молода людина буде знати себе, тим вірніше виявиться його вибір професії. У світі навколо нас зростає конкуренція, і корисно визначити заздалегідь, чим він хоче займатися. Очевидно також і те, що людина досягає найбільших результатів, коли робить те, що він хоче і до чого має більше здібностей. Вирішити ці проблеми допоможе професійна орієнтація підлітків.

Вибір професії – це один з головних виборів, який повинна зробити молодь. Для того, щоб майбутній абітурієнт, не робив це навмання, а виважено і свідомо, у нашому навчальному закладі створений штаб «Абітурієнт», який тримає зв'язок зі школами та проводить різні профорієнтаційні заходи.

На прикладі нашого навчального закладу, майбутні абітурієнти приймають активну участь у таких заходах: Дні відкритих дверей, Дні спеціальності, на яких вони можуть спробувати виконати профільну пробу робіт, які на пряму пов'язані зі спеціальністю. Це дає можливість розкрити свій потенціал, визначитися з майбутньою професією або ще більше переконатися у правильності свого вибору. Всі ці заходи направлені на усвідомлення особистості, інтересів та уподобань. В такій профорієнтаційній роботі іде взаємодія майбутнього абітурієнта зі студентом, який вже навчається у закладі і педагогічний склад навчального закладу не впливає на вибір спеціальності, а майбутній абітурієнт не виступає об'єктом педагогічного впливу. Профорієнтаційна робота проводиться впродовж всього навчального року, тим самим доводячи інформацію до майбутнього абітурієнта більш розширено.

Традиційними також залишаються друковані засоби масової інформації через свою відносну дешевизну та різнопланове спрямування, а також радіо і телебачення – через широке масове охоплення аудиторії.

Але при всій різноманітності форм і методів роботи з майбутнім абітурієнтом не можна забувати про головне - авторитет на ринку освітніх послуг навчального закладу, який забезпечується систематичною і копіткою працею всього педагогічного колективу над формуванням і підтримкою його високого рівня.

Ефективність цієї роботи забезпечить якісне виконання державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітничих кадрів, формування позитивного іміджу навчального закладу.

В останні роки йде демографічний спад, тому навчальним закладам потрібно запроваджувати нові форми профорієнтаційної роботи та більш широко охопити всю територію регіону. Не забувати, про соціальні мережі та підлаштовуватися під інтереси сучасної молоді.

Використані джерела:

1. Джура О. Д. Освіта в системі факторів професійного самовизначення особистості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 „Соціальна філософія та філософія історії” / О. Д. Джура. – К., 2004. – 17 с.
2. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 10 (269), Ч. IV, 2013.
3. Ремех, Т. Професійне самовизначення підлітків : підліткам про проф. освіту в Україні : [проф. консультація та проф. інформація в профорієнтац. роботі з учнями 12–14 років] / Т. Ремех, Л. Ляхоцька, І. Цушко // Психолог. – 2005. – Берез. (№ 12). – С. 17–22.